

MAJER ISTVÁN ESZTERGOMI KANONOK GYŰJTEMÉNYE.

1876.

VEGYES NYOMTATVÁNYOK.

Ünnepi költemények és emlékiratok.

B. (negyedrészt)

kötet.

Tartalom:

1. *Ünnepi óda a pesti kath. legényegylet 14 szénados ünbilacumára. írta Likési Emil*
2. *A legényegyleti ifjakhoz a pesti kath. legényegylet 25 évi fennállásának ünnepére 1881. Kármány Antal.*
3. *Katholicus irarsdal. Tudapest.*
4. *A novacothai munkáskérdés a pesti kath. legényegylet 14 szénados fennállásának ünnepére. Rosty Kálmán.*
5. *Arx irar és korxcellem. a pesti kath. legényegylet 14 szénados évfordulójára. Szótha Mihálytól.*

6. Marcus tixerötdikén 1881^{ben}. Abrányi Emmittöl. Dnes
7. Peterfillerich, népxerü szónat a burgó hitrokonok hiváló-
gyelmébe ajánlva. Melliklet a Magy. Allam'hoz. 1882^{ben}.
8. Paros Pius IX. (Kér.) Fest.
9. Himmlische Sehnsucht. Desiderium coeli. — Im Style der Hohen-
des gedichtet von Hermine von Patruban, in musik' gepetit, in der
hochw. Herrn Anton v. Lujánsky Domherrn gewidmet von Jos. Fran-
von Patruban Wien.
10. Ünnepdal a pesti kath. legény-egylet 14 szónokos fenoállásának
emlékére. írta Nagy Géza, dallamiat szeré Engerer Mátyas. Pest 18
11. Yuveti induló. songorára szeré. Maceovich Sela.
12. Lessus ad vicium clarissimum Joannem Tilly linguarum
doctorem, in Opere "Selen vífoxonyaisk". ab Emerico Frepasi
singulari certamine litterario devictum 1869. Trevedini 1869.
13. Idyllion domino Josepho Honócy, regni Hungariae primati
die solennis inaugurationis eius anno 1839. dicatum ab archi-
abbatia S. Montis pannoniae ord. s. Benedicti. Tisonii.
14. Correlmek tk. tudós Wolf Antal Tivadar úr kirtelegeté. Ton
Theoreiok Vorseptöl Porsony 1851. Uexpreimben 1851.
15. Ode honoribus Joannis I. Stankovics episcopi Laurinensis et
dum dominum Michaëlem Rimely archi-abbatem etc. solenne
ritu Benediceret, ab eodem archi-Coenobio sacrata An. 1843.
16. Örömdal, melyet. mult. is fo. Gyrooniczky István M. váradi
nök úr főnöktori orléke el foglaltásának emlékére ajánlt a M.
váradi főgymnasiumi tanuló' egyeség. M. Váradi 1869.
17. Tri vota, sollemnis Jubilaeis sacri sacerdotii domini I.
annis I. Scitovszky de N. Kér. incl. Regni Hungariae principis
primatis etc. Dominica XXI post pentecosten, patrocinió. S. M.
18. Elegia super obitu immortalis memoriae Francisci Geák
patri patriae meritissimi anno 1876 defuncti. Agrin 1876
19. Ode honoribus domini Joannis I. Scitovszky presbyteri car-
dinalis incl. regni Hungariae principis primatis, et octogin-
quagesimo sacerdotii anno, 1859 in Basilica Strigoniensi
Jubilaei dicata a Collegio Pannonicano
20. Dus vizhang, melyet Ulmb. is fo. Kis Apponyi László
Sella egy' érekebe 1843^{ban} történt elhunytá fölött zeng a halál
kegyelet. Eger 1843.
21. Örömekek fm. is fo. Of. Kéri Scitovszky K. János úrnak
csurgómi érekebe, magy. orsz. primásának, érseki mélti-
sáigába Csurgómban 1858^{ben} történt beiglatásakor, az orsz-
bergomi nőrendek pápaságtól özentelve. Pesten.
22. Solemnia dedicationis Basilicae Strigoniensis ad
Deat. Mariam V. in coelos assumptam a scholis piis celeb-
rata pridie Calend. Septembris anno 1856. Tisonii 1856.
23. Cardinali Joanni Scitovszky archiepiscopi Hunga-
riae bis quina presbyteratus sui lustra laete in Christo fi-
nienti palaestra literaria Benedictina Strigoniensis Strigoni
24. Homagium Cleri Diocesis quinqve ecclesiensis altis-
simis honoribus Caesareo Regiae Apostolicae majesta-
tis Francisci Josephi primi regis hungariae auro
lici etc etc, dum civitatem quinqve ecclesiensem 1880
maesentia Regia honoraret. Budapestini 1880.
25. Ode amplissimis honoribus domini Georgii Chupet.

Episcopi Romaniensis, dum in episcopum anno 1872 consecra-
tur oblata a Collegio Parmensi

26. Tonettenkrans zur festlichen Weihe des unter Erzbischof
Chrysostom I. gänzlich erneuten Doms von Sanct Martins-
berg 1876. Wien. -

27. Novus Fidei Lyrae honoribus domini Joannis pre-
byteri cardinalis Timor?, incl. Regni Hungariae principis
primatis, etc. dum eidem purpura sacra ornato dies S. Bartholo-
maei purpurae suae patroni prima omnium vice illuce-
ret reverenter dicatum 1874. Arigonii. Cecini Josephus Studany

28. Örnöndal st i sudis. Nagy Péter úrnak, midőn a magyar
és Erdélyországi hegyes tanítórend körmágyarórái vállalka-
tott 1852. Pesten.

29. Anyos Pálnak a budapesti m. kir. tud. egyetem 1870^{ben}
körtint újsádalakításának ünnepélyes beirtatása alkalma-
ból megjelent költeménye.

30. 509 Jähriges Priester-Jubiläum im heiligen Dome,
des Domherrn Joseph. Valentovich. Treßburg. 1882. -

31. Enthiasmus, quo domino Joanni Timor principi primis
Regni Hungariae etc. etc. infusae quinque lustrorum radiis illu-
ratae sacros triumphos evans laetumque gratulatur semi-
narium antiquissimum ad v. stephanum proto regem 1882

32. Követ D. Pusny Károly György úrja fölött, midőn a bollogult
nak új emlékköve 1880^{ban} mint oklétéjének 100^{ik} évfordulójának
meghözönörítatott. írta D. Major István ex. püspök. Esztergom

33. Spruch der Mauer zum Gleichenfeste des Residenzbeil-
Primas von Ungarn Johann von Timor 1881 in Gran

34. Követ gr Fröhényi István főtisztelőnek. Pest 1861.

35. Emlékszóok K. Szuvidárky Alajos úr névünrepe-s az általa a-
pított Könyvkiadó irodet fenállásának 50^{ik} évfordulójára, 1881. Szent

ÜNNEPI ÓDA,

A pesti kath. legény-egylet negyedszázados jubileumára.

Irta:

BÉKESI EMIL.

Az egylet jelszava:

Vallás és erény, munkásság és szorgalom
Egyesség és szeretet, vidámság és kedv.

Mulás az élet. Minden pillanatja
Egy-egy lépés az elmulás felé.
Kis mécs világ, mely önmagát emészti,
Mig fényét a sötétség el nyelé:
Idő ha eltelik, eltelt az élet,
S ki hozza vissza gyors illanót?!
És minden elmúlt nappal a halálnak,
S mulandóságnak fizeténk adót.

Ki ünnepeli mégis napja multát,
S vidul, számlálván elfolyt éveit?
Ki az, ki egy negyed-század letűntén
Föllelkesezve oltárt ékesít?
Oh te vagy az, akin az idő nem fog,
Te, édes Nemtőnk, drága Egyletünk!
Kit nagy idő — huszonöt év multával
Huszonöt évvel *ifjabbnak* lelünk.

Mert hogyha ifjuság: forrón szeretni.
És lelkesen a szépet és nagyot,
Ez istenibb világból a mienkbe
Leragyogó dicső két csillagot:
Ki az, ha nem Te, aki értők lángolsz,
Minden nap szebben oltár fáklyaként
És megtanítál ezreket szeretni
A legdicsőbbet, *vallást és erényt*.

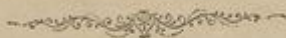
Ha ifjuságé a szorgalmas munka
S megállni abban a helyt emberül,
Melyből a kéznek haszon és becsület
És a hazára a jólét derül:
Te neveled, kiket *iparosoknak*
Méltó névvel nevezget már a szó;
Te biztatsz, hogy az Istenáldás mellett,
a *munka s szorgalom* mindenható.

S ha ifjuságé a baráti érzés,
Áldozni készen, amely fellobog,
Mely megteremti a hű egyesülést,
Megtörhetetlent, hogyha összefog:
Te vagy a szent lánc, szívünk összefűző,
A Vesta-szűz szent lángot ápoló.
Itt dicskörüdben testté vált az ige,
Barátság egység itt nem pusztá szó.

S midőn szivedhez gyakran összegyűjtesz,
S a vidám óra pihenőre hív,
Felhangzik a dal, csattogó örömmel,
Kebel kitágul, felhevül a szív:
Kie a dal, ha nem az ifjuságé,
Lelket üditőn mely magasra szál?!
Vidámság és kedv drága gyöngyét szórva,
Örökifju viditónk Te valál.

Ha mindez annyi, mint ifjúnak lenni,
Ma sziveden nem látni hervadást,
Forróbban érzesz Isten és hazáért,
Munkás kezed nem ismer lankadást,
Huszonöt év előtt egy kis családot,
Ma ezreket fűz össze már kezed,
Kik a komoly és vidám órák emléken
Megifjodva ünneplenek Veled.

Oh ünnepelj hát, mert te ünnepelhetsz,
Kinek nem lassú hervadás a lét,
Mely minden évvel tetterőben dusabb,
Virágban ékesb korszakába lép.
Huszonöt év előtt fejedre fűzött
Lombkoszorúban nincs egy száraz ág,
Legyen hát élted századok multán is
Öröklő, tetterős, vig ifjuság.

A legényegyleti ifjakhoz.

A pesti kath. legényegylet 25 évi fenállásának ünnepére. 1881. sept. 4.)

— Kázmérfi Antaltól. —

Ifjak! ti a jövő reménye,
E honnak édes gyermeki,
Jövönk alakulásainak
Egykor szintén részesei!
Komoly napok komoly szavára
Figyeljete, halgassatok.
„Dolgozz s légy hű mindig hitedhez!”
Éz legyen a jelszavatok.

Forr a világ, vezéreszméket
Pengetnek, tűznek jelszavul.
A régi jó, mít még apáink
Követtek, az mind elavul.
Ifjak! ti a cifra cégéren
Nagyon mohón ne kapjatok.
„Dolgozz s légy hű mindig hitedhez!”
Éz legyen a jelszavatok.

Apáink mégis boldogabbak
Voltak, mint sok Lasalle-hős;*)
Elégedetlen, megzavart lét,
Ez uj tagokkal egyidős.
Ti munkakedv, mérséklet, vallás,
Dicső eszmékkal tartsatok.
„Dolgozz s légy hű mindig hitedhez!”
Éz legyen a jelszavatok.

Elégedetlen miért is lenne,
Ki munkakedv s vallással bír?
Ha néha ez s amaz bánt is, van
A vallásnál orvoslat, ir.
Két dolgos kéz sokat kivivhat;
Istenben s abban bizzatok.
„Dolgozz s légy hű mindig hitedhez!”
Éz legyen a jelszavatok.

A csábítás ügyes hálóit
Felétek is majd kiveti.
Mindent ígérve s mindent véve,
Annak s attól ki követi.
Az álnok és veszélyes szóra
Azonban mitse adjatok.
„Dolgozz s légy hű mindig hitedhez!”
Éz legyen a jelszavatok.

Isten s ember jogai ellen
Sokan harcot kezdettenek.
Kitűzték a zászlót kevélyen,
Hogy a jogok ledőljenek.
Ti ifjak! a gonosz szellemnek
Zászlójához ne álljatok.
„Dolgozz s légy hű mindig hitedhez!”
Éz legyen a jelszavatok.

Ti oly vakok, a szép beszédre,
Derék ifjak! ne legyetek,
Hogy boldogságtokat föladvá,
Dörén a törbe menjetek.
Ők fognak legjobban nevetni,
Ők, a gonoszok, rajtatok.
„Dolgozz s légy hű mindig hitedhez!”
Éz legyen a jelszavatok.

Ti zsámolyul szolgáljátok csak
E nagyszavu vezéreknek,
Hogy hátatokról a dicsőség
Olympjába belépjenek.
Az egyháznak hű fiaiként,
Ez anya mellé álljatok.
„Dolgozz s légy hű mindig hitedhez!”
Éz legyen a jelszavatok.

A nagyravágyás szenvedélye
Ne tegye rabbá lelketek.
Ha annak üszkét lelketekbe
Dobták azok, elvesztetek.
A nagyravágyók seregétől
Ti mindig távol álljatok.
„Dolgozz s légy hű mindig hitedhez!”
Éz legyen a jelszavatok.

Szép pályakör jelöltetett ki
Tinéktek is, becsüljétek.
A haszeos és tisztos iparral
A hon javát emeljétek.
Virágozváu az, a hazának
Jóllétéhez járultatok.
„Dolgozz s légy hű mindig hitedhez!”
Éz legyen a jelszavatok.

*) A zsidók Lasalle tanainak befolyása alatt, reszben zsidó vezérek megalkották a socialdemokratiát, melynek kebeléből támadtak az ősz német császár személye ellen egyik izben a zsidó Nobiling által — gyilkos merényletek. („Religio“ 1881. I. félev. 83. sz. 261. lapon.)

Katholikus Ipar-dal.

Föl iparra! munkatársak!
Szent a *hittől* ihletett dolog,
Égi gyöngy a dús verejték
Mely az arcról munka közt csorog;
Földi létünk balzsamául
Az ipar mennyből aláhúll
Nemesíti a hű férfi-kart . . .
Isten áldd meg a *hívő* ipart!

Föl iparra, föl *honunkért*,
Hadd viruljon fényben a magyar!
Kincse válják műremekké
Mit e véráztatta föld takar;
Nem a szép szó ad honüdvét,
Üdv-irányt csak *munka* ültet
Mely göröngyből bő kalászt csikart:
Isten áldd meg a *honi* ipart!

Ott, az *éden* bájölén is
Munka volt a legdiszesb virág
S vigasztul maradt, midőn már
Pusztá lőn a bűnbe halt világ;
Ez az *újabb* éden ára,
Enyhet önt a köny-hazára . . .
Nélküle a föld kopár, kihalt:
Isten áldd meg a *hívő* ipart!

Munka által *úr* az ember
Tenger-áron s röpke lég felett,
Meanykővet, gőzt hajt igába
S nyergel orkánt, vad vihar-szelet . . .
Néki hódol lennt az örvény,
Bércen, ércen ő a törvény . . .
Ész kezében diadalmi kard:
Isten áldd meg a *hívő* ipart!

Az ipar szent földi oltár,
És a műhely Isten csarnoka!
Hol magának égi kincset
Gyűjt a munkás tiszta szándoka;
Zúg a fűrész, bárd s pöröly cseng . . .
Tüvel, árral glóriát zeng,
Szikra, füst, láng harsog gyári-kart:
Isten áldd meg a *hívő* ipart!

Ah de néha rút kajánság
Mely bután arany borjút imád,
Az iparral *átkot* ömleszt
Kapzsi gyárok tölt kohóim át, —
S csak *magának* szedve kincset
A művesre rak bilincset . . .
Szór nyomort s köt lázadás-vihart:
Isten, ah nem áld meg *ily* ipart!

S nyög a munkás, ökle reszket,
Szolga-jármát dühhel tördeli . . .
S míg az arcról izzadás hull:
Szeme lángol, bosszu-könyvteli;
Oh remélj társ! ime lássad,
Krisztus *Isten!* s munkatársad . . .
Ő reá nézz s mondd velünk e dalt:
Isten áldd meg a *hívő* ipart!

Oly ipar, mely hisz, remél, tűr,
S Názarethből vesz vigaszt, erőt . . .
Látva ott a szende *ácsot*
S azt az *íjju* kalapács-verőt:
Törli könnyét, hordja láncát
Amelyen a mennybe látsz át . . .
Ott feléd int békes égi part:
Isten áldd meg a *hívő* ipart!

Fönnt *örök* az ünnep-este
Korona a drága munkabér,
Fönnt az üdv és béke gyára . . .
Árucikke: csillagos babér!
Rajta társak! forr a munka
Szép *honunkért* s *önjavunkra!*
Mely remélve holtig így kitart:
Isten áldd meg a *hívő* ipart!!!

A nazarethi munkás-kérdés.

A pesti katolikus legényegylet negyedszázados fennállásának ünnepélyére.

ROSTY KÁLMÁNTÓL S. J.

Csöndes est: szállt le munkatűrő napra
Szegény napszámos nép kis bérét kikapva
Hazafelé ballag.

Arra veszi útját, hol Nazareth ormán
Alkony pirja játszik, a tetőkre forrván
Mint aranyos szallag.

Nádereszű kunyhó áll a falu végén
Dombaljon megülve, mint a madár fészken
Fala hosszán padka;
Ide tért a munkás esti köszöntőre
S ásóját, kapáját, a fügefafa-tőre
Csöndesen lerakta.

Befogadja őket *József a jó gazda*
Ácsoló nagy bárdját kezére akasztva:
„Szalem, földi, szálem!
Pihenjetez kisség, itt, a lombos árnyon . . .
Jaj de kifáradtál: Ámos, Énok, Áron
S te is Mathuzálem!”

„Kifáradtam úgy-e? verejtékes gyöngyöm
Csurgott mind napestig, *idegen* göröngyön
S mi a *munka bére?*
Az arany az *úr*, mienk a *salakja* . . .
Hejh a kincs, amelylyel zsebét telerakja
A szegények vére!”

„Mi *nekünk* a szép föld? csupa munka, *tüske* . . .
Míg a gazdag ember, ez a renyhe búszke
Rózsát kötöz rajta!
Rózsát, kéjvirágot vérünk harmatárul
Mely zuzott szívünkbe a tövisre ráhull
S az Úr leszakajtja!

„De csitt! árva bűnös! hisz a munka-tüske:
Hamvadt üdv-virágnak földön maradt üszke,
Ősi bűnünk zsoldja;
Tüske, de ha szúró töve körül ásunk:
Remény-magvat öntöz tüdő izzadásunk
S kín-hevűnkét oltja.

„S kelt is zöld *remény-lomb*, s az volt írva rája:
„Hogy ha Krisztus eljő, a malaszt királya
Nyugalom lesz, béke!”
Türtünk! s bár könyes só hullt a rabkenyérre
Ima közt szívünkbe a *remény* betére
A hit szép vendége.

„S feltűnt a *reménynap*, melyre Júda vára . . .
De nyomor-felhőbe bújt kelő sugára,
Bölcsseje az inség . . .
Növelője, anyja iga alá hajlik
Hogy fájó szívünket, mely panaszra zajlik,
Türelemre intsek!

„Ámen! türelemre! monda József gazda
Szálljon bús igádra, e Gyermek malasztja . . .
Ő lesz *munkatársad!*
Nézd e kis kacsókat . . . vágni fűni fognak
Hogy a vesztett édent Te is a *dolognak*
Érdemén kiváltsad!”

S ime mint a hajnal, jó Mária szépen
Kertje csermelyében ruhát mosott épen,
Fákra akasztgatja . . .
S mintha rózsafelhőn napsugára játszik
Aranyos hajával enyelegni látszik
Isteni magzatja.

„Jöszte Márja szép Szűz! népünk olajfája . . .
Hisz azért virultál, hogy sebünk ne fájna:
Óledben a balsam!
Hozd ez égi gyógyírt, enyhít mint a harmat
Mosolyán szívünkben a düh lángja hamvad . . .
Add ide! hadd tartsam!”

Erre a kis Jézust sorra ölbe kapják
S nézik bús telükben kikeletük napját
Édes könyet ejtve . . .
Igy jár bércről bércre a tavasz sugára
S olvadt jégóromról fut csermelyek árja
Le a völgybe lejtve.

„Nem kell a szegénynek aranyezüst, asztag!
Ha *szívén ül Isten*: szent reményben gazdag:
Ragyog égi kincse!
Isten lesz a munka ihlető vezére
S gyöngyös aranylánc lesz, — hogyha ráhull vére:
Rabságunk bilincse!”

„Ne hidd kapzsi gazdag, népek piócája!
Nem! *nem érted* izzad a szegény orcája
Ha túrja göröngyöd!
Jézus munkatársunk! látja verejtékünk
Minden pici csöppjét beszámítja nekünk
Mind megannyi gyöngyöt!”

„Nevesd dús *hitetlen!* reménylő hitűnket!
Tépd ki bús szívünkbe: tégy *barommá* minket . . .
S reszkess aranybálvány!!
Mi csak Istenünktől túrjuk el a jármot:
Földi zsarnok ellen tört ragadunk s bárdot
Vérbe lángba szállván!”

Békén túrtük eddig a zord munka-láncot
Mert gyűrűin Jézus könnye, vére látszott
S haragunk 'lezárta!
Törd szét ezt a zárat, mit szerelmi tűzzel
Jézus szíve forraszt s vas markunkra tűz fel:
Hogy nektek ne ártna!?”

„Törd szét dús hitetlen a *hit szent bilincset!*
Lopd el a szegénytől remélt *égi kincset!*
S fölreped az örvény!
S mit juhászva fog le Isten szende karja:
Ront a gépbe fojtott uéparag viharja
Palotád 'letörvén!!”

Igy dühöng a munkás láng-ül kérges arcán.
Rémes üstökös láng a *jövő kor* harcán . . .
De mosolyg a gyermek, —
S lelohad a zajló szívek örvény-árja
S mint habok, ha szellő simogatva járja . . .
Ujra nyugtot nyernek.

Óleli, megáldja ezt az árva népet
Melynek *járma mellé* irgalommal lépett
S *csillagúl* a pályán . . .
Hejh ragyogj szép csillag, Jézus példafénye:
S nem veszti a munkást a *pénz* durva kénye
Börzék ár-apályán!

Dolgozik, remél, tőr s hordja szent igáját
Melyre a *hit* szórja aranyos bűbáját
S fon örök borostyánt!
Ne félj úr s te gazdag! legyen csöndes álmod!
Míg e nép *Jézussal együtt* visel jármot:
Ne féld ez oroszslányt!!!

AZ IPAR ÉS A KORSZELLEM.

A pesti katolikus legény-egylet negyedszázados évfordulójára.

— Sántha Mihálytól. —

Két ember által hosszú rúdon
Kinlódni láttuk a szegényt,
Mint elesigázottat az úton
Korának vértanujaként.
Mi már vizen s késeknek élén
Győzelmesen átküszködött,
Erős karóra vonva szintén
Diadalt nyert sorsa fölött.

Pillantsuk át a közel multat,
Élethíven előnkbe lép.
— Most már nem épít, tán csak untat —
A multról vett főnebbi kép.
Mídon a csizmát fordítani
Előjött az inas, legény . . . .
Csak úgy ropogtak a karjai
Majsztrámnak is. Oh láttam én.

Azóta egy világ fordult meg
A kéziparral sarkain,
A „többet észszel“, mint a kéznek
Bármily kitartó izmain:
Gépek csinos, hosszú sorában
Már mint gyakorlat szerepel,
S az iparos elemében van,
Csak játszik kerekeivel.

Hajdan a „more patrio“-nak
Volt kelete majd egyedül;
Nem volt vasút, gőzgép, csak csolnak
Most már az iparos repül.
Igaz, regényesebb gyalogján
Csak úgy dalolva járni be
A nagy világot, s vándorbotján
A tanidőt — róhatni le.

De célszerűbb és magasztosabb,
Méltyobb a korhoz, s ami fő:
Sokat veszt, aki csak szelet csap,
Nincs becsesebb, mint az idő.
Éltünk pedig miként a pára,
Mely a földről a légbe száll,
Rövidke és szűk láthatára;
Arra kelünk: itt a halál.

„Sokat teremni!“ ez a jelszó,
A korszellemnek jelszava;
„Sok az igény“, hát a tékozló?!
Mily boldog lenne a haza,
Ha minden ember, minden fia
Egy célra egyesitené
Szándékait, — hogy majd valaha —
Mint míg a népek ég felé
Hittel reménnyel tekintének
Az ősapák példájaként,
Hogy szent hazánk jövődjének
Isten derítsen égi fényt.

„Hoch klingt das Lied vom braven Mann,
Wie Orgelton und Glockenklang;
Wer hohes Muths sich rühmen kann,
Den lohnt nicht Gold, den lohnt Gesang.
Gottlob! dass ich singen und preisen kann,
Zu singen und preisen den braven Mann.“
Bürger.

Csak az az ember lehet boldog
S alapján diszló a család,
Ki minden szemet összehordott,
S Istennek áldozza javát.
Ki szent hitének szellemében
Fólosztja napját s éjjelét,
S hirdeti nyilván életében
A józan ész bölcsészetét.

Mi az iparos? tudni kell azt,
S érezni e szónak becsét;
Mint egyes bűn, bár erényt hervaszt,
A szívet még sem veti szét;
Egyes kivetni való részek
Nem teszik a nép derekát.
Azért tiszteljük az egészet:
Igy érez a nemzet család.

Csak az az ember lehet vidám,
Kinek hite és jó szíve van;
Ki nem lebeg kételyek árján
S Istent bírja áldásiban.
Az ifjuság gyönyörben uszó
Lelkét a nap felemeli,
Ha munka után megnyugovó
Pihenések éjjelei.

Ne majának a rejtett kigyók
Magyar legények titeket,
Ne fujjon nektek harc-riadót
Nemzetközi álszeretet.
Országokat és nemzeteket
Van, ami fényvel összeköt,
Ennél dicsőbb semmi sem lehet,
Ez ad nekünk dús örököt.

A közműveltség odáig ért,
Hogy megbecsülje a művészt;
Egy szent fohász a nagy királyért!
Ki *megnemesíti* az észet.
Munkácsy, Csepreghy és mások —
Kik az ipar-művészetet
Magasra vitték, mint munkások
Emeljék az önérzetet.

„Isten áldja a tisztos ipart!“
Ez volt közös üdvözetünk,
Mídon oly messze volt még a part,
Hol most bizton kiköthetünk.
Huszonöt év a társas élet
Bajai közt itt áll velünk,
Legyen tehát ez csak elmélet,
Többre segít majd Istenünk.
Szabóky fényrajza lebegjen
Az eltűnt kor magaslatán,
Szép volt a kezdet, hű kezekben
Virulj, virulj édes hazám!

Márczius tizenötödikén.

(1881.)

Ha vész a hit, szárnytörve porba hull
S a tettek napja egyre alkonyul,
Ha kard helyett pénzt markolász a kéz,
S gubbasztva ül a csüggedt férfi ész:
Van egy erő a nemzetek szívében,
Mely megmarad törellen, tisztán, épen, —
Van egy örök láng, mely tisztítva ég . . .
Te vagy e szent tűz, ifju nemzedék!

Tűz kell e kornak, mert megvan meredve!
Tüzet e sápadt, kialudt erekbe!
Tűz járja át e végtelen jeget!
Olvassza tűz a meddő sziveket!
Ott, hol a férgék undok sokasága
A föld vetését ily hemzseggel rájja,
Ott, hol a gaz ilyen halmazba hágott:
Ott csak a tűz menti meg a világot!

Hajdan az eszmét égettétek el!
Fűtöttetek százával, ezrivel;
Egy temető, egy máglya minden ország,
Hóhér-tüzön hevült föl a bitorság,
S karóul nyíltak erdők büszke fá!
De most ti jöttök, fűtők unokái!
Az eszme él s úgy csap fűtőkre le,
Mint Sodomának büntető tüze!

Ti gyáva bölcsek s még gyávább bolondok,
Kik a jogos harc üdvéről lemondtok . . .
Te csorda, mely szabaddá lenni félsz
S utált jármódban megnyugodva élsz,
S tunyán tengődve aljas hódolattal
Bámulsz a kézre, mely hátadra vagdal:
Reszkess! Előttem a jövő megéled!
Rátok ki van már mondva az ítélet!

Milyen kor ez! . . Szolgák s bohócok lépnek
Hősök nyomába mindenütt! . . A népnek
Az oltár mellől kell kiverni papját!
És a fiunak meg kell vetni apját!

Nézd! mit mutat Hellász mesgyéje, mit?
Egy árulót s háromszáz spártait!
Fordítva megy most — : (óh! mint fáj e szó!)
Egy spártai s háromszáz áruló!

Csak égne úgy, lángolna úgy szívem,
Mint az a szív, mely vert Petőfiben!
Csak Týrtaeusként tudnék dallani,
Más éneket fognátok hallani!
Izzó vas lenne mindenik dalom,
S arczodba vágnám, gögös hatalom!
Te sok nyalánk, elvgúnyoló cseléd,
Gyomrodra sütném a bitó jelét . . !

Egyik templomból a másikba járnék,
És mindenütt, a hol kúfárt találnék,
Villám gyanánt pattogna ostorom . . !
Szavam tul tenne az apostolon!
E holt tengernek zivatarja volnék,
S minden hullámot égig korbácsolnék!
Verném a népet, míg önvádját nyögné,
S a hármaz bérc vad átkom' mennydörögné!

De hogyha én nem, fog akadni más!
Mert jönni fog, mert lesz feltámadás!
A földi vétek legmagasb fokán
Akkor jött Krisztus s halt a Golgotán!
Ha a tömeg a rosszba már bevásott,
Akkor születnek égi Messiások!
S a fürtelem ma oly magasra hág,
Hogy uj megváltást szomjaz a világ!

Kél uj özön . . ! Ah! a nyomornak könyje,
Vegyülve vérrel, lesz a föld özönje,
A mely lemos szennyet, gyalázatot
S szebbé 'eremt sok késő századot!
S a vész után majd látjuk az erényt
A mint röpül, Noé gerléjeként;
Szivárvány fönn, csőrében ott az ág,
S téged köszönt, oh győző ifjuság!

ÁBRÁNYI EMIL.

PÉTERFILLÉREK.

NÉPSZERŰ SZÓZAT,

a buzgó hitrokonok kiváló figyelmébe ajánlva.

A történet gazdag forrás,
Hiven adva, nagy okulás, —
Felmutatván a bünt s erényt,
Kitűzi a biztos ösvényt.

Erről bölcsek úgy ítélnék,
Hogy visszfénye elmúlt létnek,
Az események hű tükre,
Üdvös irány életünkre.

Ha fáklya, hát fennlobogjon,
Mint fényugár úgy ragyogjon;
Világítván a jövőre, —
Gyujtsa szívünk' tetterőre!

Mi a jelent csak úgy értjük,
Ha a multat megtekintjük;
Mert korunknak főbajai,
Multnak kifejlett magvai.

Lefolyt idők sötét könyvét,
Ha felnyitjuk, a hit gyöngyét
Látjuk dicsőn felragyogni; —
A bünt dülni, — s összerogyni!

Ha szó forog szent tárgy körül,
Szívünk-lelkünk belemerül; —
Szeretetünk alapoka:
A hit, — Isten ajándoka!

* * *

Szent az Istennek egyháza,
Örök igazság tárháza,
Melyet Krisztus alapított,
És örökre biztosított.

De mert hadat üzent bűnnek,
Őt ostromolni nem szűnnek;
Amint mondá Istenfia,
Keresztfán kellett hálnia!

És miként Ő üldöztetett,
Mig csak véráldozat nem lett:
Egyházának osztályrésze, —
Gonosz világ üldözése.

Zsidó, pogány kezét fogott,
Hivők ellen dülakodott:
Az egyháznak az a sorsa, —
Gonosz világ őt mardossa.

Megvetés, börtön, gyalázat,
Kinzás, verpad és áldozat,
A bőszen ellen rémfegyvere,
Meghurcoló kinzás tere.

Föllázad a gőg s tudomány,
Rohamra kél mint az orkán: —
Hullanak több százezeren,
De a szikla meg nem rezzen!

Első három század folytán,
Az üldözés folyton tartván:
A vértanúk ontott vére,
Az egyházra áldást kére.

Földalatti üregekben,
Sötét éjjel s büszhödt légben,
Gyültek össze közimára,
Hallgatni Isten szavára!

A hittévely és szakadás
Volt leggyászosabb zaklatás:
Gyaláz, dühöng, ostromra kel,
Kérlelhetlen gyűlölettel.

Igy az idők folyamában,
Szakadatlan egyfolytában,
Századokról századokra,
Talált egyház viharokra.

Nem is lehet elszámolni,
Mit kellett annak kiállni:
De sziklára építve van, —
Elvész, ki ellene rohan!

A gonoszság álcát cserél,
Napjainkban új csellel él: —
Rend, jog, szabadság, nép szava:
Zeng mindenfelől jelszava!

Az ellenség jól szervezve,
Egyletekbe szövetkezve, —
Titkon fűzi a rabláncot, —
Előbb-utóbb vall kudarcot.

Hű katolikus országok
Kiszemelvek, hol a gazok
Igyekeznek konkolyt vetni,
Észt és szívet vesztegetni.

Megvetőleg hitről szólni,
Hitszolgáit ócsárolni,
Aláásni a tekintélyt,
Bujtogatni a szenvedélyt.
Nagyok előtt hizelkedve,
Haszon után lesekedve,
Lappang, fülel, a résen áll:
Simán hizelg — rettent, kínál.
Szemfüles az ellentábor,
Neki eszköz: — kéj, pénz és bor:
Mindent bevon a körébe,
Ami illik a tervébe.
Az ellenség így készülve,
Az ármánnyal frigyessülve; —
A küzdőterre készen lépett,
Megrontani a hű népet.
Ki van vetve a vészhaló, —
Elkerüli résen álló;
A könnyelmű belekerül, —
S örök vesztére elmerül!
Tervszerűleg intéz egy kéz, —
Gonosz neki szolgálni kész: —
Föltátong az átkos örvény,
A jog ellen küzd az önkény.
Szemünk előtt nyitott könyvként
Áll Olaszhon, hol az önkényt
Látjuk rendet fölforgatni,
Az egyházat fosztogatni.
Az álnokság uralomra
Kapott, mindent dönt halomra:
Rombol, ami utjában áll, —
Nem mutat mást zsarnokságnál.
A törvényes fejedelmek
Trónfosztottan mind elmennek:
Szentséges feje egyháznak,
Látja vesztét birtokának.
Az ezredéves birtokot
Mint szilárd s sérthetetlen jogot:
Európa biztosítá, —
De tétlenség megbénítá.
Egyházfeje: pápa-király,
Mint hit őre, független áll, —
Ő nem lehet alattvaló,
Lelki főkormányon álló.
Péter székének birtoka,
A függetlenség létoka, —
Erőszakkal elrabolva,
Olaszthonba befoglalva.
Galád terve ellenségnek,
Neki rontni a Szentszéknek,
Meggyöngyíteni egységpontját,
Leigázni hithű nyáját!
Uj neme az üldözésnek,
A vásott fiak nem késnek

A szent atyát bántalmazni,
Merényt merényre halmozni.
Az üldözésnek más neme,
Melyet üz a kor szelleme: —
Nem bántja a gyarló testet, —
Megöli a drága lelket.
Jól tudjuk, mert hitágazat:
Isten védi az egyházat,
És ha szenved egyidőre,
El nem hagyja igaz őre!
A pápa több mint husz éve
Rómára utalva léve: —
Szabad fogoly őslakában,
Ellenei hatalmában.
Kárpótlási ajánlatot
Bitorkézből nem fogadott: —
Meghúsult a cselszövény, —
Pápa előtt szent a törvény!
Mint őre az igazságnak
Ellentmond a bitorklásnak:
Rendületlen mint sziklavár,
Segélyt egyedül Égből vár!
A világegyház gondjai
S kormánya kiadásai
Egytől-egyig megmaradtak, —
Forrásai kiapadtak!
Az ösbirtoknak romjain,
Ezer gondok hullámain,
Egy szent arcnak vidámsága
Kisugárzik nyugodtsága.
Angyalszívének fájdalmat
Okoz és sok aggodalmat
A tapasztalt méltatlanság
És a terjedő gonoszság!
Undok érdek — lelki fekély,
Melyet szít a rút szenvedély:
Bűnátokként lázas árja,
A világot most bejárja.
Gonosz szellem az álarcot
Levetve vív halálharcot; —
Igy terjed a böszült sereg; —
A jámbor: imáz s kesereg!
A bálvány: — pénz és élvezet!
Annak rabja sok ember lett: —
Isten, hit és lelkismeret,
Elnémul, ha van élvezet!
Anyagnak hódol félvilág, —
Hitélet nélkül száraz ág; —
S ime! e hithideg korban,
Csodát látunk tömör sorban.
Spanyol, ir, belga, francia,
Mint az egyháznak hű fia,
Olasz, német és az angol
Szent ügy mellett buzgón lángol.

Velők a szép Amerika,
Os Ázsia és Afrika:
A kegyeletben versenyez, —
Nemde magasztos példa ez?
Hűn segíti a szent atyát,
Böven ajánl pénzt és imát:
Nagy vigasz a jó Atyára
E hithűség dicssugára.
*Hát a magyar nép hol marad,
A hitrokonnal nem halad? —
Hála, részvét és kegyelet.
Magyar szivben nem lel helyet?*
A tévutra lett terelve,
Mert álnokság hazug nyelve; —
Elhiteté a jó néppel:
„A pápa nem küzd inséggel.“
Felbuzdul a magyar vére,
Ha a vész jő értésére,
Mely környezi szent atyánkat,
Ki hön szereti hazánkat.
Az ámitóra nem hallgat,
Ha közelit, ajtót mutat:
A magyar nép józan eszén
Megtörve a rút cselszövény.
A jó példa üdvösen hat,
Aki hithű, nem maradhat
Pusztán néző e szép tényre,
Föllelkesül a versenyre.
Tudni kell azt a hazának,
Adósa lett a pápának!
Szent korona — kettős kereszt,
Hozzánk Rómából érkezett.
Vész cikázván hazánk egén,
Ő könyörült kis seregén:
Pápa pénze — sürgetése,
Lett e honnak megmentése.
A török had e szép térre
Berontva dult, amit ére, —

Üres falvak — pusztá romok,
Velejártak véres nyomok.
Elpusztult volna szép hazánk,
Csak történet mutatna ránk:
De a veszély közepette
Pápa e hont megmentette.
A két Hunyadi korában,
És Budavár ostromában,
Több százezer aranyt ada,
És együtt harcolt hős hada.
Majd husz éve: Duna s Tisza
Medrétől szoritva vissza:
Árjának nincs hossza-vége,
Nyomban jön a nép insége.
A pápa, habár kifosztva,
Sok ezerrel segélyt osztva, —
Magyar népen így könyörült,
Ah! be sok könyvet letörült!
Lám! a pápa legjobb atya,
Azt a magyar elmondhatja:
Jótevője e nemzetnek,
Őre, védje — jog- és hitnek.
Ha más népek vetélkednek,
Adózni a tekintélynek: —
A magyarnak szent kötelme: —
Tanusítsa segedelme.
Kis cseppekből nagy tenger lesz,
A sok fillér milliót tesz:
Nyujtsd ki jobbod áldozatra,
Áldás száll jó akaratra!
A pápának segélyt adni
S gonosz tervek ellen hatni, —
Sugallja a nehéz helyzet,
S a fő iránti kegyelet.
Ki parancsol a szeleknek,
Utját állja rossz elveknek:
Segélyünk s imánk jutalma
Lesz a szent ügy diadalma!

PAPST PIUS IX.

Lith. Danieletto & Politzer Pest.

Himmliche Sehnsucht.

Desiderium Coeli.—Mennyei Vágy.

Im Style des Hohen Liedes gedichtet

von

Germine von Patruban,

in Musik gesetzt für Sopran, Pianoforte oder Orgel

und dem

Hochwürdigen Herrn

Anton von Sujánszky,

Probst zum heiligen Augustin von der Insel der heiligen Brigitta, Neograder Erz-Dechant, Domherrn des Graner Domcapitels, General-Procurator
des Maria-Empfängniß-Vereines für die Katholiken im Oriente, Rector des Pázmánischen Collegiums in Wien 2c. 2c. 2c.

gewidmet von

Joseph Franz von Patruban.

In Commission: F. Wessely, vormals H. F. Müller's Witwe, Wien, Kohlmarkt Nr. 3.

Mit Approbation der hochwürdigsten fürsterzbischöflichen Ordinariate in Wien und in Gran.

Aus der kaiserlich-königlichen Hof- und Staatsdruckerei.

HIMMLISCHE SEHNSUCHT.

SOPRAN. Adagio. *p*

Kom-me, o Je = sus, Du, den ich lie = be,

PIANO-FORTE. Adagio. *p*

ORGEL. Adagio. *p*

Gott mei-nes Her = zens! komme zu mir — ! Sie = he die Thrä = nen,

4

f füh - le die Liebe, *mf* füh - le, füh - le die Lie - be, die mich ver - *f*

The first system on page 4 consists of a vocal line and two piano accompaniment staves. The vocal line begins with a forte (*f*) dynamic and a triplet of eighth notes. The piano accompaniment features a steady eighth-note pattern in the right hand and a more active bass line in the left hand. Dynamics range from *f* to *mf*.

pp zehrt in Seh - sucht zu Dir! *ritard.* Dun - kel um - hül - let schweigend die Er - de -

The second system on page 4 continues the vocal line and piano accompaniment. The vocal line starts with a piano-piano (*pp*) dynamic and includes a ritardando (*ritard.*) marking. The piano accompaniment maintains a consistent rhythmic texture with some harmonic shifts.

5

a tempo Nacht ist's, Nacht ist's - im Her - zen, im Her - zen a - ber ist's Licht!

The first system on page 5 features a vocal line and two piano accompaniment staves. The vocal line is marked *a tempo* and includes a forte (*f*) dynamic. The piano accompaniment consists of a steady eighth-note accompaniment in both hands.

p Auf Dei - ne An - kunft bräut - lich ge - schmückt, harrt mei - ne See - le,

The second system on page 5 continues the vocal line and piano accompaniment. The vocal line begins with a piano (*p*) dynamic. The piano accompaniment features a consistent eighth-note accompaniment in both hands.

mf zö = ge = re, zö = ge = re nicht!

p Wo du auch wei = lest,

mf lass mich Dich fin = den, Bringe den Frieden, er ist nur bei Dir — Komm, o mein Kö = nig,

mf mich zu er = qui = eken!

p Strah = = lend in An = = muth, strah = = lend in

cresc.

An = = muth ze = ge, o ze = ge Dich mir!

cresc.

cresc.

f *ritard.* *mf* Allegro.

Strah = lend in An = muth ze = ge, ze = ge Dich mir! Hin zu den

f *ritard.* *mf* Allegro.

f *ritard.* *mf* Allegro.

dolce

Won = nen, des Pa = ra = die = ses möch = te ich

dolce

flie = = hen! Tra = = ge Du mich!

cresc.

Zu die = sen Won = nen möch = te ich flie = hen!

cresc.

cresc.

Tra = = ge Du mich! Denn wie ein Sie = = gel auf

mf

mf

mei = = nem Her = zen Je = sus, Sohn Got = tes,

setz = = te ich Dich! Je = sus, Sohn Got = tes, setz = te ich Dich!

f ritard. *ff*

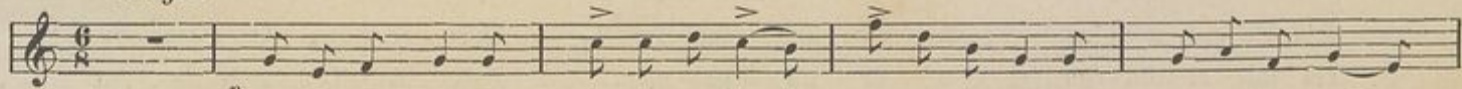
f ritard. *ff*

Himmliche Sehnsucht.

Desiderium Coeli. — Mennyei Vágy.

Adagio.

p
Kom-me, o Je-sus, Du, den ich lie-be, Gott mei-nes Her-zens! kom-me zu mir!
Ad tha-la-mum cor-dis me-i ve-ni, O De-us! nam Te vo-lo fru-i!
Szállj le Te, é-des Je-zus, e sziv-be, Jőjj Te, ki keb-lem Is-te-ne va-gy!

f
Sie-he die Thrä-nen, füh-le die Lie-be,
Lacrymas vi-de, A-mo-rem sen-ti,
Oh, lásd sze-mét ki-sir-ta u-tá-nad,

mf *f*
füh-le, füh-le die Lie-be, die mich ver-zehrt in Seh-n-sucht nach Dir!
sen-ti, sen-ti a-mo-rem, qui lan-gue-o ar-do-re Tu-i!
sze-mét ki-sir-ta u-tá-nad, Lásd, a Te szol-gád láng-ja mi nagy!

pp *ritardando* *a tempo* *f*
Dun-kef um-hül-let schweigend die Er-de — Nacht ist's, Nacht ist's, im Her-zen, im
Si-ne Te terram nox te-git a-tra — ter-ram nox te-git — Te-cum
Éj-i ho-mály bo-rit-ja a föl-det — borit-ja a föl-det — Am-de lo-

Her = zen a = ber ist's Licht! Auf Dei = ne An = kunft, bräut = lich ge = schmückt,
lux est in cor = de me = o! Ut spon = sum spon = sa gem = mis or = nata
bog = va lán = gol e szív! Ugy ra = gyog, oly szép, mint a' meny = asz = szony,

harrt mei = ne See = le, zö = ge = re, zö = ge = re nicht!
Te tan = dem, Te tandem am = ple = cti ar = de = o!
Jöjj le, si = ess, a hú a = ra, hú a = ra hiv!

Wo Du auch wei = lest, laß mich Dich fin = den, Brin = ge den Frie = den, er
Da mi = hi dul = cem a = ni = mi pa = cem, Fac, ut Te sem = per
Ah! csak e = léd hadd jus = sak a = kár = hogy, Ná = lad a bé = ke,

ist nur bei Dir! Komm' o mein Kö = nig, mich zu er = qui = den!
in = ve = ni = am! Ac = cen = de in me, fi = de = i pa = cem!
hord nekem azt! Szállj Te, ki = rá = ly, e szív = be sze = li = den!

Strah = lend in Mil = de, strah = lend in Mil = de
In sem = pi = ter = num Tu = us fi = am!
(Tu = a)
S'uj = ra te = remt az, s'uj = ra te = remt az

zei = ge, o zei = ge Dich mir, strah = lend in Mil = de zei = ge, zei = ge Dich mir!
In sem = pi = ter = num Tu = us in sem = pi = ter = num Tu = us Tu = us fi = am!
(Tu = a) (Tu = a) (Tu = a)
é = gi, é = gi ma = laszt, s'uj = ra = te = remt az é = gi, é = gi ma = laszt!

Hin zu den Won = nen des Pa = ra = die = ses möch = te ich
Fac, ut me = ren = do hic pa = ra = di = sum Trans = vo = lem
Jé = zus! a menny = nek szent ö = rö = mé = be Vá = gyik a

flie = hen! Tra = ge Du mich! Zu die = sen Won = nen möch = te ich
ad sinum ad si = num Tuum! Fac, ut me = ren = do hic pa = ra =
lel = kem; vidd o = da el! Jé = zus! a menny = nek szent ö = rö =

flie = hen! Tra = ge Du mich! Denn, wie ein Sie = gel auf
di = sum, hic pa = ra = di = sum! Et hoc si = gna = cu = lo,
mé = be Vá = gyik a lel = kem! Ót, ki pe = esé = tül

mei = nem Her = zen, Je = sus, Sohn Got = tes, jeß = te ich
Je = su, mu = ni = tum Sus = ci = pe ad Te me mor = tu =
(mu = ni = tam) (mor = tu =
zár = va szi = vé = re, Láng = sze = re = tet = tel Té = ged ö =

Dich, Je = sus, Sohn Got = tes, jeß = te ich Dich!
um! Sus = ci = pe ad Te me mor = tu = um!
am!) (mor = tu = am!)
lel! Láng = sze = re = tet = tel Té = ged ö = lel!

egyleti tag
dallamát szerzé.

Engeszer Mátyás

belvárosi karnagy

1881.

ÜNNEPI DAL.

ENGESZER MÁTYÁS.

Moderato. M. M. ♩ = 100.

TENORI.

BASSI.

Oh Te - rem - tönk böles meg - tar - tó Js - te - nünk!

Halld meg, a mit ez ün - ne - pen re - be - günk. Jf - ju szi - vünk há - lát

re - beg Te - hoz - zád, Jó - sa - god - ért ál - dunk, mint leg - jobb A -

tyát jó - sa - god - ért ál - dunk mint leg - jobb A - tyát.

4

p Ol - tal - maz - za egy - le - tün - ket szent Jó - sef vé - dő ke - ze —

p ol - tal - maz - za egy - le - tün - ket szent Jó - sef vé - dő ke - ze, A - mint

p ed - dig, ez - u - tán is, Ál - dá - sod ránk kér - je le, a - mint

p ed - dig ez - u - tán is, ál - dá - sod al - dá - sod ránk kér - je le —

élénkebben. ♩ = 120.

p A szent val - lást és az e - rényt so - ha, so - ha el ne fe - led.

erélyesen

erélyesen

ritard.

ritard.

5

jük, a szent val - lást és az e - rényt, a szent val - lást, és az e - rényt

sf so - ha ne - - fe - led - - jük *p* mun - ka és szor - ga - lom - ban,

sf A mun - ka

mf mun - ka és szor - ga - lom - ban, be - sü - le - tünk ne - mes - sé - günk csak ke - res - -

mf sük. Mun - ka és szor - ga - lom - ban, mun - ka és szor - ga - lom - ban,

mf A mun - ka

f be - sü - le - tünk, ne - mes - sé - günk csak ke - res - sük, ke - res - sük —

11
Ezt év óta jötték a nagy lévi zenei, 1880 megjelent B.-pesti kongorára
s e éven jötték több katonai-zenei s legbizonyosabban a 19de Kron,
prinz Rudolf ezred Pozsonyban a feltámasztás napján. - Ezen induló
csak tomuló dolog s 874 komponáltam.

HÚSVÉTI - INDOULÓ.

Osterfest - Marsch.

Maceovich Bélától.

Piano.

The first system of musical notation consists of two staves. The upper staff is in treble clef and the lower staff is in bass clef. The key signature has one flat (B-flat) and the time signature is common time (C). The music begins with a forte (*f*) dynamic. The upper staff features a melodic line with eighth and sixteenth notes, while the lower staff provides a harmonic accompaniment with chords and single notes. The system concludes with a piano (*p*) dynamic marking.

The second system continues the piece with two staves. The upper staff has a melodic line with some rests, and the lower staff continues the accompaniment with chords and moving lines. The dynamics remain consistent with the previous system.

The third system continues the piece with two staves. The upper staff has a melodic line with some rests, and the lower staff continues the accompaniment with chords and moving lines. The dynamics remain consistent with the previous system.

The fourth system concludes the piece with two staves. The upper staff has a melodic line with some rests, and the lower staff continues the accompaniment with chords and moving lines. The system ends with a forte (*f*) dynamic marking and a double bar line.

Musical score for page 4, featuring piano accompaniment. The score consists of seven systems of grand staff notation (treble and bass clefs). The first system begins with a forte (*f*) dynamic. The second system continues with a similar texture. The third system features a fortissimo (*ff*) dynamic. The fourth, fifth, and sixth systems show a gradual decrease in volume, ending with a piano (*p*) dynamic. The piece concludes with a *Fine.* marking.

Musical score for page 5, featuring a Trio section and Alleluja. The score consists of seven systems of grand staff notation. The first system is labeled *Trio.* and begins with a mezzo-forte (*mf*) dynamic. The second system continues the Trio. The third system features a piano dolce (*p dolce*) dynamic. The fourth, fifth, and sixth systems show a gradual increase in volume, ending with a fortissimo (*ff*) dynamic. The piece concludes with a *Marcia da capo al fine.* marking.

12

LESSUS

AD

VIRUM CLARISSIMUM

JOANNEM TÉLFY,

LINGUARUM DOCTOREM

IN OPERE „JELEN VISZONYAINK“

AB

EMERICO SZEPESI

SINGULARI CERTAMINE LITTERARIO DEVICTUM

1869.

SZEGEDINI.

TYPIS SIGISMUNDI BURGER.

1869.

Messum Camenae promite debitum:
En veritatis viribus hic iacet
Prostratus heros, quem insolenti
Fama dedit properare nisu

Ad celsa vanae culmina gloriae.
Quis fracta victi spicula colligat,
Quis e retusis et retortis
Erigat hic monumenta telis?

Huic acre ferrum, quum streperent, leves
Succidit alas, limaue durior
Mordacis et linguam et cruentos
Carminibus bene rosit ungues.

Venator arti nempe suae nimis
Confisus, errans in teretes plagas
Caecus cadit, dum dormientem
Impetit, ut capiat leonem.

Qui fonte puro Castalidum sacras
Non hausit artes, victima turbidi
Persaepe torrentis, furenti
Abripitur violenter unda.

Et qui Camenae barbata candidae
Iniuriosa voce lacessiit:

Choro novem iunctas sorores
Concitat unanimes ad iras.

Est namque Muis et dolor et salus,
Commune cunctis est decus unius:

Hinc arte iunctae omnes fideli
Mente sui similes tuentur.

Hinc fortiori laurea porrigunt
Serta, et minaci carminis arbitro
Reddunt honores, quos periculis
Promeruit male functus heros.

Sic ergo lessus dignus erit viro,
Qui dente lessum carpere, vellere
Est ausus incauto, decorum
Laurigeri licet arte vatis.

Et iam Joannes, in proprium caput
Telis retusis, mole ruit sua.
O praeficae, lugete victum,
Et meritis decorate sertis.

Haec inter omnis tollet ad aethera
Victoris aetas carmina laudibus;
Victique nomen triste leni
Omnis arundo canet susurro:

Hic ille mordax Zoilus est situs,
Quem graeca quondam laurus in aëra
Levavit; at mordacem ab alto
Praecipitem dederat latina.

13 IDYLLION

CELSISSIMO AC REVERENDISSIMO PRINCIPI

DOMINO

IOSEPHO KOPÁCSY,

METROPOLITANAE ECCLESIAE STRIGONIENSIS ARCHI-EPISCOPO, SACRAE SEDIS APOSTOLICAE LEGATO NATO, INCLYTI REGNI HUNGARIAE PRIMATI, SUMMO ET SECRETARIO CANCELLARIO, S. C. ET R. A. M. ACTUALI INTIMO STATUS, AC AD EXCELSUM CONSILIUM L. R. H. CONSILIARIO, ECCLESIASTICAE COMMISSIONIS PRAESIDI, I. COMIT. STRIGONIENSIS PERPETUO, AC SUPREMO COMITI, ET AD EXCELSAM TABULAM SEPTENVIRALEM CO-IUDICI

DIE SOLENNIS INAUGURATIONIS EIVS

V. CAL. IUNII A. MDCCCXXXIX

DICATUM

AB

ARCHI-ABBATIA S. MONTIS PANNONIAE

ORD. S. BENEDICTI.

POSONII,

LITERIS CAROLI FRIDERICI WIGAND.

Haec dicit Dominus: Pastor meus es, et omnem voluntatem meam complebis. Qui
dico Jerusalem: Aedificaberis; et templo: Fundaberis.

Isaiae XLIV.

Baruch, Samuel, Issachar.

Baruch.

Pax vobis, Samuel, et qui per pingua, mites,
Rura, agitatis oves, pastorum turba piorum!

Samuel.

Salve care Baruch! dudum Moabitidos arvis
Incomperte: tibi, reminiscor, patria tellus
Mons Gilead, felixque domus; sed dissere nobis:
Unde venis? rerum qualis status inde tuarum?
Plurima quippe tuo subsultant gaudia vultu.

Baruch.

Urbe sacra, Solymis, in rura paterna revertor
Testis ego festi, quo nil solennius unquam
Conspexi; nec vero dein, ut plura vetustum
Contingant mihi secla patrum, sub sole videbo.
Pastoris summi, venerando nomine JOSEPH,
In Jehuda, et sponsae, Sulamitis sponsa vocatur,
Hisce oculis, felix ego, connubialia vidi
Foedera, sermones utriusque his auribus hausi.

Samuel.

Est etiam nobis rari laetissima festi
Nota dies; sed multa gregum, ne limina sacrae
Urbis adiremus, nos cura moratur, amice!

At tu visa palam nobis si prompseris, haud rem
Feceris ingratham, videas audire paratos.

Baruch.

Nil melius. Laeto fremitu utraque iugiter auris
Tinnit adusque mihi; sacrumque, illecta, triumphum
Mens mea cum cantu, plausuque refingere gaudet.
Scilicet, ante alios carissime, Moria, montes,
Qui fidei nostrae patris haud invita videbas
Brachia in insontem ferrum stringentia gnatum,
Quae possit narrare tuum modo lingua tropaeum?
Ut modo plebs omnis te scandere certat, amicas
Prompta, Deo, didicisse vias, et sumere leges!

Samuel.

Suspirata quidem, multisque accita proborum est
Haec precibus votisque dies: namque ensifer ex quo
Angelus et populum plagis lethalibus icit;
Et fortem, Domini qui pavit ovile, cruenta
Stravit caede Virum, plorante propagine tota
Isacidum, et miseram Sione iterante querelas;
Ex illo laetos nescivit sumere vultus:
Verum, qualis ager detonsa moeret arista;
Qualia demessis squalent vineta racemis:
Talis sub tetrica languebat, Moria, nube.

Baruch.

Sed datur immodici iam dememinisse doloris.
Omnia nunc hilari resonare putetis Hosanna
Compita sacratae, citharisque bicornibus, urbis.
Iam gemitus saturas plateae Sionis, amici!
Siccavere genas, certae, haec solennia natis
Esse suis in honore: tribus, a Dane superne
Usque ad Bersabee quotquot numerantur in orbe,
Legatos misere suos. Optabilis ardor
Pectoris, in centro, de tot regionibus, uno
Cognatos fidei, solique unius amore
Collectos spectare Patres!

Samuel.

Ubi tanta virorum
Congeries sortita locum? nam strage recente
Tota prope in miseram fuit urbs collapsa ruinam.

Baruch.

Multo, turba, velut nostri, nabathaea per arva
Errantes, sibi, mannilegi struxere, parentes;
Papilione virens, et multicoloribus omne
Attegiis texere solum: novus advena mirum
Eminus ut vidi, tecum Balaame, sereno,
Entheus, ore canens, hac voce silentia rupi:
O quam pulchra tibi sunt tabernacula, Jacob,
Quam speciosa nimis tentoria figitis, Israel!
Ut valles nemorosae, ut rivo pervia tempe
Irriguo, ut Dominus sibimet quae tecta paravit,
Utque cedrus tumidum penes exaltata fluentum.

Issachar.

Nosse etiam summi pastorum Principis omnes
Introitum cupimus: quali est exceptus honore?

Baruch.

Quantuscunque potest Illi, quem scilicet omnes
Esse virum novere Dei, verumque Prophetam,
Ipse licet minimo luxus teneatur amore,
Naviter impensum, demirabamur, honorem.
Omnis Aharonis generatio candida lino
Occurrunt venienti; illos e stemmate Levi
Orti cum citharis, fidibus, lituisque canoris
E convalle Gihon, quod erat venturus ab austro;
Hos tribuum, populique Patres comitantur alacres.
Hos omnis populus, dextrum, laevumque bibentes
Jordanis latus, effusi, per prata, per agros
Insequimur celeres, et anhelo corde Jehovae
Unctum ephrataeis simul exspectamus ab oris.
Venit; Aharonis soboli, gentisque colendis

Patribus accessus, facilem se praebuit; amplam
Accepitque favens, et reddidit Ipse salutem.
Quae frontem irradiant divini signa decoris,
Quis sit **Ei** vultus, qua maiestate verendus,
Excidere haud unquam possit vel mente, vel ore.

Samuel.

Omnia magna, **Baruch**, sunt haec; sed amabo, supremi
Pastoris quasdam fac nos audire loquelas.

Baruch.

Svavis ei vox est, animos et corda penetrans,
Vox pecori, pecorisque duci notissima. Castae
Se tenero Sponsae confessus amore teneri est,
Quodve laboris onus taedis socialibus haeret,
Inter prima suae numeravit gaudia vitae.
Est etiam insignem, quo nos hilaravit abunde,
Et vultu, gregis, et verbo testatus amorem.
Cumque oculos humilem Domini convertit in aedem,
Talia commoto rumpebat pectore vota:
Vos quoque sacrarum, gemulae, salvete domorum
Parietinae, o veterum fabrica augustissima Regum!
Salvete, assyrii ludibria moesta tyranni.
Si somnos oculis, si palpebris dederoque
Dormitare meis, prius, atque haec sacra reducam,
Atque Deo Jacob solido de marmore templum
Restituam, precibus consecrem, thure vaporem.
Pluraque praeterea placido superaddidit ore,
Quae tamen, o fratres! vivo sermone referre
Non opis est nostrae; sedenim mihi credite certo:
Qualia vulneribus Jerichuntis balsama; anhelis
Qualia deserti, peregrino, ardoribus usto
Priscorum cisterna Patrum respiria praestat:
Talia pastorum Princeps quae fudit ab ore,
Sunt illapsa meis, medicantia verba, medullis.

Issachar.

Quis tibi, care **Baruch**! spectanti talia sensus,
Quaeque refers, ipsis ex fontibus aure bibenti?

Baruch.

Non ego Iessaei sine pectine Vatis, et ore,
Quos animo sensi, possim depromere sensus.
Ipsum ego, pastorum cum Principis ora viderem,
Amramiden, Domini vultus in culmine Sinai
Intuitum, nostris rebar consistere terris.
Utque dedit primas divino pectore voces,
Tum vero mitesque soni, monitusque Prophetae
Pervasere meas cum religione medullas,
Omnia qua circum, nullo discrimine sexus,
Sortis, et aetatis candescere corda videbam.
Nunquam ego me magni prognatum sanguine Jacob
Tanti habui, verae quam quo tot, tempore, testes
Adspicerem fidei, et summi genuina Jehovae
Nominis in tanta pareret gloria pompa.
Credite: multorum pietas unita virorum,
Magnifici sacrorum habitus, ritusque decori
Intima divinis animant praecordia flammis.

Samuel.

Me miserum! tanti qui sim solaminis expers:
Scire sed ardesco, quali laetetur amica,
Utque etiam dederint sibi mutua verba salutis,
Quove animo complexa suum sit Sponsa maritum.

Baruch.

Omnibus illa praecit, celso venerabilis ortu,
Virginibus, Regesque Pater supereminet omnes.
Laudibus illam omnes coelo, quæis noscitur, aequant.
Non Judith, aut Esther specie se conferat illi,
Debbora ingenio, thalami candore Susanna.
Illa opperta suum miro fulgore maritum,
Enituit niveaque stola, diademateque auréo
Magnificum redimita caput; nebula ante pudicam,
Ut mos virginibus, defluxit linea, frontem,
Gemmatum tereti cervice monile pependit.
Atque salutiferas cumprimus Coniugis ore

Audierat voces, et multa, et laeta precantis;
Salve, ait, o pariter mihi terque quaterque cupite
Sponse, oculi pupilla mei, svavissime IOSEPH!
Te propter vigiles, iam dudum, incerta futuri,
Corde premo curas, votisque fatigo Jehovam.
Iam montem myrrhae, iam collem thuris adibam,
Iam mihi luctisonum meditabar pangere carmen,
Solatura meos, ut Iephtes nata, dolores.
Teque greges mecum, vineta, novalia, chortes,
Cultaque cum totis optant pomaria villis.
Te, IOSEPH, duce sit tutus pastorque, pecusque,
Pulchra seges nulli pateat, nec vinea praedae,
Vinea, quam mira Genitor meus arte serebat,
Circum sepe dabat; Frater sudore rigabat
Puniceo, dolor! et sitiens, arente palato
Felle venenati faecem sorbebat aceti.
Extra maceriam vineti denique, Princeps —
Scilicet hirsuti sic constituere coloni,
Fata super querno subiit tristissima sceptro.

Cui IOSEPH: mea, thura Deo, Sulamiti, crememus,
Nostraque solvamus pingui libamine vota.
Est miranda tibi species, mea sponsa, nec ullis
Dedecorata notis, formaque venustior omni.
Non tua labra rosis; Hermonis, colla, pruinis;
Non, graciles, ebori timeant certare lacerti.
Punica mala meae Sulamitidos aura, crocusque,
Cinnamaque, Nardusque Cypri, thus, myrrha, thymusque.
Pro te dulce mihi fuerit per tela per ignes
Multa pati, et summis caput obiectare periclis.

Issachar.

Cuncta, Baruch dilecte! memor quaecunque renarras,
Plena salutiferi nobis sunt unguine gaudi:
Attamen adde unum, quod adhuc solatia nostra
Multiplicare queat: curarum in parte locati
Liberi Aharonis, Synagogaque tota piorum
Qualem, namque, sagax, poterat audire loquentes,
Spem sibi supremo pastorum in Principe ponunt?

Baruch.

Ut recreat vernos imber serotinus agros:
Haud aliter IOSEPH venientis fama refecit
Laetitiis animos. Dudum notissimus illis,
Non modicos cum laude, greges, et amore suorum
Paverat: in Superos nulli pietate secundus
Audit, et officii noctes flagrare diesque
Relligione sui narratur; acumine mentis
Perspicere arcanos flexus, implexaque rerum
Vincula: non Illo, pecudis quae cura gerenda
Incolumis, quae languidulae; quae nobilitandi
Velleris ars; tota melius quis dicat Idume.
Magni rara Viri virtus celebratur ubique,
Inque sui augmento, soli cui vivit, ovilis,
Ardens pacifica cum mansuetudine zelus.
Mores servorum quales velit esse suorum,
Exprimit Ipse suis. Semper vigilantior Illi
Inque sinu, inque oculis pastor sedet; Ille bubulcis,
Muneris ut possent omnes ediscere partes
Rite sui, doctos misit persaepe libellos;
Quive dabant meliora Duci responsa roganti,
Non spernenda suis referebant praemia peris.
Ille etiam largis fundavit censibus aedem,
Quae teneris primos satagat formare magistros
Agnellis; herbae quas roscidioris amore
Sichemia, David, venientes parte, capellas,
Ut si quaesierit Dominus, reddantur opimae;
Ad meliora sui suscepit pascua ruris:
Protexit, miraue frequens pietate cibavit.
Haec, et plura etiam tota narrantur in urbe,
Et sanctas non vana subit fiducia mentes,
In IOSEPH Iehudam eximio Pastore beari.

Chorus Pastorum.

Vivat, io, Princeps pastorum, et gloria, IOSEPH.
Qualia ieiuno sunt pressa liquentibus, ori,

Mella, favis; aut uva Sorec, aut cymbia lactis:
Tale fluit nostras IOSEPHI nomen in aures.

Vivat, io, Princeps pastorum, et gloria, IOSEPH.
Qualis amomi odor est, casiae, et florentis olivae;
Et qualis libanotis olet, vel pistica nardus:
Talis IOSEPHI venit a virtutibus aura.

Vivat, io, Princeps pastorum, et gloria, IOSEPH.
Niliacis olim Ioseph servavit in oris
A misera nostrum omne fame genus: at novus Iste
Nobiliore cibo sua pascet ovilia, IOSEPH.

Vivat, io, Princeps pastorum, et gloria, IOSEPH.
Ut viret aeternum, vivax terebinthus; ut omni
Tempore flore rubent immortales amaranthi:
Sic omni vireat IOSEPH, sic floreat, aevo.
Vivat, io, Princeps pastorum, et gloria IOSEPH.

14
É R Z E L M E K

TEKINTETES TUDÓS

WOLF ANTAL TIVADAR

U R,

A' POZSONYI CSÁSZÁRI KIRÁLYI ÁLLAMI KÖZÉP-TANODA IGAZGATÓJA 'S A' GÖRÖG
NYELV OTTANI TANÁRA

TISZTELETÉRE,

MIDŐN SZERZŐT KLOPSTOCK FRIGYES GOTTLIEB DALMAKÖLTÉSHEZ HASONLITÁ,

PONORI THEWREWK JÓZSEFTŐL,

PONORI THEWREWK EMIL, ÁRPÁD, AURÉL ÉS PAULINA ATYJÁTÓL.

POZSONY, MARTIUS 13-án 1851.

VESZPRÉMBEN,

RAMASSETTER KÁROLY KÖNYVNYOMDÁJÁBAN,

1851.

A' szakértő dicsérete a' szorgalomnak legédesb jutalma 's ösztöne.

Ponori Thewrewk József.

Dicsértetem, és drága dicséretem
A' legdicsértebb FÉRFIUTÓL jöve!
Európa művészszőnyegén a'
Legremekebb himezés szakértők

Méltánylehellő lelkesítései
Által gyarapvék. Hol gyűlölet dühöng,
Az érdemet gunynév kíséri,
Szellemerők, magas érzemények

Czudar kajánság tárgyai, tespedés
Honszégeynítő súlya nyomaskodik
Ott a' műveltségyszomjazó föld
Területére, 's iparremény hal.

Klopstock szerencsés környületek fia
Volt Némethonban, melly szü, csin, iz hona,
És a' kitünő szorgalomnak
Ismeri hősfiait kegyelve.

Saskint röpül ott képzeti szárnyakon
A' szép tehetség, zöld koszorúinak
Örvendve néz elébe, 's hálás
Verseny idézi tökélytetőre.

Mint a' kövér rét holmi fölösleges
Növény- 's virággal vétve bujálkodik:
Ugy ejt hibát az elbizottság,
Mit kegyelő viszonyok szülnének.

Költészet érzés észszerü kutfeje.
Ha mély, fenékig látni: ha fölfelé
Buzog, hasonló tiszta, mint az
Ég, derűjét mikor ünnepelte.

Az észszerűség sértve van, hol homály-
Karolta érzés ömledez. Érzeleg,
Nem érez ott a' sziv, 's velőtlen
Érzete értelem elszülője.

Érzelmiségnek fattyunövésivel
Van hintve Némethon magasan virult
Költészmezője, 's még erénynek
Tartatik a' kifeselt homályos

Érzet. Borongás, sejtelem-ömledés
Veszik körül a' nagyszerű lantverő
Klopstock örökzöld kecsfüzérit.
Szellemi napja sötétes ernyők

Között bolyong, mint Juno ragyoglata
Felhők között. Én egyszerűség hive
Vagyok. Kitépték a' körülmény
Mostohaságai kertem ifju

Zsengői közt már fejledezett buja
Csiráim. Higgadt lélekipar jutott,
És könnyen érthető írásmód
Hunnia parlagain magamnak.

Természet az, melly hűn vezet és tanít.
Ez a' tanítóm és vezetőm nekem.
Ő *) alkot, én himzek: különvált
Érdeme mindenikünknek élhet.

Egyek vagyunk a' honszeretetben. Ő
Csupán honáért lángola, míg lehelt.
Én is hazámért élek étig, **)
'S nemzetemet követésre hívom.

Művelt, kedélyes házi család 's honi
Serdületinknek hirkoszoruzta bölcs
Igazgatója! uj hazádnak
Ujra-szülője 's virágzatink hű

Kertésze légy. Hő buzgalom és vidám
Kedv olthatatlan lobjai égjenek
A' gyöngye keblekben, Homernak
Nyelvit ohajtva, haszonra tudni.

Természetihimzést jól görög ért 's örök
Példány is ő. Ezt, 's mit TE mivelsz, tanítsd:
„Az érdemek megismerése
Kellemes osztozat érdemekben.“

---

*) Klopstock.

**) Étig, örökké, erdélyi költész Zsombori László által fölelevenített régi szó.

Gefühle

an den wohlgebornen gelehrten Herrn

Anton Theodor Wolf,

Direktor des k. k. Staatsgymnasiums zu Pressburg und Professor der griechischen Sprache daselbst,

aus Hochachtung,

als er den Verfasser mit dem Odendichter Fridrich Gottlieb Klopstock verglichen hatte,

von

Josef Thewrewk von Ponor,

Vater des Emil, Árpád, Aurel und der Pauline Thewrewk von Ponor.

Pressburg, den 13. März 1851.

Weszprim,

Carl Ramasetter's Druck,
1851.

Das Lob des Kenners ist der süzeste Lohn und Anspornung des Fleisches.

Josef Thewrewk von Ponor.

Lob ward mir zu Theil und ein so köstlich Lob
Von einem Manne kams, der gefeiert ist.

Am Kunstteppich Europas erstand
Durch das begeisternde Beifallsurtheil

Der Kenner so manch herrliches Kunstgebild.
Doch wo nur der Hasz wüthige Herrschaft übt,
Wo an das Verdienst sich Spottnam' hängt,
Hohe Gefühle und Geisteskraft nur

Dem schnöden Neide hin sich gegeben sehn:
Da legt Verdumpfung auf das Gefilde sich,
Das dürstende nach Bildung, und es
Stirbt ihm die Hoffnung des Kunstfleisches ab.

Im deutschen Land war günstiger Klopstocken
Das Geschick: dort ist Herz und Geschmack daheim;
Männern hervorragendes Fleisches
Spendets begünstigend Anerkennung.

Dort fleugt Adlern gleich, Flügel der Fantasie
Schwingend das Genie, freudig entgegen dem
Winkenden Lorberkranz und es ruft
Lohnender Wettlauf zur Hochvollendung.

Auf fetten Wiesen wuchert zuweilen auch
Unnütz Gestrippe, leeres Geblüme auf:
So strauchelt oft das Selbstvertrauen,
Wenn es im Glanze der Gunst erwachsen.

Gefühl mit Verstand ist wohl der Dichtung Quell:
Ists tief, bis zum Grund siehet man; — wallet es
Empor, so bleibt es auch klar wie der
Himmel, wenn er in der Bläue stralet.

Verstand wird verletzt, wo ihn das dunkele
Gefühl überströmt: und es empfindelt nur
Das Herz, empfindet nicht, und marklos
Fühlen wird Abgeburd des Verstehens.

Der Empfinderei unächt Gewächse deckt
Deutschlands so hochauf blühende Dichterflur,
Und das entfaltet Dunkel heizt
Tiefe sogar, und hat Vorzugs Geltung.

Der Ahnung Ergusz, dunkle Umwölkungen
Hüllen des Sängers herrlichen Dichterkranz,
Des groszen Klopstock ewigrünen. —
Zwischen den dunkelen Schatten schwanket

Des Geistes Sonn' ihm, wie zwischen Wolken der
Stralenreif Junos. Ich halte treulich an
Einfachheit. Mir hat ein herbes Loos
Unter den Erstlingen meines Gartens

Üppigen Auswuchs frühe zertreten schon.
Mir fiel gekühlte geistige Arbeit zu,
Und leicht verständliche Schriftart auf
Hunnias unangebauten Strecken.

Natur ist's, die uns treulich belehrt und führt.
Sie ist Lehrerin mir und die Führerin.
Ich zeichne und Jener *) baut. Getrennt
Mag des Verdienstes sich jeder freuen.

In der Liebe zum Vaterland sind wir eins.
Fürs Vaterland nur glühte er lebenslang.
Fürs Vaterland leb ich auch ewig:
Rufe mein Volk auf, mir nachzuahmen.

Mann ächter Bildung und so gemüthlicher
Hausvater, Lenker heimischer Jugend! Sei
— Ruhmgekrönt — dem neuen Vaterland
Wiedererzeuger und unsern Blüten

Ein treuer Gärtner. Fröhlicher Heiterkeit
Und treuer Liebe Flamme soll lodern in
Den zarten Busen beseelt vom Wunsch,
Nutzvoll zu kennen Homeros Sprache.

Naturgetreu zu malen versteht der Griech'
— Ein ewig Muster. — Lehre, was selber Du
Übest: „Verdienst anzuerkennen
Ist des Verdienstes zu preisend Antheil.“

---

*) Klopstock,

15
ODE

HONORIBUS

ILLUSTRISSIMI, AC REVERENDISSIMI DOMINI

JOANNIS BAPT.

SZTANKOVITS,

D. G. EPISCOPI JAURINENSIS,

S. C. R. ET A. M. CONSILIARII AULICI etc.

D U M

ILLUSTRISSIMUM, AC REVERENDISSIMUM DOMINUM

MICHAELEM RIMELY

ARCHI-COENOBII S. MARTINI S. M. P. AC PARTIUM CORONAE REGNI HUNGARIAE
ADNEXARUM

ARCHI-ABBATEM

ET PRAESIDENTEM PERPETUUM etc.

SOLENNI RITU BENEDICERET,

AB EODEM ARCHI-COENOBIO

SACRATA.

XIV. CAL. MAII

A. 1843.

— Bonus sane vicinus, amabilis hospes.

Horat.

Qua super pictum violis viretum
Caelibes late platani patentes
Porrigunt umbras, taciti rigatus
Munere somni,

Oppido mira specie bifrontis
Clusii exsternor: sedet ille, scaeva
Aurea clavi micat, aureoque
Dextera scepro.

Ah Deus! dixi, trepidum benigno,
Quaeso, mortalem patiare nutu:
Tu sapiis summum, sapuisse quiddam
Parce volenti.

Quippe Tu puro ex adamante fixos
Obseras coeli, reserasque, postes:
Da mihi dium modico videre
Lumen hiatu.

Annuit votis, terebratque fulva
Ostium clavi; „Sed enim Monarcham
Universorum nequeas caduca
Cernere carnis

Mole; furtivus speculari passim
Centies sudo speciosiores
Sole Virtutes, et ovans beati
Vulgus olympi.“

Dixit, et tenem faciente motu
Cardinis rimam, video sereni
Incolas coeli. Vehemente mersis
Aequore gaudi

Mira divinis species catervis!
Dignior cunctis tamen una fulget
Caritas: illa nihil in beatis
Pulchrius oris.

Hanc, inardescens pietate, multus
Opto mirari: Pater, „ista vero
Ni levet, nullus penetret supernas
Spiritus aulas;

Protinus vestro super, hanc, tricolle
Praesulis pompa videas amictam.
Dixit, et fissas penitus revinxit
Obiice valvas.

Inde complosi fragor aeris almo
Palpebram vinco soluit soporis,
Et super — montis — cilium citatis
Occupo talis.

En! adest magna praeunte, magna
SZTANKOVITS Praesul comitante, turba:
Et salutantum recreata votis
Adsonat Echo.

Qui sui sensu calet, atque zelo,
Muneris, multos metit ille plausus;
Mens tamen recti, potiora, quam plebs,
Conscia cantat.

Ipsae coelestis simulacra visi
In tua miror rediviva fronte,
Pontifex! nostri tua frons flagrantem
Montis amorem

Spirat. Heu quidnam celeravit axes
Huc tuos, quando Capiti creando
Legimus scrupos? rogo, non amici
Pectoris ignes?

Quo novos rursus stimulo labores
Sumis, ut nostrum meritis corones
Infulis Patrem, nisi, nescio lan-
guoris, amore?

Scilicet cunctos hilarare certans
Caritas nullum refugit laborem;
Semper intentis aliena quaerit
Gaudia curis.

Nonne, quem gestis, MICHAELEM, honoris
ARCHIABBATEM redimire signis,
Esse scis nostri decus, atque dulcem,
Montis, amorem?

Et, licet, Praesul Venerabilis! Te
Magna Virtutum series adornet;
Et nimis longe pateat tuarum
Area laudum:

Maxime clares supereminente
Ingeni dotes, et opes, amore;
Svavis, humanum genus omne amico
Pectore condis.

Nostra nec fudit meritas Camoena,
Quas Tibi vellet, cecinisse grates;
Hanc tui mirus, nimiumque rarus
Ardor amoris

Jam prope elinguat: sed enim inficeta
Quem chelys fari, labiumque nescit,
Intimis laete saliens medullis,
Indice vultu

Mutui sese, vehemens amoris
Aestus, exsculpit. Redamate Praesul!
Nos tuum semper memori colemus
Corde favorem.

Astra Te, nobis veneranda multo
Thure, conservent, patriae, domusque
Israël murum stabilem, atque nostri
Montis amantem.

16.

ÖRÖMDAL

MELYET

MÉLTÓSÁGOS ÉS FŐTISZTELENDŐ

LIPOVNICZKY ISTVÁN

KIRÁLYI TANÁCSOS ÉS NAGYVÁRAD-EGYHÁZMEGYEI LAT. SZ. PÜSPÖK UR

FŐPÁSZTORI SZÉKE ELFOGLALÁSÁNAK

EMLÉKERE

MÉLY TISZTELETTEL NYUJT

A NAGYVÁRADI FŐGYMNASIUM

TANULÓ-IFJUSÁGA.

NAGYVÁRAD,
NYOMATOTT HÜGEL OTTÓNÁL.
1869.

„Nagy öröm lön azért abban a városban.“

Ap. cs. 8. 9.

Ünnep van im! — ünnep vagyon újra!
Nem látjátok a fényt itt arezunkon?!
Ez a fény! az öröm rozsalángja,
Mely keblünkben sűgárzik e napon —
Mint az égnek tiszta azurjára,
Ha rá sűt a kelő nap sugára! . . .

Ünnep van itt! — minden sziv te érted
Tartja fényben, örömben ünnepét!
Mint — ha láttad — az ébredő földnek
Arczán, midőn a tavasz csókja ég,
S az enyelgő Villik tánca mellett
Ünnepet ül vigan a természet! —

Jövel-jövel! nem kérjük ki voltál?
— Mint bérez hava, oly tiszta életed.
Tudjuk mit rejt a férfi kebel.
Drága gyöngyöt, haza-szerelmedet!
Nagygyá, dicsővé! ön erőd teve —
A poklon is győz az erény heve! . . .

Jövel tehát! — ki vagy? nem kérjük mi.
— Bérez szülötte, kristály-vizü patak!
Mely hegyek közt sziklákön tör alá,
S ha völgybe ért: mentén virág fakad. —
Az a fény ott! mely homlokod lakja, —
A türelem rózsá-koszoruja . . .

Nem te vártál — a dicsőség vára
Rád; — midőn a jobb ügy veszni látszott,
S jutalom helyett üldözést nyerél,
Kétségb'esés nálad nem tanyázott. —
— Kinek lelke a szent ügyért lángol,
Dicsőségtől nem maradhat távol! . . .

Ragyogjon is dicsőséged fénye
Lelkiünk előtt vezér-szövétnekül!
Tanuljunk meg tőled jót mivelní,
A mi utunk ugy el nem sötétül . . .
— Boruljon bár a tájékon éj el,
Biztos az út, hol csillag vezérel! . . .

Légy — a kik itt várva-váránk reád —
Mindnyájunknak vezére és öre!
S hogy körülted boldog legyen minden,
Változtasd a bú könyét örömré . . .
— Kinek léptét áldások kísérik,
Az maga is boldog lesz mind végig!

Vagy légy csak az! — a ki voltál eddig —
Kinek nevét távolról ismerénk!
Az a név, mely fényt lövelt messziről,
Meleget is hoz magával körénk!
S virágzani fog a város tája,
Ily éltető nap ragyogván rája!

* * *

Megállj! — ne menj, ne menj lakodba még!
Szentegyházunk várt nagy apostola,
Hogy állandó legyen az az érzés,
Mely jöttödkor arczunkon lángola. —
Meghajolva állunk im elődbe,
Szent áldásod adjad fejekre! . . .

Kovács István,
VIII. oszt. tanuló.

127

PIA VOTA,

SOLEMNIS JUBILAEIS

SACRI SACERDOTII

EMINENTISSIMI, CELSISSIMI AC REVERENDISSIMI

DOMINI, DOMINI,

JOANNIS B. SCITOVSKY

DE NAGY-KÉR,

SANCTAE ROMANAE ECCLESIAE, TITULO S. CRUCIS DE HIERUSALEM PRESBYTERI CARDINALIS,
INCL. REGNI HUNGARIAE PRINCIPIS PRIMATIS, METROPOLITANAE ECCLESIAE STRIGONIENSIS
ARCHI-EPISCOPI, S. SEDIS APOSTOLICAE LEGATI NATI, S. C. ET R. A. MAJESTATIS ACT. INT.
CONSILIARI, INS. ORD. S. STEPHANI PRAELATI, ET MAGNAE CRUCIS EQUITIS, AA. LL. ET
PHILOSOPHIAE, ITEM SS. THEOLOGIAE DOCTORIS, ERUDITAE ACADEMIAE HUNGARICAE SOC.
DIRIGENTIS, &c. &c. &c.

DOMINICA XXI. POST PENTECOSTEN, PATROCINIO B. M. V. SACRA

6. NOVEMBRIS ANNO 1859.

I. AUSPICATI S. PRESBYTERATUS ANNUM

FAVORE DEI RECOLENTIS.

A DEVOTISSIMIS FILIIS

ALUMNIS C. R. GENERALIS SEMINARII PESTINENSIS

FILIALI PIETATE

D. D. D.

PESTINI.

TYPIS GUSTAVI EMICH ANNO M. DCCC. LIX.

PIA VOTA,

SOLEMNIUS JUBILAEIS

SACRI SACERDOTII

EMINENTISSIMI, GEORGIUS DE REVERENDISSIMI

DO. MIN.

JOANNIS B. SCITOVSZKY

„Plantati in domo Domini, in atriis domus Dei nostri florebut; adhuc multiplicabuntur in senecta uberi, et bene patientes erunt, ut annuncient, quoniam rectus Dominus Deus noster.“
Ps. 91, 14, 15 et 16.

DOMINICA XXI. POST PENTECOSTEN, PATROLOGIO R. M. V. SACRA

A. JOHANNIS 1770 1890

J. AUBRICIUS & PRESSBYTERIUS ANNUM

FAVORE DEI REGEM

A. PATROLOGIO R. M. V. SACRA

ANNUS C. R. GENERALIS SEMINARIUM PESTIENSIS

FILIALI PIETATI

D. D. M.

PESTIENSIS

Laetare festis plausibus hungara
Gens, prome sacris inclita collibus
Mater Sionis Pannonum, almo
Gaudia Pontifici SCITOVSZKY!

Quos Ister undis fertilis alluit,
Christo fideles! psallite cernui
Hymnos triumphales Triuno,
Fundite vota Deo, precesque!

Et nos sacrati germina muneris,
Devota pubes sollicito Patri,
Pangamus Aeterno sacrata
Carmina, dulce melosque; grati,

Quod purpurato Pontifici potens
Dextra benigna praesidio fuit,
Bis quinque lustris ut Sacerdos
Ferret opem populis salutis,

Qua nulla terris gratior accidit,
Concessit optatam precibus diem
Videre raram Jubilaei,
Quod Superum celebrat favore.

Simon et annis dives et in fide
Fortis, Sacerdos Magnus in Israël
Templum Dei suffulsit; genti
Prospera tempora comparavit.

Plantatus altis in Domini atriis,
Ut cedrus omnes cum supereminet
Cives, beatus gaudet amplis,
Numine propitio diebus;

Gentis celebris floruit arbiter,
Legis peritus, tum patiens bene
Annunciavit, quam bonus sit
Se, Deus Omnipotens, timenti.*

*) Ecclesiastici 50.

Simone maior, murice fulgidus
Praesul SCITOVSZKY, Pannonici Sion
Primas, — Joannis, nuncii Jesu
Nomine conspicuus refulget,

Quum pronus aris, omine prospero,
Dono Superni Numinis integer
Accitus, Almae Virginis, quam
Hungara gens Dominam, Patronam

Celebrat, ardens, assiduus cliens,
Jam quinque Mystes ante decennia
Primum litans solemne Sacrum,
Floruit in populi salutem.

Ut lucifer surgens sine nubibus
Orbi serenum significat diem:
Pallantias pubis sacratae
Mysta recens ita summa monstrat;

Nam cincta lauro tempora dupplici
Lucent alumni in Domini domo,
Seu mente commentatur acri,
Ars Syracusia quae revelat.

Seu quae Magistrorum sapientiae
Scriptis docentur, sedulus explicat,
Seu sacra Doctrinae supernae
Dogmata disserit eruditus.

Os suave, Delphis relligiosius,
Vultusque coeli lumine splendidus
Imago tam dulcis periti,
Quam veneranda fuit Magistri.

Jam tum fragrantis mella scientiae
Libasse visus, cum pietatis, et
Virtutis ostendit viam, qua
Astra patent populo fideli.

Censore cedunt ceu speculo procul
Labes repulsae: sic speculum fuit
Spectantibus vita modesta,
Qua sine voce monet labantes.

Surgens Eous non latet, at micat,
Vincens et umbras: esto velit, nequit
Latere sidus tam coruscum.
Pontificum adlegitur coronae.

Urbs quem Rosarum conspicuum vidit
Tantis Magistrum dotibus, obvia
Antistitem clarum tiara
Excipit et iubilans honorat.

Quis Praesul albis splendidus infulis
Futurus? alta fronte serenitas
Protendit, ignitusque fervor
Religionis, et os venustum.

Ardore Petri salvificam fidem
Fortis tuetur, murus aeneus
Adversus errorum nefandos
Impetus et scelerum catervas;

Et mente Pauli, cedere nescia,
Propugnat acer iussa Dei, quibus
Connubiorum sancta florent,
Ecclesiae, patriaeque iura.

Quae charitatis flamma cor incitat?
Quali Joannes, charus Apostolus
Christo micabat, Charitate
Protegit, atque fovet fideles.

Ut Hybla suavi pascit apes thymo,
Sic libat omnis Pontificis pii
Poscens opem, solatiumque
Moestus, inops subitum levamen.

Quot templa larga munificentia,
Arasque summo constituit Deo,
Quot patriae pubi palaestras,
Artibus ingenuis fovendae?

Signata fastis nuncia perferent
Ad sera mundi tempora, posteri
Grati loquentur praedicantes
Atque nepotibus indicantes.

Hinc Antistes Quinque-Ecclesiis datus,
Nutu capessit Numinis inclitam
Sedem beati Mauri honore,
Atque novis meritis decorat,

Dum multa condit fana Deo, Scholas
Charae inventuti, vel reficit, sacro
Ardore reddit gesta divum
Eloquio patrio disertus;

Linguae colendae dedita Patriae,
Et literis florens Academia
Gavisa Maccenate tanto,
Pontificem socium salutat.

Magnae Patronae Pannonidum, Der
Matris clientes colligit, ut colant
Cor gratiae plenum, paratum
Ferre salutis opem petenti.

Sponsasve Christi, quae Dominae gerunt
Nomen sacrum Nostrae, vocat in domum
Larga manu evectam, tenellis
Virginibus Patriae dicatam

Rite colendis, ut pietas, fides
Avita, morum gratia floreat.
Sic monstrat Antistes peritus,
Qua sit ad astra suis eundum.

Tantis coruscus, cum pius eminent
Virtutibus Praesul, meritis potens,
Primas Sionis Pannonum alto
Consilio legitur Superni.

Ut Sol refulgens nubila dissipat,
Fulgore lassos recreat et fovet:
Sic Magnus omnem luce coeli
Irradiat Patriam Sacerdos.

Dispellit atras, quas stygius creat
Hostis, tenebras in populo Dei,
Ne languidas mentes obumbrent,
Perniciemque parent ovili.

Quum nempe Titan nubibus uvidis
Adversus ignitos radios vibrat,
Coeleste terris pacis omen,
Irida suscitatur inter uda.

A sole robur Justitiae trahit
Et pacis almae nuncius inclitus,
Primas SCITOVSZKY, firma sanctae
Ecclesiae, ac Patriae columna,

Hinc Iris instar prospera nunciat
Pacis cupitae tempora, si prece
Gens jubilaea Numen oret,
Et sibi conciliet supernum.

Confert, mederi Pannonici Sion
Rebus peroptans, cum sapientia
Sanctaequae vitae laude claris
Patribus apta lupis fugandis

A grege Christi consilia, modos
Pacis fovendae; colligit et Dei
Jesu Ministros, ut sagaces,
Quae spiritum renovant, penetrent.

Et gregis ampli sollicitus Pater
Huic missiones instituit sacras,
Ut excitetur priscus ardor
Religionis in omne tempus.

Tum parvulorum prospicit, optimus
Pater, saluti, Tirnaviae locans
Musis palaestram ac institutum
Artibus ingenuis dicatum.

Sed quis Patroni Pierii chori
Par sit canendis laudibus? undique
Laeto colunt musae triumpho,
Jugibus obsequiis celebrant.

Dum stant tricollis culmina Carpathi,
Quatorve lambent flumina Pannonnes:
Nomen SCITOVSZKY fronde lauri
Hungariae decorant camoenae.

At et perennis Roma, Caput sacrae
Gentis, coruscum tot meritis jubar,
Quo clarius splendet orbi,
Purpurea redimit corona.

Quid Purpuratus praestiterit Pater
Gregi, camoenis, Ecclesiae Dei?
Non literae, non verba, vasti
Non poterunt celebrare libri.

Paucis: In omni, qua pelagus patet,
Et tellus late, conspicuos ora
Ardore coeli, literis, et
Moribus ingenuis celebres

Jesu reducit mox socios, quibus
Tradit paratas Tirnaviae, subin
Pisonii sedes, Paternis
Consulit auxiliis benignus.

Quod vovit ardens a teneris cliens
Divae Patronae Pannonidum: Hanc sine
Primi piaculi labe terris
Esse datam, intrepidus tuetur

Ostro decorus, dum Pius, Arbiter
Supremus in terris fidei sacrae,
Patrum corona cinctus ampla,
Dogma renunciat urbi, et orbi;

Sacri Sionis Pannonidum decus
Insigne, Templum magnificum Deo,
Ad pristinum sponsae decorem,
Perficit aere, labore grandi.

Post haec Clientes Virginis inclitae
Deducit ad cellas Mariae, queis
Maiorum inest nomen, omni
Auxilium populo precatus.

Sacrum celebrat Concilium suae
Provinciae, quo Relligionis, et
Prisci Patrum fervoris ignes
Metropolita pius reducat.

Hos quinquagenis, quod timuit Deum,
Annis Sacerdos Magnus in atriis
Divum labores, gratia Dêi,
Sospes et incolumis peregit.

At plura fastis Ecclesiae Dei,
Libroque vitae incisa peremibus
Praeconiis, fulgent decora
Murice conspicui Joannis.

At et perennis Roma, Caput sacrosanctum
Gentis, corosum et hinc in hinc

Sol sempiternae Justitiae Deus,
Qui ter benignus quina decennia
Sacras ad aras Te colentem
Pontificem vegetum fovebas,

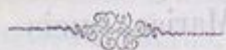
Audi secundas, Nestoreus Pater,
Affusus aris quas Tibi victimas
Offert, stipatus Praesulum, ampla
Et patrii populi corona!

Largire robur Pontifici probo,
Quo fortis curet publica vulnera,
Orcus queis ius, fasque sanctum
Atque fidem violare tendit;

Expers pericli floreat, omnium
Votis cupitis, perpes honoribus
Sospes, perenni gaudeatque
Praesidio Superum beatus.

Descende coelis hungara quam vocat
Gens prona Magnam Dominam suam,
Virgo Fidelis! Jubilaea
Redde clientis amoena Festa,

Magni Sionis Pannonidum pii
Primatis! adsisque auxilio potens,
Votis precantum; redde charo
Pontifici omniferam salutem!

181

ELEGIA

SUPER OBITU

IMMORTALIS MEMORIAE

FRANCISCI DEÁK

PATRIS PATRIAE MERITISSIMI,

ANNO 1876. DIE 28^a JANUAR. PIE IN DOMINO DEFUNCTI,

ET

A CIVIBUS REGNI AMARE DEFLORATI,

DUM PRO EO

PER TOTAM A. DIAECESIM AGRIENSEM

DIE 26^a FEBR. A. C.

JUSTA SOLEMNIA PERAGERENTUR,

EDITA.

AGRIAE.

TYPIS LYCEI ARCHI-EPISCOPALIS.

1876.

Indue moestitiae plenos Gens hungara vultus,
Namque tibi grandis causa doloris adest!

Franciscum, cui dulce Patris dare nomen amabas,
Heus! rapuit gremio mors truculenta tuo!

Illa, tuae cui tecta domus fulcita cubabant,
Proh dolor immanis! fracta columna jacet!

Nobile, quod fervente tui turgebat amore,
Ducere cor pulsus desiit exanimum!

Illa diserta, tuos quae animos mulcere solebat,
Lingva heu! jam gelido frigore stricta silet!

*

Quae tibi stellae instar per iter, ne in devia vergas,
Luxerat, exstinxit trux libitina facem!

Et quae tuta tuam scierat rexisse carinam,
Ne sit praeda maris, mortua dextra riget!

Quae Regis, Gentisque animos constringere vinclo
Pacifico novit, fascia rupta jacet!

Qui pretiosa suae tibi vitae cuncta momenta
Patria! sacravit, mortuus ecce cubat!

Ergo justa tibi praegrans causa doloris
Adstat, justa genas lacrima multa rigat.

* * *

Natio tota gemit cum Augusto Principe terrae,
Et regnum, et regni Mater amata dolet.

Exanimam pectus Reginae dextra virente
Exornat sermo, multa corolla tegit.

Flebilis hungaricas resonat campana per oras,
Et domus et cives tristia signa gerunt.

Pullus ubique color, vexillaque nigra feruntur,
Et tremulum spargunt lumina mille jubar.

Funesto squalent obducta velamine templa,
Luctisono canitur pectore triste melos.

Quid mirum? funus celebratur regnicolare,
Nam gemit amissum patria tota Patrem.

Non sibi, nonque suis vixit Franciscus, at uni
Vixerat integro Patria! corde tibi.

Ille tuus Moyses fuerat, Solon, atque Washington,
En tibi quot titulis Is venerandus erat!

Tanto igitur Civi supremos reddat honores,
Et fleat extinctum patria tota virum.

* * *

At sedare juvat, luctus, . . . mors dura caducum
Francisci quod erat, condiderat tumulo:

Ast Is parte sui vivet meliore perennis,
Cordibus hungaricis haudque abolendus erit.

Condidit Ille sibi monumentum fortius aere,
Quod nunquam valeat sternere tempus edax.

Donec Pannonicis Ister defluerit oris,
Donec nutrierit rura Tibiscus aquis;

Donec Apostolicum steterit super orbe superstes
Hungariae regnum, et religionis amor:

Semper honos, nomenque Deák, laudesque manebunt,
Gloriaque Illius nescia mortis erit!

* * *

Jam junctus Franciscæ Deo, Quem corde doloris
Placasti, Hungariae sis memor usque tuae!

Josephus Korének,

A.-Diaecesis Agriensis Parochus.

19.

O D E

HONORIBUS

EMINENTISSIMI AC REVERENDISSIMI

DOMINI DOMINI

JOANNIS BAPT. SCITOVSKY

DE NAGY-KÉR

S. R. E. TITULI SANCTAE CRUCIS IN JERUSALEM

PRESBYTERI CARDINALIS

M. E. STRIGONIENSIS ARCHIEPISCOPI

S. SEDIS APOSTOLICAE LEGATI NATI

INCLYTI REGNI HUNGARIAE

PRINCIPIS PRIMATIS

SUMMI ET SECRETARII CANCELLARII INSIGNIS ORDINIS S. STEPHANI REGIS APOST.
PRAELATI ET MAGNAE CRUCIS EQUITIS. S. C. ET R. APOST. MAJ. ACT. INT. CONSILIARII.
AA. LL. ET PHILOS. NEC NON SS. THEOLOGIAE DOCTORIS

EXACTO QUINQUAGESIMO SACERDOTII ANNO

PRO SOLENNITATE CELEBRATI

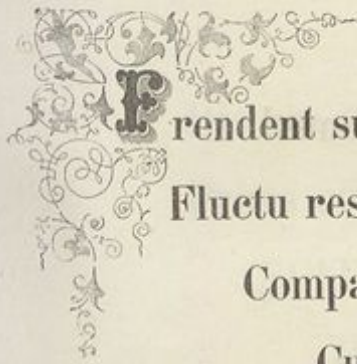
VIII. IDUS NOVEMBRIS MDCCCLIX

IN BASILICA STRIGONIENSI

J U B I L A E I

DICATA

A COLLEGIO PÁZMÁNIANO.

Prendent supina mole sua dies.

Fluctu resimo, jactibus horridis,

Compagne virtutum soluta,

Cuncta ruunt. Sine spe perimus!

Exosa Divis praecipitat dies;

Elusa coeli Sancta furor petet:

Nisi benignus ipse ab alto

Magne Deus tuleris salutem!

Dedi SCITOVSKY. Sufficit: Ille enim
Virtute diva fortis onus feret,
Erectus in stellam, anchoramve
Tristibus in vicibus supremam.

Non franget illum noctis atrox manus!
Maior procellis vela dabit, sacris
Bellis adultus tutior per
Tela necesse sitientia ibit.

Laetatus altis, maxima moliens,
Ardore vivax, et metus inscius,
Per temta fortiter pericla,
Per domitos rapietur aestus.

Erepta Diris dicite tempora,
Cujus potentis ferrea brachia
Vos salva ab imminentibus iam
Mortis atrae revehunt ruinis?

Dic ara sacra, ad quam manibus piis
Prima offerebat munera Numini
SCITOVSKY, dic, annon sit ex te
Orta salus melioris aevi?

Miratus orbis plausit abhinc decem
Lustris SCITOVSKY, tam juvenis, sed et
Tam singularium capacis,
Ingenuos animos et ignes!

Qui diva spirans, a teneris Deo
Uni sacro pectore deditus,
Crevisti in omen, et columnam
Ecclesiae, fideique signum!

Qui sorte sacra vix redimitus, ab
Ips vocaris limine et ostiis
Sacrorum ad suprema divum
Pontificum veneranda castra.

Ut miles heros, pastor amicus, et
Infraacta fores dextra manus Dei,
Ad cuncta prompta, quae saluti
Ecclesiae expediunt, Deique

Augent honores. Ut sacra vulnera
Christi in ferenda nobis opima ope
Labore constanti secundes,
Et propriis gregem alas medullis.

Hoc fonte gratam Rosnaviam colis.
Ast major istis, quo fidei parem
Feras laborum portionem:
Ecclesiae Tibi Quinque dantur.

Sed gnava virtus crescit in arduis:
Et crevit aucta mole animus Tuus,
Brevi locatus in Sionis
Hungaricae vigilem supremum.

Quem Roma vestit purpureis togis,
Divusque Pázmán de tumulo citus
Redit salutatum, ut paternis
Spiritus Tua brachia afflet.

Pravi tumultus voce teterrima
Excussus urnis ad synodos redit:
Visurus ex Te ducere ortum
Ecclesiae meliora fata.

Unum stupens post saecula sibi parem!
Szécsényianis Te Superum vice
Augebit annis, et pia, quam
Ipse tulit, benedictione.

Sunt filiorum jura Deo data,
Ut festa Patrum connumerent suis:
Amoris affectu revinctos
Laetitia mutuae fovebunt.

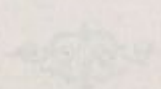
Fac Jubilaeo júbila concrepent,
Fac Te canamus proximi ad ostia
Paterna ovantes, filiosque
Purpureis fove, protege alis!

Sunt illorum ius Deo data
Ut festa Patrum commemorent suis;
Amoris affectu revinctos
In factis mutuae fovenda.

Fac Jullianis quibus conceptus
Fac Te venantibus habitantibus
PATRUM ORATES, filiosque
Pupillis fore proteges istis.

TYPIS M. AUER.

Unusquisque pro se faciat
Sed et pro aliis
Quos in se habet
Et quos se habet.

20.

BÚS VISZHANG,

MELYET

NAGYMÉLTÓSÁGU S FŐTISZTELENDŐ

KISAPPONYI

BARTAKOVICS BÉLA,

AZ EGRI FŐEGYHÁZ ÉRSEKÉNEK, PÁPAI TRÓNÁLLÓNAK, SZENT ISTVÁN APOSTOLI KIRÁLY JELES RENDJE
NAGYKERESZTES LOVAGJÁNAK, Ő CSÁSZÁRI ÉS KIRÁLYI APOSTOLI FÖLSÉGE VAL. BELSŐ TITKOS TANÁCSOSÁ-
NAK, HEVES ÉS KÜLSŐ-SZOLNOK TÖRV. EGYESÜLT VÁRMEGYÉK ÖRÖKÖS FŐISPÁNJÁNAK ÉS A MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADEMIA IGAZGATÓ TAGJÁNAK, 8-ADIK ÉVRE ARANYMISÉS ÁLDOZÁRNAK,

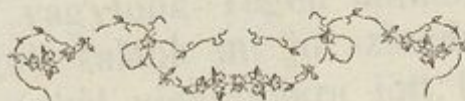
ÁLDÁSOS ÉLETE 82,

PÜSPÖKSÉGE 28, ÉRSEKI MŰKÖDÉSE 23-IK ÉVÉBEN

1873. ÉVI MÁJUS HÓ 30-ÁN TÖRTÉNT ELHUNYTA FÖLÖTT

ZENG

A HÁLA S KEGYELET.

EGERBEN.

NYOMATOTT AZ EGRI ÉRSEK-LYCEUMI KÖNYV- ÉS KÖNYOMDÁBAN.

1873.

BÜS VÍSZHANG.

MELLET

NAGYMELETŐS ÉS FŐTISZTELŐDŐ

KISÁRNYI

BARATAKOVICS BÉLA.

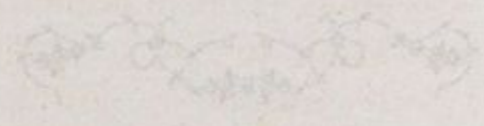
... Morte!

Or hai spogliata nostra vita e scossa
D' ogni ornamento, e del sovrano suo onore,
Ma la fama e' l' valor, che mai non more,
Non è in tua forza . . . abbiti ignude l' ossa!

Petrarca; Sonetto 282.

1871 MÁJUS HÓ 20-ÁN TÖRTÉNT ELSŐNYI FOLYÓT

A HALA S KEGYELT.

EGERBEN

1871

Atyánk, Szerelmünk! válni kell-e Tőled? . .
Nem tart-e vissza annyi szív imája?
Hiába tárjuk ég felé kezünket,
Dicső lelked repül már szebb honába!
Napjához visszatér a fény-sugár,
Mely itt közöttünk fénylett, éltetett;
S amig reá fön a menny üdve vár:
Mi sirva állunk a hült szív felett . . .

Elhagysz tehát? elhagysz? . . . hisz úgy szerettél!
S mi birni vágytunk Téged mindörökre;
Oly boldogok valánk mi jó szivednél,
Amely az égből vigaszunkra jött le.
Mért nem maradsz még jó Atyánk velünk?
Igaz, hosszú volt éveid sora,
De oly élet, minőért könnyezünk:
Az nem hosszú eléggé, nem . . . soha!

Oh hadd borúljunk még egyszer szivedre!
Hadd szívjuk még be azt a hő szerelmet,
Amely az Isten szent kegyével telve,
Ah annyi jót, szépet, nagyot teremtett;
Azt a szerelmet hon s egyház iránt,
Amelynek fénye távol korra hat,
Amely időn és nemzedéken át
Jelölni fogja fényes multadat.

Oh hadd peregjen hő könyünk kezedre!
Szelid szemedre, a mosolygó ajkra,
Melyről az éltet, ágyadhoz repülve
Elcsókolá az égi angyal ajka;
Könyharmattól hadd ázzék a kebel,
Mely mint virág itt diszlett s hervadott,
S az ég királya égbe vitt ma fel,
Hogy itt ha hervadt . . . éljen majd amott!

Atyánk, Urunk, Főpásztorunk, Szerelmünk!
Árvák, szegények, hiveid barátja!
Kivel hon, egyház, és mi annyit veszünk,
Áldást esengünk hült kebled porára . . .
Zokogva válik szívünk töled el,
Habár vigaszt sugall a gondolat,
Hogy míg nagy lelked száll az égbe fel:
Szerelmed és emléked itt marad!

SEBŐK JASZLÓ.

21.

ÖRÖMÉNYEK

FÖMÉLTÓSÁGU ÉS FÖTISZTELENDŐ

NAGYKÉRI

SCITOVSZKY KERESZTELŐ JÁNOS

ÚRNAK,

ESZTERGOMI ÉRSEKNEK, AZ APOSTOLI SZENTSZÉK SZÜLETETT KÖVETÉNEK,
MAGYARORSZÁG HERCZEG PRIMÁSÁNAK, Ő CS. K. FÖLSÉGE FŐ ÉS TITKOS
KANCZELLÁRJÁNAK, SZ. ISTVÁN APOSTOLI KIRÁLY RENDE NAGY KERESZTESE-
S PRAELATUSÁNAK, AZ EGYHÁZI BIZTOSSÁG ELNÖKÉNEK, A' HIT, SZÉP MŰVÉSZE-
TEK ÉS BÖLCSELKEDÉS TUDORÁNAK 'STB. 'STB.

ÉRSEKI MÉLTÓSÁGÁBA

ESZTERGOMBAN

1850-DIK ÉVI VIZKERESZTNAPJÁN TÖRTÉNT DISZES BEIKTATÁSÁKOR

AZ ESZTERGOMI NÖVENDEKPAPSÁGTÓL

LEGMÉLYEBB TISZTELETTEL SZENTELVE.

Consolabitur ergo Dominus Sion, et consolabitur omnes ruinas eius, et ponet desertum eius, quasi delicias, et solitudinem eius quasi hortum Domini. Gaudium et laetitia inveniatur in ea, gratiarum actio, et vox laudis. (Isaiae 51, 3.)

Örvendj Sionvár! íme megérkezett
A' jó 's kegyes fő Pásztorod és Atyád!
'S véget vet a' bús árvaságnak!
Zengd jövetét örömekekben!

Megjött **Scitovszky** Herczeg! a' hű atya —
Ő az, kit Isten 's Péter - apostoli
Szentszék kiválasztott e' legfőbb
Érseki székre magyar hazánkban;

Kit a' kegyesség és tudomány nevelt;
'S a' szent igazság' karja vezetgetett;
Kinek szerelme lángzatában
Átölelé az egész világot;

És most öröm közt átveszi főmegyénk'
 Igazgatását — 's újra fölédrend
 Aranykorának régi dísze;
 'S gyászboru fedte egiünk kitisztul.

Már a' világnak fő ura Istene,
 Ki a' viharban küldi parancsait :
 Határt vetett a' vész-dagálynak;
 'S elnyugodott a' vihar dühöngni.

'S hogy a' sötétség' leplei múljanak;
 És a' gonoszság' terveit veszzenek :
 Támaszt az ur Isten' kegyelme
 Férfiakat, kik erős kebelvel

A' sziklavárban védik a' szent hitet;
 'S ármányok ellen sikra kiszállanak;
 Kik nem remegnek a' haláltól;
 'S lelkeket adni juhok' javáért.

Ezek sorában fénylik örök neved
Scitovszky, áldott Herczegi fő Papunk!
 Mint nyári napnak tiszta fénye
 Fénylenek érdemeid hazánkban. —

Akár Gömörnek hegy-koszorúira
 Nézünk, akár Pécs' szende vidékire;
 Mindenhol áldásdús tenyészet
 Fáradozásaidat követte.

Hallák Pozsonynak termei bölcs szavad';
 'S tapsolva látók érdemid' ékeit :
 Midőn az Egyház változatlan
 Elveit és alapos fegyelmét

Hőn fejtegetted. — Ritka tanácsodat
 Önkényt követték püspöki társaid;
 'S nehéz ügyekben a' király is
 Hangod után szeretett itélni.

Ősz Róma sejtven terved' irányait,
 Szent Mórt- a' buzgó Pécsmegye' püspökét —
 A' boldogok' fényes sorába
 Kész örömet sietett beírni.

Édes kenettel hirdetik ajkaid
 Az üdv-igének mennyei szózatit;
 Fölrázod álmából a' bűnöst;
 'S rab-kötelékeitől föloldod.

Emléked' áldják kisdetek és nagyok;
 Szegények, árvák, 's gyámtalan özvegyek;
 Kiknek nyomasztó sérveikben
 Szivreható örömet szereztél.

Hány szenvedő nyert lelki vigasztalást
 Kegyes szivednél? — szárnyid alá vevéd
 Az üldözöttet 's vészhajóját
 Partra kikötni hiven segített.

Mi is felejtven a' kora bánatot;
 Magasra lelkünk fel-felemelkedik;
 Látván dicső kormányod által
 Egy becses és deli szép jövendőt.

Azért öröm közt úszik a' főmegye;
 'S boldog remények' szelleme lengeti:
 Hogy szüntelen gondját viselvén
 Jó legelőre fogod vezetni.

Oh rajta, indulj győzni reményeit!
 Vezesd — könyörgünk — mennyei hon felé
 A' tiszta forrás' kútfejéhez
 Nyájadat — Adj fiaidra áldást.

SOLEMNIA

DEDICATIONIS

BASILICAE STRIGONIENSIS

AD

BEATAM MARIAM VIRGINEM

IN COELOS ASSUMTAM

A

SCHOLIS PIIS

PROVINCIAE HUNGARIAE ET TRANSILVANIAE

CELEBRATA

FRIDIE KALENDAS SEPTEMBRES

ANNO MDCCCLVI.

PESTINI,

TYPIS I. BEIMEL ET BASILII KOZMA.

1856.

Haec rupe divûm munere patribus
Lux orta nostris, hoc sitientibus
In monte apertus fons salutis
Pannoniam recreavit undis.

O mira lux, quae gentis inhospitae
Fulgore mentes perculit igneo,
Et patria pulsis tenebris
Sola dedit fidei videre

Et scire securam ad superos viam.
O fausta nostris et memorabilis
Fastis dies, qua Henricus oris
Vindeliceis pius atque divus

Manus amicas porrigit, et piam
Sororem amico devovet hungaro,
Arpadianumque omne in aevum
Sanguine cum bavaro revinctum

Fido lucratur Christiadum gregi.
Ter fausta terrae nec satis hungaræ
Laudanda pax, quae almo Giselam
Coniugio Stephanumque iunxit. —

Tu viva testis cara Strigonia!
Haec ceterarum mater ut urbium
Dic filiabus, posterisque
Eloquio memora diserto.

Tu prima felix in Stephano sacrum
Regno dedisti pignus, in inclyto
Nato datum regni satorem
Purpureis meruisti in ulnis

Fovere, lucris pro patriae et poli
Et pro superno praesidio et duce
Ad magna genti destinatae,
Proque nova fidei columna.

In gloriosis maxima matribus
Est fama, laus et gloria filiis.
Tu digna mater, matre dignus
Te Stephanus, velut orbe sidus

Desideratum stat super hungaro.
O quae cum amato vita renascitur
Tibi! quam amoeno hoc cuncta nato
Per patriam remicant nitore!

Iubente tanto en patria filio
Induta vestes illico candidas
Te principem plaudente Roma
Christicolisque decem inter almas

Sponsas salutat, torque adamantina
Stupet refulgentem, et cruce duplici
Te ornatam in Urbe inter triumphos
In superum veneratur aede.

At quam sereni mox facies poli
Affulsit omni Pannoniae iugo!
Videre patres filiorum
Innocuos placidosque mores,

Videre vicini in patria artibus
Accrescere artes atque scientias,
Et spiritu iam mitiori
Incaluisse Scytham minacem.

* * *

At saepe prudens consilio Deus
Miscet serenis tristia gaudiis,
In prosperis obliviosas
Erigat ut moveatque mentes.

In lacrimosis casibus urbium
Virtus probatur. Colligit ultimas
Heros labans vires, ut hostem
Deiciat trepidante terra,

Dignumque monstret se aethere vescier.
Sed lege certa, quos superi vident
Non tendere ad maiora, tristi
Saepe sinunt periisse fato.

Carthago maesta in ruderibus iacet
Indigna vitam vivere longius;
Nec amplius stratae resurgunt
Turrigeræ Babylonis arces. —

Plus octo firmo stas pede saeculis
Sacro renidens colle Strigonia,
Et saepe telis barbarorum
Icta, nova facie resurgis

E luctuosis ruderibus. Kadon
Bathusque frustra turrifragis volunt
Delere balistis, cruento
Sternere vel Solimannus ense.

Te duplicatae sub crucis aegide
Novam e ruinis suscitatur, ut paret
Coelestis in te sponsus aedem
Atque sibi solium sacratum.

* * *

Sed iam viator, quem pia ab ultimis
Accivit oris religio, huc age!
Ascende collem, ascende nostra
Atque tua veneratione

Ascende dignum; sanguine plurimus
Hunc texit heros; nomine grandium
Hunc fama sacravit virorum.
Hic cineres genii tumentur,

Hic dormit auctor Rudnay, et Archidux,
Hic et Kopácsy. Leniter ambula, et
Tuere molem. Haec porta coeli,
Haec rutili domus est Tonantis.

Miraris artem in mole sacra, et viros
In arte iudex suspicis? at magis
Mirare in hac magnum Scitovszky:
Hic placidi dederant, quod olim

Summis negarunt praesulibus poli.
Impervium stat consilium Dei.
Non David aedes in Sione
Sed Salamon meruit videre.

* * *

Hinc iam Sionis plaudite filiae,
Montemque odoris sternite liliis.
FRANCISCUS en in gloriosis
Caesar adest medius triumphis.

Hic magnus heres et Stephani, et pii
Henrici, et Árpád atque Rudolphi adest.
Hic primus ascendet Sionis
Culmen, et ad Dominum introibit

Ut gloriae rex prima per atria.
Cum rege Princeps in Domini domum
Ibit Ioannes, ibit inter
Pontifices grege cum fidei. —

Laetae triumpho pandite filiae
Portas Sionis; dicite carmina;
Cor cum hostia prima levate,
Et Domino resonate laudes:

Aeterne mundi Conditor! in Sion
Qui monte primas ignibus hostias
In nube descendens cremasti,
Atque novam Salamonis aedem

Tuae replesti munere gratiae,
Descende coelis, hancque tuo domum
Nitore, maiestate, amore
Muneribusque reple supernis.

Accende nostrum nominis hic tui
Amore pectus, iungeque vinculo
Omnes perenni caritatis,
Ut placitam tibi in aede iunctis

Ista litemus mentibus hostiam.
Eia ergo clemens prima super Pium,
Regem, fidelem effunde sponsam
Dona, super patriam et Ioannem! —

Et tu beatos ad thalamos pia
Assumta Virgo! mente Strigoniam
Fac sub Marianis benigna
Incolumem rutilare signis.

JOSEPHUS KRICKA,
e scholis piis.

(23.)

CARDINALI

IOANNI BAPTISTAE SCITOVSZKY

ARCHIPRAESVLI HVNGARIAE

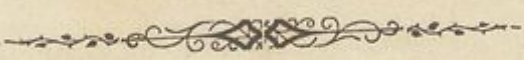
BIS QVINA

PRESBYTERATVS SVI LVSTRA

LAETE IN CHRISTO FINIENTI

PALAESTRA LITERARIA BENEDICTINA

STRIGONIENSIS.

STRIGONII,

TYPIS AEGYDII HORÁK.

Pleni superno flamine, Praesulum
Ter gloriosam principis, o pii
Musarum alumni, stat senectam
Pierio celebrare plectro.

Non ergo frustra sidera supplices
Pro TE, JOANNES, optime Pontifex!
Pulsavimus: sospes fragrantis,
Mysta petis Jobelaeus, aras.

Ut singulari TE penitus parem
Solennitati pannonis accipit
Gens, patriis emota tectis,
Tota Tuam subit hospes, urbem.

Rumore laetae; ter liquidum melos
 Congratulantes Strigonio, Abnobî
 Lusere Nymphae, ter fragosum
 Pannonii saliere colles.

En quanta faustas turba, minor pedum,
 Qua magne tendis Melchisedech, manet
 Precationes, quantus arctat
 Templâ, virûm, spatiosa, coetus!

Rectus, salutis non residuum suae,
 Amor, Sacerdos usque fidelium est:
 Illustre sane Sortis ipsum
 TE, Domini, paradigma testor.

TE, sicut Argum, pervigilem Tuis,
 Nullae morantur sollicitudines,
 Quin muniorem maximi omnes
 Ex animo tueare partes.

Inferre plebem porticibus poli
 Est infulati summa ministeri
 Antistitem Nestor SCITOVSKY!
 Quis potior subiisse tanti

Pondus laboris; ferre per arduam,
 In celsa Olympi, TE mage semitam
 Par haesitantes, aureasque
 Elysii reserare valvas?

TIBI vigentes altius incitat
 Numen medullas: TE Domini domus,
 Gregisque tutandi, irremissus
 Ardor habet. Redamata Phoebos,

Et vineta binis tempora laureis,
 Divina quidquid pagina commonet,
 Quidquid Sophi svadent severi,
 In populi, saliente vena,

Promunt salutem. Multus Episcopi
 Curam, sacrata fantis ab exedra,
 Fructus coronat: TU, canoram
 Nec senio revocante vocem,

Oracla Coeli, plurimus obsidens
 Interpretando, concilium; entheâ,
 Ceu doctor Hipponis, loquelâ
 Attonitum rapis omne templum.

Sed vita verbis consona gloriam
 Absolvit omnem: laude fluunt Tuae,
 Ora omnium, phoebea quaqua
 Fax oritur, moriturque, vitae.

Quos aemularis, Coelituum, flagrans
 Cultum propagas: nos Tua, Vir Dei,
 Exempla iam dudum Neitum,
 Jamque pio coluisse Maurum,

Movere, ritu; quove magis iuves,
 Sudata prelo volmina dividis,
 Gentisque Sanctorum excitatam,
 Dulce trahis super astra, turbam.

Usu suarum, qui sapit, optimo
 Vult, non acervis esse, potens opum.
 Fortuna quantumvis opimâ
 Messe Tuam locupletet arcam:

Parca reponens, quod satis est, vola;
 In christianae subsidium rei,
 Castisque Musarum palaestris,
 Quod superest, tribuisse gaudes.

Hanc praeter aedem, quae reliquis velut
 Regina praestat, culta Tuo frequens
 Superbit auro dives ara,
 Et tyrio speciosa fuco.

Quid sis palaestrae: Strigoniensibus,
 In qua erudimur condita, dixerit,
 Doctoribus, perdigna Vestris
 Nominibus, titulisque, moles.

His multa promptus pendere finibus,
 Singultientum caetera pauperum
 Arcanus abdis foenerator,
 In gremio, meliore censu.

His TE, sacratae gloria Purpurae,
 Vitam per omnem dotibus inclytum,
 Miramur, et pupillae ad instar
 Diligimus, juvenes, senesque.

Quid? quod precatus munere, iugiter
 Polo revinctus pectora, pascereis,
 Nobisque vitae gratiâ amplum
 Concilias Superum favorem.

Virens in aevum, quod TIBI nectimus,
Sertum, Sacerdos maxime! vel thasi,
Virtute partum grandiore,
Theagenis praebeat coronis.

O vive felix, Christiadûm decus,
Amorque noster! vive diu: schola
Hoc nostra voto urit sabaei
Damna, Deo pretiosa, luci.

HOMAGIUM

CLERI DIOECESIS QUINQUE ECCLESIENSIS

ALTISSIMIS HONORIBUS

CAESAREO-REGIÆ APOSTOLICÆ MAJESTATIS

FRANCISCI JOSEPHI I.

IMPERATORIS AUSTRIÆ ET REGIS HUNGARIÆ APOSTOLICI etc.

DUM CIVITATEM QUINQUE ECCLESIENSEM

diebus 24 et 25. Sept. 1880.

PRAESENTIA REGIA HONORARET.

BUDAPESTINI, 1880.

TYPIS INSTITUTI „HUNYADI MÁTYÁS“.

iribus unitis peragit pulcherrima Coetus,
Ac opus incoeptum perficiet citius.
Unitis animis, velut experientia testis,
Clarescit melius foedus amicitiae.
Isto symbolico Majestas canduit orbi,
Ut juvenis prendens Austriacum regimen.
Ac hodie sapiens populi concordia claret,
Inque via festi caesarea patuit.
Principis adventu volitat Jovis ales in alto,
Vexillum quodvis Austriacum decorans.
Hoc Aquilae duplicis signum clenodia monstrat
Caesaris Imperii foedere pragmatici.
Sic etenim dominans effecta Monarchia nostra,
Europae sidus, vita suis populis.
Horum suscepit regimen laudabile Vestra
Majestas clarens ordine pacifico.
In primis Eadem fulgens redimita Corona
Hungariae, sceptro, Regis honor Stephani.
Haeres istius regni, diadematis, aequae
Haeres virtutum laetificans Eadem.
Conservet Regem Deus! inde precamur ovantes,
Et vitam longam praestet Ei Dominus!
Ut decet en Clerus praeit exemplo pietatis
In Regem, cultu Principis eximio.
Cardinei Domini, patriae qui sidera lucent,
Praesulibus junctis, gaudia magnificent.
Omnis item Cleri venerabilis actio spirat
Laetitiam cordis, Regis amicitia.

Proceribus regni, Magnatibus, et numerosis
Nobilibus similis jubilus ore nitet.
Aulica resplendet comitiva ministra nitore,
Majestatis opus perficiens subito.
Ferreus et currus properat magis igne fugatus,
Ut citius veniat Rex ad amica loca.
Porro Status varii sublimes Officiales,
Mille decorati pectoris ordinibus.
Omnibus his gemmae, vestis pretiosa moderna,
Ornatus dives, qui decus Imperii.
Pulchra dein species, et frontis honos dominarum,
Urbis amabilitas conspicitur rosea.
Porta triumphalis parat hospitibus geniale
Colloquium festi, scripta scientifica.
Virginibus labor est hodie cum floribus auctus,
Ut spargant illos Hospitis ante pedes.
Concentus hominum fiunt, Elegia Poëtae,
Insonat, aut festi musica, dulce melos.
Rhetorica virgo semet producit, ut urbis
Praefectus coram Rege perorat: Ave!
Festivis horis epulae servantur opimae,
Atque theatra vigent civibus innumeris.
Pulchra die spectas vexilla, deinde fenestrae,
Sero transparent luminibus rutilis.
Omnes hi plausus ostendunt gaudia nostra,
Regis in adventu, svaviter aestimium.

*

Suscipiat nostrum bene sacratissima Vestra
Majestas cultum, qui venit ex animo.
Postquam nimirum praesens iter Ejus in oras
Hungariae clarens historica remanet;
Hunc aditum postquam pariter geographia signat,
Praeclarae sane politicae specimen;
Militiae postquam multis pateat stratagema,
Heroëm summum quando cohors celebrat:

Quis, precor, audebit subsumere verba Poësi,
Cujus vox candens, et lyra dulcisona?
Vivat, in applausu canimus solenniter inde,
Imperii Princeps atque Monarcha bonus!
Vivat Apostolicus Rex Hungariae peramatus,
Catholicae custos jugiter Ecclesiae!
Vivat sceptrum tenens Idem generosus ut heros,
Inclytus a castris Dux quoque militiae!
Vivat in excelsis Regina potita Corona,
Elisabetha nitens in solio domina!
Et domus Habsburgo-Lotharingica Vivat in aeva!
In toto mundo nam pietate micat.
Vivat amatus item juvenis de jure Coronae
Princeps Austriacus! spes nitor Imperii.
Regia Nata simul Vivat modo Sponsa Rudolphi,
Stemmatis Hungarici, nomine Stephania!

Gaude Majestas Vita, Franciscus Iosephus!
Insignis serie Rex in Apostolica.

AMPLISSIMIS HONORIBUS ILLUSTRISSIMI AC REVERENDISSIMI

DOMINI DOMINI

GEORGII SCHOPPER,

DEI ET APOSTOLICAE SEDIS GRATIA EPISCOPI ROSNAVIENSIS, REG. SCIENTIARUM UNI-
VERSIT. PESTINENSIS EMER. RECTORIS MAGNIFICI, AA. LL. ET PHILOS. NEC NON
S. S. THEOLOG. PENES UNIVERSIT. PESTINENS. ET VIENNENSEM DOCTORIS COLLEGIATI,
SUI QUONDAM RECTORIS CELEBERRIMI

DUM

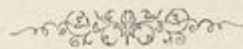
IN EPISCOPUM DIE 26. MAJI CONSECRARETUR

IN SIGNUM PROFUNDISSIMÆ VENERATIONIS

OBLATA

A COLLEGIO PAZMANIANO

1872.

De gente Pazman ortus et inclyto
Ejus potatus fonte adoleveras;
Memorque virtutum Tuarum
In supero beatorum olympto . . .

Dignum premendis vestigiis suis,
Gnavum regendi Te soboli suae
Dedit ministrum coelitus, qui
Et doceas, et eam gubernes.

Ad ampliorem nunc raperis gregem:
Sionis ad nos usque melos sonat,
Dum fronte cernua perunctus
Pacis apostolus aggregaris.

Descendit ardens in gremium Tuum
Coeleste numen, flamma charismatum
Incendit, ardet, — júbilusque
Cordis in alta poli revibrat.

Dilecte coelis Rosnaviae Angele
De monte sacro quando reverteris
Plenus tremenda luce visi
Numinis ac radians salutem,

Amplectitur flens terra pedes tuos, —
Haec terra florens, atque adeo tamen
Pauper! — Sopitae quid supernas
Fundere opes juvat in salutem,

Si corde torpet, munera negligit? —
Quid absque vobis terra valet Dei
Electionis filii? Atra
Vallis erit gemitus, doloris!

Tu voce forti, mente alacri, pia
Virtute pergis vivificam crucem
Praeferre brachio potenti, ut
Corda suo excutias sopore.

Oh quis penetret per sacra cernui
Arcana cordis? Quod fide prospicit
Numen suum totosque coelos
Visceribus teneris tenere!

Quod rore coeli percitum in arduos
Fertur labores, et sacro anhelitu
Divina molitum incalescit,
Applicuitque manus aratro.

Quum nos relinquis tende prius manus
Sacras super nos et benedic Tuae
Pubi! — Beati jam triumphant
Queis vigil Angelus es futurus.

En cuncta plaudunt: Pazmaneum silet . . .
Nam si loquetur, orba domus Tua:
De almīs ovantium triumphis
Illa Suum, illa Patrem reposcet.

Typis Caroli Gerold filii Viennae.

26.

SONETTENKRANZ

ZUR FESTLICHEN WEIHE DES

unter

ERZABT CHRYSOSTOM II.

GÄNZLICH ERNEUTEN DOMS

von

SANCT MARTINSBERG.

27. August 1876.

Plantatio Domini ad glorificandum.

Isai. Cp. 61. v. 3.

I.

u Ungarns Heiligthum, zur Stiftung der Árpáden,
Zur Glaubenswiege ward mit Recht der Ort erkoren,
Wo Sanct Martin, der Stern Pannoniens, geboren,
Der tapfre Krieger und dann Bischof voller Gnaden.

Hier zog als Knabe er hinauf auf Waldespfaden
Zum lichten Gipfel, im Gebete ganz verloren
Und warb ums Kreuz zuerst; dann nahm er Ross und Sporen,
Ein Heiliger, dem Heeresdienst nicht mochte schaden.

So wurde dieser Berg schon früh' zur heil'gen Stätte,
Die Carl dem Grossen, ob Sanct Martin lieb und traut;
Und Árpád, der Erob'rer, da zur Runde schaut,

Begränzt von Wäldern theils und theils vom Donaubette.
Bald zieht auch aus dem Ungarvolk ein Christenchor
Zu Sanct Stephan und Em'richs liebstem Heim empor!

II.

Zu Sanct Stephan und Em'richs liebstem Heim empor!
Wo Stephan fortgebaut auf Gejza's älter'm Grunde,
Bis auf dem Giebelbau das Kreuz erstrahlt' zur Runde
Und Gottes Lob erklang im frommen Brüderchor.

Die Weihe fiel im Jahr eins über tausend vor.
O wie begeisternd tönt' aus Stephans Königsmunde,
Durch Söhne Benedict's des Glaubens frohe Kunde!
Das Kreuz gewann, was rings das Heidenthum verlor —

Und welche Seelenlust für den Apostelkönig
Zu wissen, dass hier Gottes Lob erklingt volltönig,
Dass Andacht, fromme Sitte um sein Kloster blüht

Und drin manch' Lilje duftet, manche Rose glüht!
Auch Marterpalmen' gingen aus dem Stift hervor:
Hier trug des Kreuzes Baum den ersten Blütenflor!

¹ Bei Vatha's Aufstand gegen das Christenthum, siehe Péterffy: Const. Eccl. sub Andrea I.
Rege I. p. 11.

III.

Hier trug des Kreuzes Baum den ersten Blütenflor,
Emporgeblüht auf Roma's heil'gem Grunde;
Seit Astrik' wiederkehrt mit froher Kunde,
Mit Kreuz und Kron', die Stephan sich aus Rom erkor.

So spross das junge Reis auf bestem Grund hervor
Und war mit Roma's Segen Heil im Bunde ;
Denn Frieden blüht' im Heim und mit der Runde,
Und Stephans Königsthron — er war kein schwankend Rohr!

Drum glüht allhier die Lieb' zum heil'gen König fort,
Durch den und Emerich das Land ein Friedensort —
Sie mit Sanct Ladislaus, der über Ungarn wacht,

Sind fort und fort die Perlen in der Herzen Schacht:
Ihr Werk ist dieses Reich — das Stift auch der Árpáden,
Von hier aus strömt ins Land hinaus ein Strom der Gnaden!

¹ Astrik, Abt von Martinsberg, dann erster Erzbischof von Gran.

IV.

Von hier aus strömt' ins Land hinaus ein Strom der Gnaden,
Der himmlischen, wie jener, so das Diesseits schmücken:¹
Für unwegsamen Forst Gefilde zum Entzücken;
Die Rebe rankt empor, die Aehre fällt in Schwaden.

Den fleiss'gen Bienen gleich, mit Honigseim beladen,
Sind Mönche da, die Blüthen aller Weisheit pflücken;
Sind weise Lehrer hier, die Jugend zu beglücken,
Und Kunst und Wissenschaft erblüht auf ihren Pfaden.

Welch' Segen, wenn stets reiner Himmel nur geblaut!
Doch bald nach Stephans Tod ward auch der Sturm² geschaut —
Und dass durch ihn nicht Reich und Stiftung unterging,

Wir danken's Stephans Hand, die schützend drüber hing.
Durch uns're Chronik zieht sich dann als Silberfaden:
Hier tagt der Reichstag unter Ladislav geladen.

¹ Die Benedictinerabteien, zumal „die älteste auf dem Pannonberge waren Wohnplätze des Arbeitsfleisses wie der Gottseligkeit, hielten Schulen, gaben Burg- und Dorfgemeinden gewissenhafte Seelsorger, Königen gewandte Kanzler und Staatsmänner, der ungarischen Kirche geistreiche, von zartester Jugend auf zu echten Priestern erzogene Bischöfe“. Fessler I. Bd. S. 684 und die fgd. Und Thuróczy Hung. S. R. C. 122 „Haec illa domus est, in qua primum in Hungaria aperta litterarum palaestra auditae sunt musae patriae latinum loqui; ex qua veluti e seminario quodam diviniore ad gubernandum Ecclesiarum clavum transferebantur praesules, in qua formabantur apostoli, crescebant martyres, exercebantur doctores, vivebant Sancti“.

² Vatha's Vernichtungskampf gegen das Kreuz und die Priester.

V.

Hier tagt der Reichstag unter Ladislav geladen,¹
Fürwahr in schwerer und bedeutungsvoller Zeit!
Schon dringen Schaaren vor, zum Einfall stets bereit;
Schon droht durch wildes Volk „dem heil'gen Lande“ Schaden.

Doch sass ein kühner Held am Thron noch der Árpáden,
Der zieht sein Schwert und die Kumanen fliehen weit,
Von ihnen blieb noch lang das Ungarland befreit —
Es dehnt von Halics² sich zu Adria's Gestaden.

Da klingt von Piacenza, Clermont in die Lande:
„Fort mit der Schmach Jerusalems, sprengt seine Bande,
Befreit des Welterlösers Grab, des Glaubens Wiege!“

Und Fürsten, ganze Völker brechen auf zum Siege.
So dringen auch durch Ungarn Kreuzesschaaren vor,
Hier ritt des Kreuzheers Blume Bouillon durchs Thor.

¹ „Temporibus piissimi Regis Ladislai omnes nos regni optimates in Monte Sancto conventum fecimus“. Decr. R. L. II.

² Roth — Russland.

VI.

Hier ritt des Kreuzheers Blume Bouillon durchs Thor,
Die Spitzen seiner Edlen im Geleite;
Dass er dem grossen Heer den Weg bereite,
Stellt er zu Ciperon¹ sich König Kálmán vor.

Und Koloman rief ihn nach Martinsberg empor;²
Wo man den Weg beschloss, den man sie leite,
Wie, welche Hilfe ihnen stets zur Seite,
So zog durchs Vaterland Europas Kriegerflor.

Mit Kálmán fällt ein Stiftes-Blüh'n zusammen,
Doch bald ging Kloster und Besitz in Flammen.
Der Dom ward umgebaut und wieder neu geweiht,³

Doch folgt die geistig und geschichtlich trübe Zeit⁴
Die Flammen lohen abermal im Kirchenchor —
Die Veste⁵ sank und nur der Dom stieg neu empor.

¹ Oedenburg? Damberger Synch. Gesch. VII. Bd. S. 239.

² Fessler, I. Bd. S. 520.

³ II. Weihe, 1137, durch Felician, Erzbischof von Gran, unter Abt David (von 1131—1151).
Zugegen war König Bela II. und mehrere Oberhirten.

⁴ Siehe die Abhandlung im 1876er Ordensschematismus. S. 23.

⁵ Hier zur Bezeichnung der Königsburg.

VII.

Die Veste sank und nur der Dom stieg neu empor,
Als Endre' mit Urosch² zum heil'gen Land gewalt,
Erhob an Brandes Stätt' der neue Dom sich bald;
Zur Weihe³ kam der König im Magnatenchor.

Mit Abt Urosch erblüht ein kurzer Blütenflor,
So ganz verwebt mit seiner markigen Gestalt,
Der in dem Streit für Stiftes Recht nie müd, nie alt;
Aus seinen Werken blitzt ein kühner Geist hervor.

Sein Name wird darum im Stifte nie verbleichen:
Er stand im Sturme rings, ein Held, so fest wie Eichen!
Als schon so Mancher sich im Lande zagend neigt,

Hat er gen grimmen Feind noch Heldenmuth gezeigt.
Zum Dom von ihm gebaut winkt Urosch auf voll Gnaden:
Auf zur erneu'ten Weih'! Empor von allen Pfaden!

¹ König Andreas II.

² Abt Urosch — Urias 1206—1244.

³ III. Weihe im Jahre 1225.

VIII.

Auf zur erneuten Weih'! Empor von allen Pfaden!
Ist ja die Weihe eines Dom's so Hohes, Hehres;
Hinaus als Leuchthurm strahlt er in die Fluth des Meeres,
Dass keines von den Lebensschifflein komm' zu Schaden!

Und drinnen Christus weilt im Urquell aller Gnaden,
Dies Leben fluth- und ebbend ohne Ihn was wär es?
Ein eitles Schaukeln nur, ein Sein ein trostlos, leeres —
Er führt durch Sacramente auf von allen Pfaden!

Wie wechseln Schmerz und Wonnen immerfort hienieden!
Welch sel'tnes Schauspiel hier ein ungetrübter Frieden!
Mag sich darnach ein Einzelner, ein Volk auch sehnen,

Uns allen wird oft zuertheilt das Loos der Thränen.
Heut' prangt ein Volk im Siegeskranz und Festgewande;
Doch auf den lichten Tag folgt finst're Nacht im Lande!

IX.

Hoch auf den lichten Tag folgt finst're Nacht im Lande!
Da Viele schon vom Pfad' der Ahnen abgewichen
Und schon im Reich ein Chaos wogt, unausgeglichen,
In seinem Heim der Ungar trug des Fremden Bande!¹

Und immer näher geht es zu des Abgrund's Rande,
Als Volk und König sich bewegt in Widersprüchen:
Da war des Landes Stern, der leuchtende, verblichen —
Und Ungarn fühlt die Geißel im Mongolenbrande!

An Sajó's Ufern steht die Heermacht der Tartaren,
Wie mäh'n die Todessensen dieser Würgeschaaren,
Dass in der Runde rings Ruinen, Leichenhügel,

Die nur die Nacht bedeckt mit ihrem schwarzen Flügel!
In solcher Zeit, wo wär' da noch ein sich'rer Hort!
Nach Sajó stürmen die Mongolen diesen Ort.

¹ Dies und das Folgende aus der Landesgeschichte erklärlich.

X.

Nach Sajó stürmen die Mongolen diesen Ort,
Den Abt Urosch beschirmt und die Festungsmauer;
Doch war Mongolenmacht auch hier von kurzer Dauer,
Sie zogen nach des Chanes Oktai Tode fort.

Nur König Béla¹ fand hier einen Ruheport
Und hebt das Vaterland nach Tagen tiefster Trauer,
Wie ein Gefild sich hebt nach Sturm und Hagelschauer –
Ihm war in trüber Zeit das Stift ein gold'ner Hort!²

Bald doch erlischt der edle Stamm, der es gegründet
Mit den Árpáden aber war es eng verbündet:
Noch wen'ge Sonnenblicke in der Folgezeit –

Und Martinsberg war auch dem Untergang geweiht!
Nicht lächelt ihm da selbst ein stiller Friedensort:
Der Halbmond³ und Aufhebung⁴ trieb die Mönche fort.

¹ Béla IV.

² Urias Belae IV. Regi a clade ad Sajó fugienti et a Friderico male habito. . .

800 Marcas argenti fini mutuo dedit. Czinár: Monast S. 78. In Beéls Handschrift: „800 marcas puri auri“.

³ 1593.

⁴ 1786.

XI.

Der Halbmond und Aufhebung trieb die Mönche fort!
Doch sei von uns ein Schleier drüber ausgebreitet:
Welch' Wehe, welchen Schmerz die beiden uns bereitet,
Wir klagen's nicht der Welt mit keinem bitterm Wort.

Wir beten annoch fort hier an des Friedens Ort,
Wie für den König, der des Reichs Geschicke leitet,
So für das edle Volk, das für Ihn lebt und streitet,
Für sie schwebt unser Flehn in der Erhöhung Port!

Ja für den Königsthron, fürs Land so vieler Kriege,
Verklärt durch Hunyad', Szobieszky's Glaubenssieg,
Fürs Ungarvolk im Frieden weis', im Kampfe gross

Zu beten – war ja stets der Mönche süßes Loos!
Wie's Kind zur Mutter – stehn sie zu dem Vaterlande,
Die Landes Wohl und Weh' getheilt durch inn'ge Bande.

XII.

Die Landes Wohl und Weh' getheilt durch inn'ge Bande,
Sie werden wieder ihrem Stift¹ zurückgegeben!
Und bald erblühet hier ein hohes Geistesstreben:
Einst hiess es „Prediget“, nun „Lehrt“ im Vaterlande!

Noch kein Jahrhundert floss hin seit dem Neubestande,
Und sehet nur der neuen Schöpfung frisches Leben;
Seht ihre Schulen, Bücherei, den Thurm sich heben,
Von da man dreizehn Gaue schaut im Ungarlande!

Seht auf der Kanzel sie, im Wirken für die Seelen,
Wie sorgsam sie schon frühe **den** Beruf erwählen,
Wo Geist und Herz die reichsten Blüthen, Früchte trägt —

Und sagt es nür: Hier ward ein guter Grund gelegt!
Das Streben ist bei uns, bei Gott ist das Gelingen —
Heil, Segen möge es dem Ungarlande bringen!

XIII.

Heil, Segen möge es dem Ungarlande bringen,
Dass wieder auf vom Martinsdom Gebet steigen,
Wo sich im Lauf der Zeiten Ungarns Heil'ge neigen,
Die nun in Bronze und Farbenglut in's Auge dringen.

Dass wieder hier zum Himmel heil'ge Lieder klingen —
Und Priester Den im Sacrament' der Gnade zeigen,
Vor Dem Sanct Stephan, Emerich gekniet in Schweigen,
Dass Opfer und Gebet für Ungarn aufwärts schwingen.

Schaut ihr die Pracht der Fenster, die den Dom nun schmücken,
Den Marmor der Altäre, Steinlaub zum Entzücken,
Die schmucken Pfeiler und die Bogen aufwärts dringend,

Entzückt euch im Chor die neue Orgel klingend,
Sagt: Gott die Ehr! und Chrysostom Lob fürs Gelingen!
Im Martinsdom zur neuen Weih' die Glocken klingen!

XIV.

GIm Martinsdom zur neuen Weih' die Glocken klingen,
Und wieder seh' ich, wie vor achtmal hundert Jahren
Zur Weih' des Dom's nach Martinsberg den Primas fahren,
Die Gläubigen in Andachtsglut zum Dome dringen.

Seh' überm Dom die Heiligen die Palmen schwingen,
Und hör' des „Sanctus“ Klingen in den Engelschaaren —
Mög Andacht hier stets ihren ersten Sitz bewahren
Und heisses Flehn nach Oben um Erhörung ringen!

Um Heil fürs Ungarland, fürs Land der Stephanskronen,
Um Segen für den König, der uns schützt vom Throne:
Im ganzen Reich, im Volk so, wie in heil'gen Mauern

Soll reichster Blütenflor auf Grund des Glaubens dauern!
Mit diesen Wünschen auf! Empor von allen Pfaden!
Zu Ungarns Heiligthum, zur Stiftung der Árpáden!

XV.

Zu Ungarns Heiligthum, zur Stiftung der Árpáden,
Zu Sanct Stephan und Em'richs liebstem Heim empor!
Hier trug des Kreuzes Baum den ersten Blütenflor,
Von hier aus strömt' ins Land hinaus ein Strom der Gnaden.

Hier tagt' der Reichstag, unter Ladislav geladen,
Hier ritt des Kreuzheers Blume Bouillon durchs Thor.
Die Veste sank, und nur der Dom stieg neu empor.
Auf zur erneuten Weih'! Empor von allen Pfaden!

Doch auf den lichten Tag folgt finst're Nacht im Lande:
Nach Sajó stürmen die Mongolen diesen Ort —
Der Halbmond und Aufhebung trieb die Mönche fort,

Die Landes Wohl und Weh' getheilt durch inn'ge Bande.
Heil, Segen möge es dem Ungarlande bringen:
Im Martinsdom zur neuen Weih' die Glocken klingen!

27.

NOVUS JUBILUS LYRAE

HONORIBUS

EMINENTISSIMI AC REVERENDISSIMI DOMINI

JOANNIS

SACRAE ROM. ECCLESIAE TIT. SANCTI BARTHOLOMAEI IN INSULA
PRESBYTERI CARDINALIS

S I M O R,

METROP. ECCLESIAE STRIGONIENSIS ARCHIEPISCOPI, S. SEDIS APOSTOLICAE LEGATI
NATI, INCLYTI REGNI HUNGARIAE PRINCIPIS PRIMATIS, SUMMI, ET SECRETARII CAN-
CELLARII, S. C. R. A. MAJESTATIS ACTUALIS INTIMI STATUS CONSILIARII, INSIG. OR-
DINIS S. STEPHANI REGIS APOSTOLICI PRAELATI, HUIUS ET INS. ORDINIS S. JANUARI
M. CRUCIS EQUITIS, ECCLESIASTICAE COMMISSIONIS PRAESIDIS, INCL. COMITATUS STRI-
GONIENSIS PERPETUI, AC SUPREMI COMITIS, AD EXCELSAM TABULAM SEPTENVIRALEM
COJUDICIS, ACADEMIAE HUNGARICAE DIRIGENTIS SOCII, ACADEMIAE ITEM RELIGIO-
NIS CATHOLICAE COMMEMBRI, NOBILUS CIVIS ROMANI, SS. THEOLOGIAE PENES UNI-
VERSITATEM VIENENSEM, ET PESTIENSEM DOCTORIS COLLEGIATI

DUM EIDEM PURPURA SACRA ORNATO DIES S. BARTHOLOMAEI PURPURAE SUAE PATRONI PRIMA OMNIUM
VICE ILLUCESCERET,

REVERENTER DICATUS

24. AUGUSTI 1874.

STRIGONII,

TYPIS DESCRIPSIT AEGYDIUS HORÁK.

IOANNES SIMOR
CARDINALIS
ANTISTES STRIGONIENSIS
AC
IN PROPRIA PATRIA REGNI
PRINCEPS
VIVAT!!

Chronosticon styli ligati:

EN RVBET AC NITET IN TE PRINCEPS CHARE GALERVS,
ARDET ET ERGA TE NONVS AMORE PIVS!

Praestans sigillo nam veluti suo
Munitur isthaec, quam cano, Dignitas,
Romae novi dum Cardinalis
Imponitur Capiti Galerus.

O quantus honos Purpurei Patris!
Quem **Papa** Summus nonnisi nominat,
Et quem manu tradens Galerum
Ipse quasi satagens coronat.

Hinc jam sacratae nunc quoque **Purpurae**
Prostat Galerus tessera maxima,
Qua noster **Archi-Praesul** actu in
Grande decus Patriae renidet.

O chare **Princeps**, et **Pater** alme! Te
Nunc Roma tinxit Murice plurimo,
Ipsaque quod fudit super Te,
Nunc jubar hoc magis eliquavit.

Succevit amplo nos apud haec Tua,
Quam contuemur, foenore Gloria,
Haec immo nostra nunc supremum
Attigit in Patria cacumen.!!

Dignare **Princeps** oreque cordeque
Svavis! canenti parcere Cynthio;
Si Purpuram, quae Te perornat,
Discutiat venerans ab ovo.

Quaerat lyrae si per sonitum suae:
Sit plausus hic qua natus origine, et
Quo fonte manavit super Te
Glorificus sine nube fulgor?

At Musa metro promere non valet
Hanc rem nisi tunc, quando chely sua
Ipsum Tui faustum revolvat
Principium probe Praesulatus.

Dum **Petrus** olim, et **Paulus** Apostolus
Pro Lege CHRISTI fundere sangvinem
Gaudebat, et gaudens uterque
Stelligeram meruit Coronam,

Tunc Roma bino principe Martyre
Illustris altum nacta fuit decus,
Fusique de rivo cruoris
Purpureus rutilavit aether!

Ipsa dies haec, quae decus id colit,
Te prima plaudens vidit episcopum
Ter chare nos inter **Joannes**
Muriceo remicans nitore!

Qua luce Petrus cum socio suo
Paulo supernam lauriger in Domum
Transivit, isthaec lux origo
Ordinis est Tibi episcopalis.

Tunc consecratus verus Episcopus
Bini cliens Tu factus Apostoli
Te rite tutelae faventi
Obtuleras reverens Eorum.

Haec Te duorum divite Coelitem
Protexit hucdum cura favonio,
Quo fretus exacte metiris
Calle Tuum stadium secundo.

Aenigma jam nunc id quoquo solvitur:
Cur Roma Tecum foedere strictius
Vinciri, et ardentem poposcit
Te rubeo renitere cocco?

Urbs quippe, summum quae Caput Orbis est,
Dictis sepulchrum praestat Apostolis,
Ac Urbe in hac longum per aevum
Ossibus est requies Eorum.

Hinc Te clientem cordicitus pium
Sacri Sepulchri nectere cum loco
Coelestis intendens super Te
Cura fuit gemini Patroni.

Romae relicta ad Lipsana Te sua
Binus latenter traxit Apostolus:
Ut prosper in Centro patenti
Catholici decoreris Orbis!

Bino fruens hoc auspice Apostolo
Per pacis almae prata virentia
Ingressus es celsum Senatum
Pontificis solio propingvum.

Auspiciis his porro sub optimis
Te jure fandi **Nonus** ibi **Pius**
Instruxit, inque altum regimen
Rite suum simul influendi.

Et magna tanti Christiadam Patris
Quod flagret in Te nunc quoque Charitas,
Ut corde non tardo fateris,
Auspiciis venit ex iisdem.

His ergo **Princeps palmiger**, et **Pater!**
Tutoribus sub cum sis Olympiis!
Pro Gloria Divum decorem
Purpurei patefac Ovatus.

Namque hic Ovatus congruus est Tibi,
Cum sis Sacerdos primus in Hunnia,
O! vive ter sospes, sonove
Laetitiae comitante florens!!

Sub sole vivens exsupera precor
Annis senectam Nestoream Tuis,
Longique condam Praesulatus
Aurea sit pia meta **Missa!**

Id fiat in Te, multa quod effluens
Non vidit aetas, **Vir Venerabilis!!**
Ut vita signetur senilis
Praesuleo Tua **Jubilaeo!!!**

ODE II.

in memoriam obtenti Romae Tituli specialis ab Ecclesia S. Bartholomaei desumpti, nec non Cardinalitiae
Dignitati in praeaudato Archi-Praesule adnexi concinnata.

ui plectra vovit Pieridum Chorus
Festivitatem nunc velut altero
Cernemus erectam sub arcu,
Atque novis radiis coruscant.

Praeter Galerum nam memorabilem,
Quem jure tuto **Purpura** possidet,
Adnexus e praxi vetusta
Est Titulus specialis illi.

Solennis isthaec sors Tituli pii,
Quam pango laetans, jam fuerat prius
Romae peracta, ast haec apud nos
Svavisonum modo praebet Echo.

Septem prius quod compita Collium
Complevit, hoc nunc sub patrio Polo
Fervescit in Strigoniensi
Tripudium peramanter Urbe.

Sed prorsus hac cur se renovent die
Sub nostro eadem climate gaudia?
Si scire vis lector! probatos
Christiadum lege rite fastos.*)

Hac nempe divus **Bartholomaeus** est
Perpessus ingens supplicium die,
Qua praeco dum **CHRISTI** ferebat
Barbaricae sacra Jussa genti.

O quanta **CHRISTUM** sponte sequens pius
Tormenta Martyr sensit Apostolus!
Quem torsit ut vivum, cutique
Culter Eum spolians necavit.

Ac ecce! tantus Martyr Apostolus
Quem sancta clarens Aedes in Insula
Romae colit, dicti faventer
Ansa fuit Tituli beata.

Est talis idem nobis Apostolus,
Quo noster armat se duce Jubilus,
Cujusque nomen **Purpuratum**
Irradiat plus adhuc **Joannem**.

*) Juxta Fastos Christiana-Catholicos die 24-a mensis Augusti quot annis memoria S. Bartholomaei Apost. recurrit.

Hoc noster **Archi-Praesul** amabilis
Lucere sanctum Nomen Apostoli
Qua **Cardinalis** praefenter
In proprio bene vult triumpho.

Hinc jam citatos praeter Apostolos
Praeclare **Princeps! Bartholomaeus** en!
Quod **Papa** clementer probavit,
Tertius est Tibi nunc Patronus.

Optabat ardens hoc Pietas Tua,
Tu nempe dicti Sidus Apostoli
Nascendo praecurrens sacratum
Editus has fueras in auras.

Ejusque Sidus festum ubi splenduit,
Tu fonte sacro sanctificatus es
Infans, et aeternae Salutis
Initium stabile accepisti.

Non miror ergo, quod fueris vigil
Tutamen hujus poscere Coelitis:
Ut cultus Ejusdem Tuo sit
Purpureo magis auctus Ostro.

Sint Postulati quæ reliquæ Tui
Causæ graves, et pondera quaelibet
Prolatus in supra citata
Sermo Tuus reseravit Urbe. *)

Hunc Coetus adstans biberat auribus
Miratus amplas Mentis opes Tuæ,
Atque Ore facundo fluentem
Ingenii radiantis amnem.

Sic laus, patens quam provehit alveus,
In Christiadam Metropoli Tua
Fertur, sed ex ipsa lares ad
Hungariæ venit obstupentes.

Coeleste Numen Te fovet intime,
Hinc novas vires summe **Vir inclyte!**
Ut Regis ejusdem Superni
Esse pugil validus perennes.

Ductu Tuo sub coelitus indito
Morale Regnum floreat ut DEI,
Expande veracis, et Archi-
Praesulei pia vela Zeli!

*) Sermo iste ab Eminentissimo Cardinale, et Archi-Praesule nostro dictus, erat in Ecclia S. Bartholomæi Romæ curæ PP. Franciscanorum credita.

Insta per omnem, quo potis es, modum
Ut Clerus illo flammeus igne sit,
Quo CHRISTUS accendi cupivit
Terraqueum vehementer orbem. *)

Commissa Clero tam bene flammeo
Ignita fiet turma Fidelium,
Nec Caula, quam Pastor supernus
Constituit, cadet in ruinas.

Ast Tu potenti sub Labaro Crucis
Caulæ sacratæ contere fortiter
Hostes per astutum paratos
Insidiis tumidos avernum.

Quodsi subin fors ardua pugna se
Conflaret, esto murus aheneus,
Ut fronte Te dura rigentem
Impavidum feriat procella.

Te Petrus, et Te Paulus Apostolus
Et junctus illis Bartholomæus in
Luctante spectantes agone
Suppetiis subitis juvabunt!!

*) Verba Salvatoris nostri leguntur in Evangelio S. Lucae C. 12. v. 49.: Ignem veni mittere in terram, et quid volo, nisi ut accendatur?

Praeclara demum Nomen ubi Tuum
Pingent amoenis Gesta coloribus,
Ac Te simul post fata reddent
Non dubio celebrem tropaeo,

Tunc Angelorum jungere Coetibus
Sancte beatis, ac Dominum Tuum,
Cui sponte Te totum dicasti,
Magnificans sine fine adora!!!

Cecinit :

Josephus Buday,

A.-Dioec. Strigon. Presbyter.

ÖRÖMDAL

FŐTISZTELENDŐ S TUDÓS

N A G Y P É T E R

URNAK

MIDŐN

A MAGYAR- ÉS ERDÉLYORSZÁGI

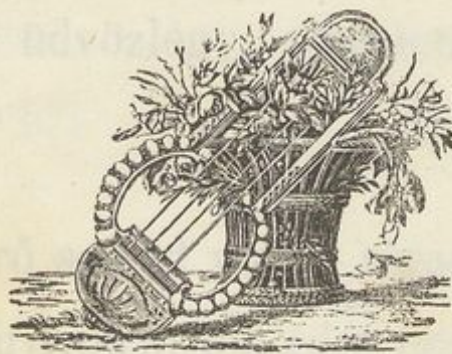
KEGYES TANÍTÓREND

KORMÁNYZÓJÁVÁ

VÁLASZTATOTT

ŐSZELŐ ELSEJÉN

1852.

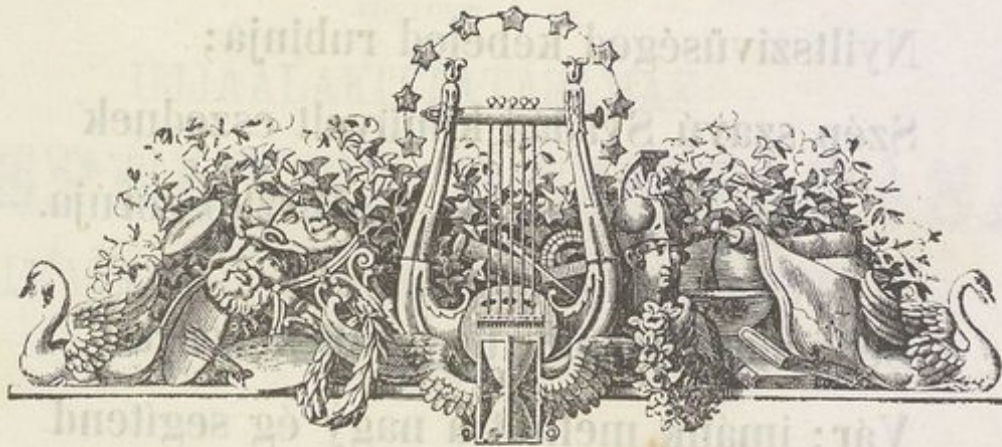

PESTEN,

NYOMATOTT BEIMEL J. ÉS KOZMA VAZULNÁL.

(Aldunator, kegyesrendiek épületében.)

Szíve oltárán kiki hint ma tömjént

Hálaérzelmek lobogó tüzére,

Várva várt békés örömek malasztja

Szálla egünkre.

Hódoló szívünk magasan dobogván

Tapsolunk, s lelkünk örömittasan szól:

PÉTER üdvözlégy, szeretett Atyánk s **NAGY**

Lelkü vezérünk!

Hön verő szíved viruló vigaszfa;

Hüvös árnyában leli édes enyhét

A szelid Musák mezején megizzadt

Munka barátja.

Tiszta jellemnek nevez ifju és agg,
Nyiltszivűséged kebeled rubinja;
Szép szavú Svádád kimüvelt eszednek
Diszkoszorúja.

Sebhedett sajkánk ügyesült kezedre
Vár; imánk mellett a nagy ég segitend
Szent erény-, császár-, haza- és egélyért
Bizton evezni.

Élj a bölcs Nestor haladott koráig,
Légy Atyánk, nemtönk sikeres javunkra;
Tetteid halmán Kalazantnak égi
Szelleme lengjen.

Juss az érdemnek maga törte útján
A NAGYOK méltán ragyogó sorába,
Nyiljanak fényes neveden mosolygó
Paestumi rózsák.

MARTIN FERDINAND.

ANYOS PÁLNAK

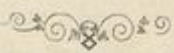
A BUDAPESTI KIR. MAGY. TUDOMÁNY-EGYETEM 1780^{BAN}

TÖRTÉNT

ÚJJÁALAKITTATÁSÁNAK

ÜNNEPÉLYES BEIKTATÁSA

ALKALMÁBÓL MEGJELENT KÖLTEMÉNYE.

Láttam tegnap Phöbust tünő világával.
 Láttam haldoklani-kezdő sugarával :
 Estvéli felhőkről láttam bágyadtságát,
 Melyekre festette végső pirosságát.
 S midőn így szemlélném, elaludt szememből. —
 Oh! hány sohajtások követték szívemből!
 Te, boldog esillagzat (mondám), homályodból
 Hogy fogsz felviradni szerencsés álmodból!
 Mely napra költöd fel Seythák onokáit!
 Mely fénynyel vonod be Mátyás palotáit!
 Felveszed Minervát Athénás hamvából,
 S a kegyes Múzsákat Hémus Iugosából,
 Elhozod Budának újult piacira,
 Hogy Magyar füstöljön tömjényt oltárira: —
 Az a Magyar, a ki Khínának falától
 Hozván isteneit, Tanais partjától,
 Leverte sátorit Pannon határába,
 S egy igaz Istennek lépett templomába.
 Itt letelepedvén szerencse karjára,
 S esküdvén Bellóna véres paizsára;
 Nem mehetett Pallás szentelt templomába,
 Nem a szelíd Múzsák tudós udvarába!
 Örökös háborúk birták századaid,
 Nemes vére festé Dunája habjait;
 S hogyha tudományra vethte szemeit,
 Csak véres kardjával írta eseteit! — —

De már a szép hajnal, piros szekerével,
 Fellépett egünkre óhajtott fényével.
 Új életre hozza világ gyermekeit,
 Gyengén aranyozván erdőknek teteit
 Olvasom nemzetem könnyező szeméből.
 Hány áldást küld neki dobogó szívéből! —
 Barátim! párosi fehér márványokból
 Emeljünk oszlopot, borostyán-ágakból;
 Irjuk fel e napot fényes tetejére,
 Hogy hasson sugara onokák szívére! —

Megnyilik az ünnep! látom méltóságát;
 Látom Magyarinnak régi buzgóságát.

Oh! mennyi áldozat esik Tréziának,
 Mennyi sohajtását hallja országának!
 Boldog Fejedelem, ki népe szívébe
 Így csinál országot, s így jut hívségébe.
 Ezer kegyessége befejezésére,
 Pallást helyezteti Buda tetejére;
 S hogy örökösítse hazánkban szállását,
 Ma szenteli neki királyi lakását.
 Már ez sok! — Oh Magyar! mely tiszteletedhez
 Ezért is szerelmet kapsolj hívségedhez.
 Így hordott rég Róma Athén határából
 Szép tudományokat Sokrates honából;
 S borostyánt ültetvén Tanács udvarában,
 Cézárt s Cicerókat termett árnyékában.
 Így jöttek azután Tiberis széléről,
 Kegyesebb Múzsáknak múlató-helyéről,
 A szép tudományok egész Európában,
 Hol most dicsőségnek hevernek karjában.

Boldog haza, a hol Minerva székéből
 Polgárok nőnek fel Múzsák kebeléből;
 Hol tudományoknak szelíd virágából
 Bokréták fonatnak borostyán ágából!
 Mely szép lesz majd látni nemes ifjainkat,
 Hogy' fogják tanulni régi százainkat!
 Hogy' beszélnek első Lajos történetit,
 Dicsőség templomán irt fényes esetit!
 Örömmel szólanak Hunyadi szívéről,
 Ki, Budára térvén Erdély védelméről,
 Vaskapunál emelt oszlopot magának,
 Hol népe nevezte hazája atyjának.
 Ha pedig Várnának véres térségéről
 Verset énekelnek Mohács mezejéről, —
 A magyar buzgóság megnyitja szíveket,
 Oh! mintha már látnám hullani könnyeket! —
 Ily hazafiaknak nemes példájában,
 Mint igaz erkölcsök szent iskolájában,
 Fel fogják találni jövődő céljokat,
 Miként kell szeretni édes hazájokat.

Hát kik felesküsznek Newton oszlopára,
Melyet érdemivel London piacára
Épített; hogy fogják nézni egeinket,
Kik gyengén áztatják gazdag mezeinket?
Majd tudományoknak ledőlven szárnyára,
Felfelé repdesnek ég boltozatjára;
Hajnali csillagnak fényes világától,
S mosolygó Auróra piros hajlékától,
Általhatnak éjszak setét tengerére,
Mely álmot küld világ elfáradt szemére.
Kitanulják minden csillag indulatját,
Saturnus, Jupiter, Mars, s Venusnak útját;
S alább ereszkedvén felhők országára,
Bátran tekintgetnek dörgő homályára.
Itt a természetnek örökös rendjeit,
Csudálkozva nézik rettent törvényeit;
Szóval: tudományok mindegyik neméből
Részesül Nemzetünk dicsőségfényéből.
S így még, hiszem, Buda tudós teteiről
Switenek s Kolbertek nőnek bérceiről.

Pihenj már, nemzetem, szerencséd karjain;
S mint Sándor megállván Hipazis partjain,
Tömjénnel áldozott képzelt isteninek,
Kik védelmezői voltak sereginek;
Úgy te emelj oltárt, emelj márványokat,
Írd a jövődre e boldog napokat.
Rajzold le trónusát Nagy Teréziának,
Nevezd tudományok s kegyesség anyjának;
Tedd hozzá, hogy negyven nyár hevességében
Vele a boldogság országlott székében.
Sőt kisdédidet is, kik anyjok öléről
Csüggvén, életöket szíjják emléjéről,
Tanítsd meg e kegyes királynéd nevére,
S esküdtesd szívöket örök hívségére.
Te pedig, Minerva, Múzsák seregével,
Kik, elhagyván Pindust Trácia völgyével,
Ide lakni jöttek Dunának partjait,
Pallérozván népek szilaj szokásait;
Kedveljétek, kérlek, e szelíd helyeket,
Ne ijesszék a mult százak szíveteket!

MEGHIVÓ

A BUDAPESTI KIR. MAGY. TUDOMÁNY-EGYETEM

ÚJJÁALKITTATÁSÁNAK SZÁZADIK ÉVFORDULÓJA ALKALMÁBÓL

1880. évi május hó 13. d. e. 11 órakor

A MAGYAR TUD. AKADÉMIA DÍSZTERMÉBEN

TARTANDÓ

ÜNNEPÉLYES KÖZÜLÉSRE.

Ezt megelőzőleg az egyetemi templomban 9 órakor ünnepélyes isteni tisztelet tartatik, melynek befejeztével az egyetemi hatóság, tanári testületek és egyetemi polgárok, testületileg vonulnak az akadémia dísztermébe.

A KÖZÜLÉS TÁRGYAI.

1. Ünnepi beszéd. DR. MARGÓ TIVADAR egyetemi Rectorától.
2. A tudomány-egyetem 1780-ban történt újjáalakításának ünnepélye alkalmából ÁNYOS PÁL által szerzett dicsének. Elmondja KÁLMÁN KÁROLY III-éves hittudományi hallgató.
3. **Ünnepi óda**, írta és előadja: SZÁSZ KÁROLY, vallás és közokt. ministeri tanácsos és egyetemi m. tanár.
4. A tiszteletbeli és jubiláris tudorok kihirdetése;
5. A pályamunkák rövid birálatának és a pályanyertesek neveinek kihirdetése;
6. Bejelentése az ezen ünnepély megörökítésére veretett érmeknek, valamint az ugyanezen alkalomból megjelent, az egyetem száz éves történetét tárgyazó munka I-ső füzetének, melynek szerzője DR. PAULER TIVADAR, m. kir. igazságügyi minister, egyetemi tanár. DR. GREGUSS ÁGOST bölcészetkari dékán által.
7. A pályanyerteseknek a jutalmak kiosztása, az egyetem Rectora által.
8. Köszönő üdvözlét az egyetemi tanácsnak és alapítóknak a pályadíjak kiosztása alkalmából. Elmondja BODOKY LAJOS IV. éves joghallgató.
9. Az egyetem Rectora által a közülest befejező zárszó.
Az ünnepélyt befejezőleg a tud. egyetem hittankari hallgatóinak dalárdája a Kölesey hymnuszt fogja elénekelni.

Kir. magy. tud. egyetemi központi iroda.

Fünfzigjähriges Priester-Jubiläum
im hiesigen Dome.

Donnerstag den 8. Mai l. J.,
als am Feste „Christi-Sammelfahrt“ Morgens 9 Uhr
wird im Dome der Hochwürdigste Domherr Josef Valentovich
sein fünfzigjähriges Priester-Jubiläum feierlichst begehen,
wozu alle Gläubigen freundlichst im Herrn berufen werden.

Bresburg, den 8. Mai 1882.

Carl Heiller, m. p.
Stadtpfarrer.

ENTHUSIASMUS

QUO

EMINENTISSIMO CELSISSIMO AC REVERENDISSIMO

DOMINO DOMINO

JOANNI SIMOR

S. R. E. CARDINALI PRESBYT. TIT. S. BARTHOLOMAEI IN INSULA,

PRINCIPI PRIMATI REGNI HUNGARIAE,

PATRI PATRIAE,

ARCHIEPISCOPO STRIGONIENSI

ETC. ETC. ETC.

INFULAE QUINQUE LUSTRORUM RADIIS ILLUSTRATAE

SACROS TRIUMPHOS

OVANS LAETUMQUE GRATULATUR

SEMINARIUM ANTIQUISSIMUM AD S. STEPHANUM PROTO REGEM.

III. KALENDIS JUL. MDCCCLXXXII.

„Ecce pono in Sion lapidem summum
angularem, electum, pretiosum.“

Ep. S. Petri I. c. 2.

FRONTI coronas necte Strigonium!
Sionis Hunnae Musa refer modos!
Conscende coelum, plaude laeta
Mixta piis Superum triumphis!

Coelestis aulae nam resonant chori,
Quum *lustra Mitrae quina* ferunt jubar
Almo *Joanni*, datque Olympus
Dona *diu* meritis *parata*.

Est nempe coelo cura, — Potentium
Parare vitas; quos fidei Duces
Elegerat Numen supremos
Stelligera clypeare dextra.

Sic Te *Joannes Magne!* dedit solo
Cunis reclinem *Bartholomaei* honos
Castos tenello cordi amores
Robur apostolicumque spirans.

Praecursor ingens nomine mox notat,
Quo praeparares Pannonibus vias
Ad astra tutas ac doceres
Innocuum ut venerentur Agnum;

Dixit: „*Joannes* cresce puer! Stygis
Terror futurus; cresce rebellibus
Erroribus fulgur; protervo
Excidium meditare *Averno*, —

„*Exercitati* pectoris aegide
Olim movendum: cum gravior manus
Incumbet armis, cumque *Mitrae*
Fronte super *galea* micabis!“

Sic Te tenellum blanda *Theresiae*
Texere Matris pectora liliis;
Sic mella morum casta et almae
Lac fidei bibis ore puro;

Heu quanta Matris gloria! quae sacris
Flammis, — ut olim *Virgo Abulae* decus, —
Ardens: beatae corda prolis
Seraphicis jaculis adussit!?

Doctrina porro vim fovet insitam
Rectique cultus pectus aheneum:
Sic crescit occulto arbor aëvo,
Dum caput in nebulas penetrat

Coelique largo rore madent comæ;
Sic uncta Mystae tempora, — Castali
Ros floribus Sionis Hunnae
Malobathro meliore tinxit. —

Sic Te coronat lux pugilum crucis:
Judae et Simonis frondibus ilicis
Martis Sacrați; dextram adornans
Ense Dei, clypeoque lumbos.

Tunc Te *Emericus*, dulce decus Tuæ
Regalis Albae, liligera manu
Duxit clientem primam ad aram
Ut biberes calicem salutis;

Hoc fonte manans perpetuus favor
Torrentis instar septifluos dedit
Rivos in omnem gentis hortum
Arbuta celsa ferens honorum. —

Floresque turgent mox diadematum:
Queis Vaticanus Rex, Pater orbium
Et Imperantis gratia ornant
Te geminis, — rapiente penna

Virtutis alta ad culmina Praesulum,
Quum *Petra-Princeps* consociant manus
Altorque Christi, amboque gaudent
Te Cathedrae posuisse Celsum. —

Jam Mitra fulget! quoque Danubius
Rabcam et resorbet faucibus invidis
Rabam citam, — *Jaurini* inundans
Pingue solum trepidasque aristas

Bacchique colles nectare turgidos,
Quo Lajta mollis rura perambulat:
Te cuncta Pastorem celebrat
Terra Tuis decorata donis.

Mox *Istrogranum*, Pannonici Jovis
Arx celsa priscis tot radiis nitens,
Fulgoribus laetis salutatur
Pazmanii meriti nepotem. —

Heic *pacis* orans *Angelus* insides
Heroum inunctis sanguine rupibus,
Et dissipatis patriae umbris
Nubila post diuturna Phoebum

Throni refers ad culmina Regium,
Ut gentis Hunnae plausibus aurea
Cingas corona! *Pentecosten*
Laetitiae redimens rosetis!

His, his clientem Te *Stephani* favor
Ornat triumphis; progeniesque nos

Alumna Regis, jure nostro
Et proprio veneramur omnes:

Tu namque sacrae Palladis atria,
Ut gignat acrem militiam crucis, —
Gaudes sagacis Marte mentis
Praesidium fidei levare;

Sic facta vibrant pectoribus faces:
Ut incalescat turba minor sequi
Patris volatum, scandere astra
Purpureis agitata pennis. —

Virtute sic Tu celsa Quiritium
Conscendis *ostro* fulgida, — cum Tibi
Mons Vaticanus plaudit omnis
Auriloquum celebrans *Joannem*. —

Amoris aestus muriceis sacer
Flagrans adurit corda coloribus;
Incendii signum est latentis
Purpura, quam *Flavianus* offert,

Qui Juliano torquet apostatae
Vexilla Sion tincta cruoribus:
Tu fortis exantlas labores
In scelerum Satanaeque castra. —

Videsne Granum Carpathico sinu
Celso cadentem? nunc placido alveo
Lambit quietus arva, fertque
Mille rosas per amoena prata, —

Mox rumpit undas diluvie fera
Volvensque syrtes non sine murmure
Montes quatit; terret, flagellat
Numinis ultor iniqua regna:

Sic aureo Tu flumine perlinis —
Mentes fideles, floribus ambiens,
Mox fulmen oris in Gigantes
Falsiloquos jacularis ardens

Olim ut Joannes, rex, leo et incola
Deserti, — athena voce malos petit:
Sic veritatis macte Vindex!
Intrepidus reboas tonitru. —

Veri magister, muneris et boni
Largitor almus, nobilis *artium*
Pulcrique *Maecenas*, laboras
Templa novo reparare cultu;

Quidquid colore ac marmore gestiunt
Musae clientes fingere splendidum
Quod corda divis miscet astris:
Deliciis cumulas thesauros;

Huic condis arti celsa palatia
Ut sempiternus stet monumenti honos
Monstretque: *pulcri matrem* amatam
Esse *Fidem*, *Genii magistram*!

Hac arte fulgent prisca *Bakacii*
Delubra Musis compta recentibus,
Quae filialis magna mentis
Pignora constituis *Mariae*;

Haec namque Virgo labe carens trucis
Serpentis omni, — quae pede proruit
Collum draconis, — Te tuetur
Signa tenens *clypei rubentis*;

Patrona Regni regnat in aedibus,
Quas mole coelo marmorea invehis:
Maria Cardo est Cardinalis
Palladiumque potens Joannis!

Decerne, Matri ut se voveat genus
Ut vovit olim Rex *Stephanus* Lares,
Et auguramur: tunc draconem
Virgineo pede subjugatum

Videbit Hunnus! nil poterit draco
Enervis Orci, qui hactenus impias
Flammas avernali caverna
Hunniae in excidium profudit.

Exinde puro Pax niveis polo
Invecta bigis, gemmea saecula
Reponet, et rursus vigebunt
Cana Fides roseique mores!

„Hic *angularis, summus* hic est *lapis*!
Auro atque gemmis hic *pretiosior*
Electus in Sionis arcem, —
Quem posuit Deus Architectus!“

Ergo *Lapis*! jam scande super gradus
Altaris, in quo *lustra* tenes Pater
Jam *quina Mitrae*, clara celsis
Praesulei meriti trophaeis!

Ventura lustris posterioribus
Edico vates! Huc age! marmora
Huc aera Pannon! fer *Joanni*
Heic memorem strue Fama, pilam!

Aetas parentum pristina melleis
Rivis sequetur *Simorio* duce!
Vindex hic est, — fati tyrannum
Pannonicis vetiturus arvis!

Diu cathedrae principis Arbiter, —
Sionis Hunnae fortiter occupa
Arcem, — gubernata Christi ovile
Pascua dans, Fidei viretum!

Columna Regni, gloria Regiae!
Splendor Coronae, gentis et Hunniae
Firmamen et Dux castra *Jesu*
Sacra movens, Cynosura juris!

Te mille circum spes patriae volant,
Pronoque sacras *turba minor* gradu
Vittas veretur, — subditosque
Gaudet humi posuisse vultus;

Secura laeto pacis in otio,
Promissa pro Te vota fidelibus
Aris refundens et Parenti
Canitiem superos precata;

Vovere si fas plura: vovebimus
Foecunda laudum saecula, saecula
Foecunda honorum, — exaggeratis
Dum meritis opibusque Divi

Gravem reposcant! audior, audior!
Addixit aether, dum tenerum polo
Profferret ostrum aurora, dixit:
„Cedo diem, Tibi cedo Praesul!“

Cessit! bene est! *Hic*, jam mihi credite,
Sui *Joannes* nominis aemulus:
„*Lucerna* erit *lucens et ardens*“
Perpetuis radiis corusca!!!

ÓDA,

FŐMAGASSÁGU ÉS FŐTISZTELENDŐ

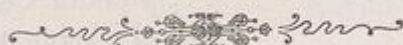
SIMOR JÁNOS

BIBORNOK ÉS HERCZEG PRIMÁSNAK,

HUSZONÖT ÉVES PÜSPÖKSÉGE JUBILAEUMÁRA

FIÚI HÓDOLATUK JELÉÜL FELAJÁNLVÁ

AZ ESZTERGOMI ŐSRÉGI PAPNEVELDE NÖVENDEKEI ÁLTAL.

Tum ego nostris tabulis intexui diem natalis
tui. Natalem tuum prosequemur nostris
orationibus.

S. Ambrosius.

MIT zeng a hármás bércz koszorúzta sík
Arany kalással lengedező tere?
Miért ez ünnep, mért e vígság,
Mely morajával a hont betölti?

A nagy Dunának partja felett vagyon
Magyar Sionnak szent hegye, melyre ma
Szívén örömmel, s zengedezve
Megy fel a párduczos Árpád népe,

Hogy Érsek atyját lássa e nagy napon,
S imát bocsásson érte az égbe fel,
Midőn negyed-századja volna,
Hogy nyere püspöki méltóságot...

Vajmi dicső nap! Melyre a négy folyam
Öntözte honnak ifja, öregje jön;
Mint hű fiak, hogy ünnepeljék,
Atyjuk ezüstlakadalma napját...

S midőn hegy és völgy zengi dicséretid,
S babér övedzi érdemes ősz fejed
Atyánk! Mi nem rónók le hálánk,
S tiszteletünk adaját irántad?

Mi ifju sarjak, itt a Sion hegye
Tövén, — kiket Te — hőn dobogó szived
Sugallatából — gyermekiként
Gond-, s szereteteli szemmel néztél;

Kiknek fogékony lelkületét a Te
Szentelt igéid mennyei harmata,
S Istent dicsérő ténykedésid
Gyakran a lelkesedésre vitték?!

Hiszen! Ha ajkunk néma lehetne is,
Örömben úszó gyermekeid szive
Ujjongva törné át keblünk, hogy
Hódolatát bemutassa Néked!...

De mondd, mit adjunk néked e szent napon?
Talán elzengjük számtalan érdemid?
Nem birjuk azt! — Inkább igérjük,
Hogy szem előtt lebegend jó példád.

Leszünk a nép hű lelki vezérei,
Segélni fogjuk majd a szegényeket,
S védjük hitünk minden erőnkéből,
Mint a hogyan Te tanítál minket!

* * *

Testvérim addig térdre borulva le,
Kérjük az Istent küldje le mennyei
Áldása teljét gondószitett
Bíboros Érsekatyánk fejére.

Hosszúra éltét nyújtni kegyes legyen,
S kérjük, hogy áldva tárja ki karjait
Felette a Szeplőtelen Szűz, kit
Szíve fölé uralomra hitt meg!

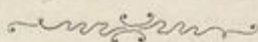

SZÓZAT

DR. RUMY KÁROLY GYÖRGY

SÍRJA FÖLÖTT,

midőn a boldogult tudósnak új emlékköve, a tisztelet és hála jeléül, 1880. november 18. mint születésének százados évfordulóján, fölavattatott és megkoszorúztatott.

Tisztelt közönség!

Sirkertben állunk, hol minden nyomon a keserves mulandóságra emlékeztetünk. Ilyen az ember földi élete! — Legyen az a szerencse által fűszerezve, vagy a nyomor által keserítve, elvégre gyászos kimulással, halállal végződik. — Ez nemünknek kemény sorsa, olyannyira kemény, hogy a halállal, bár az kikerülhetlen, kibékülni még sem birunk.

Szerencse, hogy a halál kérlelhetlen kaszájának csak porhüvelyünk van alávetve. Ki is fogna az erény nehéz ösvényén erőlködni? ki fogna nélkülözések közt küzdeni? ki fogna buzgó önfeláldozással nemes célok, a közjó, a haza, az emberiség boldogságaért lelkesülni, ha a kérlelhetlen halál, nemes törekvéseinket, érdemeinket, reményeinket, mindenünket, egy vágással a semmiség örvényébe döntetné?!

Az nem lehet, hogy annyi szent vágy, annyi szent buzgalom, annyi szeretet, mennyi a tökély iránt lelkesült jobbak kebelét heviti, s erőfeszítéseit csodadolgokra segíti; az nem lehet, hogy ily nemes törekvések örökre elhamvadjanak; hogy az erény legnemesebb gyümölcsei, a jelesek érdemei nyom nélkül elenyéssze-

nek! — Hogy egyebet elhallgassak, csak kissé a szemünkbe eső, a körülöttünk emelkedő remek siremlékek, s az azokon lengő koszorúk ezrei fölött elmélkedjünk, s bennök felismerendjük, az isteni kinyilatkoztatással öszhangzó szintannyi fényes bizonyítványát a világ azon közös meggyőződésének, hogy az ember lelke, mely a legtökéletesebb után vágyodik, mely szellemszárnyain szüntelen égnek tart, és szép reményeivel, erőfeszítéseivel, csodálatos dolgokat mivel, s így halhatatlan érdemekre tesz szert, hogy mondom e siremlékek is halhatatlanságunknak, örökéletrei rendeltetésünknek szép bizonyítványai, s hogy a síra megholt embernek csak ideglenes nyughelye, hogy azon az erény, az isteni szeretet emlényei virágozzanak, s belőle az idők teljében örök életre feltámadjon.

E szent meggyőződés hozott minket is ma e helyre, a ritka tudomány és bámult tevékenységű hazánkfia: Dr. R u m y K á r o l y G y ö r g y sirjához, melyben jeles tudósnak halandó teteme 33 év óta porladozik; igen e szent meggyőződés hozott ide, hogy e jeles tudósnak fáradhatlanságáért, a haza fölvirágzása s a közjó iránti buzgalmaért és különösen városunk sorsa iránti részvéteért a tisztelet és hála koszorújával adózva,

az érdem mulhatlansága, a lélek, ez isteni szikra halhatatlansága, az erények fölülmulhatlansága mellett tüntessünk. — Dicső dolog a kegyeletnek ily nyilatkozványa, mert ez minket az elköltözött nemesb lelkekkel, mintegy szellemi aranykapocs összeköt; mert ez minket az odafenn levők keresésére, a nemes törekvésekre lelkesít; mert a fiatal nemzedéket, a haza ez édes reményeit, minden szépre, jóra és nagyra buzdítani igen alkalmas. De ki volt azon férfi, kinek érdemeiről ma városunk színe-java megemlékszik és ki a sok tisztelőjét sirja körébe vonzá? Ezen ünnepi szózatnak nem lehet föladata a t. közönség türelmét kimerítő életrajz elszavalásával fáradsztani; ez inkább a tudományos gyülekezetek előtti dicsbeszédnek és életrajzok, könyvek feladata. Ugy hiszem elég lesz, jelesünk életrajzi vázlatával, mozgalmas élete főbb momentumai-val emléket fölfrissíteni, hogy a kegyelet oltártüze lángra lobbanjon.

Rumynkát szepesmegye Igló városa szülte 1780. november 18. Tanulmányait Iglón, Késmárkon, s a fensőbb iskolákat Debreczenben és a külföldön: a göttingai egyetemen dicséretes előmenetellel végezte. A szellemdús s mellette fölötte szorgalmas ifju már zsenge korában oly ismeretekre, oly érettségre tett szert, hogy tanpályája végéveiben, a híres német tudós Wieland Almanachjában irodalmi dolgozatokkal is fölléphetett, s feltűnt tudományossága miatt már 1802-ben tehát kora 22-dik évében a jénai ásványtani-, a göttingai humanisticus- s a jénai latin-társulatnak rendes tagjává választaték. — Kora fiatalságában is feltűntette hazája és nemzete iránti szeretetét, mi annyiból is igen dicséretes, mivel bár Rumynemzetsége vasmegeyei régi magyar, nemes és katolikus nép volt; de nagyszülői családjokat elhagyván, s a szepesi németajkuak közé szakadván, Károlyunknak is anyanyelve németté lón. Ő azonban megtanult magyarul, s mi feltűnőbb, Göttingában, német társai közt, szüntelenül s tüntetőleg magyar öltözetben járt; de nemzete iránti nagybecsülését főleg azzal bizonyította be, hogy mindig példás magaviseletű, kitűnő szorgalmú, a komoly olvasmányok iránt rendkívüli hajlamot tanusító vala, s így már kora ifjuságában a magyar névnek becsületét fokozta. — Ezt azon

derék fiatalok kedvéért lebbentjük fel, kik ama szent igazságot: „Ki tavasszal nem vet, ősszel nem gyűjt“, szem előtt tartva, tavaszkoruk aranynapjait, könnyelműen nem játszák el, hanem gondos szülőik s vezéreikre ügyelve, fogékony korukban oly szellemi, erkölcsi javakat gyűjtenek, melyek idővel a legnagyobb kincset, a közbecsülést, s az élet fentartójául az erényt és tudományt, mint legjobb szellemi tőkét biztosítják nekik.

De kövessük Rumyn pályafutásában. A derekasan kiképzett fiatal ember, a közfigyelmet csakhamar magára vonta, s külföldi előnyös állomásra még az újvilágba is meghivatott. Sajátja az az emelkedett lelkeknek, hogy legkivált odahajolnak, ott fáradoznak, hova őket a hála és szeretet vonzza, mert e legnemesebb irányérzelmeket a szeretet Istene oltá kebelünkbe. Így Rumynnak is hálás szíve hazáját, mint valódi édes anyját nagybecsülván s jobban szeretvén, készebb volt bár szerényebb állásban, itthon: Iglón, Késmárkon tanárkodni, majd Szomolnokon lelkészkedni. Örökké becsülettel fogják azt Rumynak betudni, hogy hazája iránt előszertettel viseltetvén, egész önfeláldozással kész volt a hon javát, legjobb tehetségeként munkálni. — Hogy mostoha körülményekben, a családi kötelességek terhe alatt, egyszer-másszor, hajlandó volt a külföldön menedéket keresni, azt egy jó szív sem fogja beárnyékolására felhasználni, ép úgy nem, mint amily kevésse fogjuk a vízben fuldoklót kinevetni, ha végküzdelmében szalmaszálhoz kapkod.

Rumynkat nemes törekvései nyugodni nem engedvén, ismereteinek tárát folyton gazdagítani, tollával a felvilágosodást és ezzel a közjót terjeszteni, jelesen a magyar irodalmat a külfölddel megismertetni és becsültetni főfeladata vala. — Ez még azon korban történt, mikor még a sajtó bilincsekbe volt szoritva; mikor a közlekedés nagyon nehézkes, s a tudományos kútfők réjteken valának; az út töretlen volt, s így az irodalmi munkássága mainál sokkal több nehézséggel, több önfeláldozással járt. Ő Kazinczy, Guzmich, Kiss, Horváth István stb. küzdelmes korszakában forgatta a tollat, de tudjuk, hogy mint a jó katonának a csaták nehezitik napjait, ontják véréit, de érlelik babérnapjait is; ép úgy egy tudósnak is sulyos-

bitják életét, facsarják verejtékét, de termelik érdeminek koszorúit is. Így történt hogy tudósnkat a külföld bámulta, bő ismereteit csodálta, s tevékenységét méltánylandó, a tudományos társulatok és intézetek vetélkedve igyekeztek őt kitüntetni; 20 ily társulat oklevéllel tisztelte meg s a wittenbergi egyetem 1809-ben bölcsészeti-tudori koszorút ajándékozott neki s itthon szülővárosa: Igló, 1818-ban tiszteletbeli polgárává, Szepes-megye pedig táblabirái közé karolta fel.

Nem igen ritka jelenség a tudósok és írók között, hogy a változékonysággal könnyen megbarátkoznak, s így nem fogunk megütközni azon, hogy Rumynk állását többször változtatta. A fennemlített helyeken kívül, hol magániskolában, hol a keszthelyi gazdasági Georgiconban, hol a karloviczi, majd a pozsonyi lyceum tanári s igazgatói székein látjuk őt. De lehet-e azt csodálni, lehet-e a tudósokat elítélni, ha meggondoljuk, hogy az erkölcsi világban, kiaknázhatlan bölcsészeti igazságokkal, majd a társadalom rendezésére, nemünk boldogítására irányzott jogi elvekkel s empyricus tengernyi szabványokkal vesződnék, majd a történelem, az élet e mesterének változatos és kiapadhatlan forrásából merítgetnek, s míg mások a szép természet legváltozatosabb tájai, terményei szin pompájában gyönyörködnek, ők napról-napra a föld gyomra és a természet rejtekéből meglepően felkutatót erőik, tüneményekkel, és újabbnál újabb találmányokkal foglalkoznak, pedig az ő korában, mindezeket Rumynknál jobban kevesen ismerték, és oly terjedelemben, mint ő, még kevesebben tárgyalták. — Nem csoda tehát, hogy a komoly tudós, kinek az igazság földterítése szíven fekszik, tért keres, s ha célja nemes, eljárása becsületos, nem ítéhető el. — Mindenesetre legjobb a leg-tökéletesebb után állhatatosan törekedni.

Sok kutatás, tanulmányozás folytán 1824-ben, Bécs városában, őseinek vallására visszatérvén, kedélyállapota zajtanabb, lelkülete nyugalom után vágyó lett; midőn a. b. e. Rudnay Sándor hercegprimás és esztergomi érsek által 1828-ban, az esztergomi presbyteriumba, a magyar jog tanári székére meghivatott, ez időtől fogva helyét nem változtatta, hanem itt, élte alkonyáig hivatalának, a

tudományoknak, irodalomnak és családjának élt.

Jóllehet Rumynk számos önálló művel gazdagította az irodalmat, melyek közül, részint magyar, részint német-és latinnyelven 24 — számos alkalmi költeményét ide nem tudva — napvilágot is látott, számos pedig kéziratban maradt, melyek a nemzeti muzeumban őriztetnek, mindazonáltal irodalmi termékenységére és tevékenységének főtere, mégis az időszakai sajtó volt. Álmélkodás nélkül alig lehet hallani, hogy 30 magyar, 103-nál több német, 20-nál több latin, francia, tót szerb, s így 150-nél több folyóirat és lapban közölte nagyobb-kisebb cikkeit, igen gyakran terjedelmesebb és tudományos becsű értekezéseit. — E szózat írója, naplóiból, összeállította az időszakai sajtó utján közölt cikkeinek számát, melyek a 80,000-et megütik. — Ily óriási termékenységét említve, nem szabad felednünk — mert ez tudósnknak igen nevezetes érdeme, — hogy az irántunk nem igen barátságos német sajtóban is jelentékeny tért birt kivívni, és nemzetünk jó nevét s érdekeit erősen védve, irodalmunk iránt méltányosb ítéleteket sőt rokonszenvet tudott éleszteni. — S miután ily nagy munkássága által a katolicismusnak, a magyar nemzetnek, különösen az irodalomnak becsületére vált s a Tudományok sok ágának ritka szolgálatokat tón, őt számos kül- és belföldi részrehajlatlan kiváló férfiú nagybecsülésére méltatta. (Erről tanuskodik a Magy. Tud. Akademia által őrzött, s hozzá, jeles férfiktól intézett, ezrekre menő levél.)

Dr. Rumyn munkás életét 1847. április 5. fejezte be, nem hagyván családjának egyebet, nagy hirnév és nagy könyvtárnál.

Esztergom ismervén az igénytelen tudós nagy nevét és nagy érdemeit, a végtiszteletet jeles részvéte mellett megadta neki. — A hálás hírlapírók számtalan bucsúcíkkal kísérték, sőt gyászdal is zengett sirja felett.

A tudományos egyletek közül, a magy. természettudományi társulat gyászbeszéddelel tisztelte meg, melynek megírásával, e szózat szerzője, mint tagtárs biztatott meg 1847-ik évben.

De elhangozván a gyászdalok, nem-sokára fölhangzott Mars harsonája; azután

fölpezsdült az ország ezerágú reformja iránti érdeklődés: ily zajok között szerény Rumynk, a jelesb munkások egyikének emléke, minden sok érdeme mellett, szinte feledésbe ment.

Ámde az örök Igazság, előbb-utóbb mindenkinek igazságot szolgáltat. Dr. Rummy sirján, születése századéves évfordulóján, itt áll a diszes siremlék, melyet ma városunkbeli tisztelői a kegyelet és hála emlékeül borostyánkoszorúval ünnepélyesen fölavatnak, s ezzel Rumynk érdemeit feltüntetni, őt dicsőíteni óhajtják

Midőn az áldott sír a tisztelt közönségnek ajtatos emlékébe, a sirkő pedig kegyeletes oltalmába ajánltatik, örökemlékül felhangoztatjuk zárszó gyanánt Rumynk szellemében irt, s most sirkövérol lesugárzó e párverset:

„Élni tanulj! tudomány nélkül nem biztos a pályád;

Csak tudomány s virtus, nyit diadalra utat!”

Irta: Dr. **Majer István,**

cz. püspök s kanonok.

Spruch der Maurer

zum

Gleichenteste des Residenzbaues

Sr. Eminenz Cardinal Fuch Erzbischof und Primas von Ungarn

JOHANN V. SIMOR

am 8. Oktober 1881 in Gran.

Sei mit Gunst erlaubt zu reden mir,
 Ein froher Tag vereint uns hier,
 Wird wohl das Herz von Sorgen leicht
 Wenn der Mensch ein Ziel erreicht,
 Wir steh'n am Ziel, seh't rings umher,
 War unser Arbeit Müh' auch schwer,
 Wohin man den Blick auch wendet
 Seh't zur Gleiche, unser Werk vollendet.
 So findet jedes redliche Bemühen
 Stets der Vollendung Lohn erblühen,
 D'rum schmücke auch der Gleichenbaum
 Den neuen Bau im lustigen Raum,
 Er sei des Hauses beste Bier,
 Die wir aus vollen Herzen weihen,
 Mög' das Glück stets für und für,
 Dem Bauherrn seine Blüthen streuen,
 Und des Baumes Farbenschein
 Für Ihn stets froher Deutung sein.
 Freude wohne in diesem Hause
 Der Hoffnung Grün geh' nimmer aus,
 Auch wünsche ich, daß das Roth der Liebe
 Für Vaterland und Kirche stets glühend bliebe,
 Die blaue Farbe der Treue entspricht
 Sie leuchte Ihm hell wie Sonnenlicht,
 Wenn auch gelb auf Neid hindeutet
 So werde Ihm nie Sein Glück beneidet,
 Stets möge Ihm auf allen Wegen,

Die weiße Friedensflagge wehen,
 Sowie der Baum vom Baue schaut
 So bunt so lustig in die Welt
 So sei das Haus dem Glück vertraut.
 Wo Wissenschaft und Kunst den Einzug hält
 Durch des hochherzigen Bauherrn Streben,
 Stadt und Land ein unzahlbarer Schatz gegeben,
 Der Wissenschaft und Kunst aus aller Herren Landen
 Ein nie versiegend Quell für alle Zeiten erstanden,
 Was des Baumes Farben froh verkünden
 Es leb' in Aller Herzen ewig dankbar fort ;
 Damit nun Alles recht geschehe
 Nach alten Brauch und guter Sitte
 Stellen den Baum wir in die Höh'
 Recht in des Hauses Mitte,
 Mit ihm ist dieser Bau geweiht
 Dem Segen Gott bescheere,
 Und mir vergönnt in Freudigkeit
 Daß ich mein Glas umleere,
 Das erste Hoch, ich bring' es aus
 Dem hohen Bauherrn und den Seinen,
 Das Zweite, All' in Seinem Hause
 Die es redlich mit Ihm meinen,
 Das dritte Hoch aus voller Brust
 Den Meistern und Gesellen,
 Die alle sich in froher Lust
 Zum Gleichenbaum einstellen.

S Z Ó Z A T

Gróf Széchényi István tisztelőjéhez.

A' magyar nemzeti Muzeum könyvtárának azon terme, mely főleg a' magyar kéziratok gyűjteményét foglalja magában, a' lelkes magyar hölgyek által muzeumunk termei felszerelésére beküldött pénzüszvegből jelenleg pompásan bútoroztatik 's diszittetik. E' termet ékesítendi a' m. n. Muzeum halhatatlan érdemű alapítója, gróf Széchényi Ferencz életnagyságú képe; 's azért Széchényi-teremnek nevezendjük. Illő tehát, hogy ugyan e' teremben annak fija is, a' legnagyobb Magyar, a' hazaszeretet áldozata, gróf **Széchényi István**, oly szellemi emlék által legyen dicsőítve, mely századokig emlékeztesse az utódokat e' rendithetlen jellemű hazafira, kit a' hon javára kivívott-nagyszerű vállalatok tevének feledhetlenné, 's kit a' határtalan honszerelem olthatlan lángja a' nyugvást nem ismert tevékenység legfelsőbb fokán csak akkor engede megpihenni, midőn életével válthatá-ki hazája újabb szabadságát. — Ő rendkívüli hazafi volt. Legyen tehát ama neki szentelendő szellemi emlék is rendkívüli! Képezzék ennek minmagunk által teremtett alkatrészeit saját kezünk művei, mint hazafiságos kegyelet 's végnélküli tiszteletünk jelképei 's zálogai. Állítsunk össze egy országos emlékkönyvet, mely „Gróf Széchényi Istvánnak szentelt nemzeti emlény“ czimét viselje. Legyen ez oly nagyszerű, milyen még sehol nincsen; mely méltó legyen nagy nevének örökítésére, a' magyar nemzet magasztos érzelmei tanúsítására. Járuljunk ezrenként, mint élő tanúji valamint nagyszerű tetteinek, úgy elhunytának is, ez emlék létesítéséhez saját kezünk munkájival, 's bizonyítsuk-be tetteg azt, mit a' közelebb lefolyt hónapokban érzelmeink oly szokatlan élénkségű magasztos nyilvánítása mutatott-be a' nagy világ egyetemének.

Azon jóváhagyás folytán tehát, melyet a' magyar nemzeti Muzeum nevében mi alulirottak e' terv valószínűsítésére iránt a' nm. magyar kir. helytartótanácsától legközelebb megnyerni szerencsések valánk, felkérjük és szólítjuk mind azokat, kiket az öszves hazában néhai gróf Széchényi István szelleme iránt a' tisztelet, kegyelet és szeretet gyengéd érzelme egy nagyszerű koszorúban rokonított, — nyujtsanak segédkezet e' nemzeti emlék minél pompásabb, minél nagyszerűbb alkotásához!

Küldjön-be t. i. e' célra minden részvevő egy saját aláírásával ellátandó emléklapot (milyet családkörökben barátink 's rokonink emlékkönyveikbe szoktunk adni), melyre kötött vagy köttetlen beszédben írott 's gr. Széchényi Istvánra lehetőleg vonatkozó sorok legyenek jegyezve. Ezeknek helyét azonban elfoglalhatják a' lelkes hölgyek által sajátkezüleg, de csak selyemmel 's nem igen domborún készített himzemenyek is akár papírra, akár selyem kelme-lapra, ellátva mindazáltal saját kezű aláírásukkal. Bizton reméljük, hogy ezen emlékkönyv lapjain egy nagyszerű gyöngyfűzérben lesznek képviselve hazánk leányai, kiket a' legnagyobb Magyar-nak „Hitel“ czimű elmeműve előszavai oly tündöklő fényben magasztalnak, melynek végsorai szerint ők emelik egekbe a' port, 's halhatatlanságra a' halandót! — Elfogadtatnak továbbá a' saját kézzel készített diszes rajzolatok, aquarell-festvények, írott zene-művek; — végre kedvesek leendnek ama részvét-levelek másodlati is egész terjedelmükben 's az illető aláírásokkal, melyeket egyes hazafiak és testületek a' dicsőült legnagyobb Magyar-nak hiteséhez 's családjához bocsátottak.

Ezen emléklapoknak azonban egyformáknak kell lenniük mind magasságra, mind szélességre nézve. Vegyen azért e' célra mindenki egy papír-ívet vagy selyem-lapot; hajtsa azt öszve úgy, hogy fél-iv alakú legyen, milyen a' papírkereskedésben egy-egy összehajtott konc-papír 's a' folyamodványok és hivatalos irományok alakja szokott lenni. Ezen fél-iv alakú papír és selyemlap magassága se több, se kevesebb ne legyen, mint 15 hüvelknyi, szélessége pedig 9½ hüvelknyi. (Hüvelkmérő, valamint a' papírárusoknál, ugy az azt használó iparosok és kereskedőknel, mindenütt található.) — Ezentúl, maradjon a' papíron köröskörül annyi üres tér, mennyi elég legyen e' lapok bekötésekor történendő körülmetszésre; mert ezen emléklapok, betűrendbe osztva, a' részvét eredménye szerint, egy ily nagy hazafi emlékéhez méltólag, minél pompásabban bekötetnek, és a' fenemlített Széchényi-teremben közszemlére kiállittatnak.

Hogy azonban ez utóbbi minél biztosabban eszközöltessék, minden részvevőt kérünk, legyen szives a' bekötés költségei fedezésére legalább egy új forintot szentelni, 's ezt, az emléklappal együtt a' magyar nemzeti muzeumi könyvtár hivatal-termébe küldeni, mely ünnep- 's vasárnapot kivéve naponként nyitva áll reggeli 8 órától kezdve délutáni 2 óráig, 's hol ellenörködésül egy e' czélra készen állandó külön jegyzőkönyvbe minden részvevő neve 's pénzküldeménye bejegyeztetik, ezzel öszhangzólag pedig időnként a' részvevők száma felől a' t. közönség hirlapilag tudósíttatik.

Költségek fedezése után a' befolyt öszvegek netalán fenmaradó része a' nevezett Széchényi-teremben felállítandó magyar kéziratok (hogy e' pompás terem diszének minél megfelelőbb öszhangzatban tűnhessenek elő), utóbb a' muzeumi egyéb kéziratok 's nyomtatványok bekötéseire, 's végre gyarapítására lesz fordítandó, és pedig a' m. n. Muzeum igazgatósága felügyelete mellett a' Széchényi-országos könyvtár őre által, ki ezen emlékkönyvnek rendezését vezetni fogja.

Ily módon a' m. n. muzeumi könyvtár oly nagyszerű önkézirat- (Autograph) gyűjteményt nyerend, melynek párja honunkban éppen egy nines, miként az általa dicsőített legnagyobb Magyar páratlan volt.

Mivel pedig ezen emlékkönyv épségben maradását századokig biztosítandónak ohajtjuk, szükséges, hogy annak egyes lapjai ne a' rövid idő múlva elmálló gép-papír, hanem meritett papírból álljanak; mert csak az ily papírból egybeállítandó emlékkönyv felől remélhetjük, hogy, miként a' Hunyadi Mátyás királyunk korabeli kéziratok 's nyomtatványok mai napig teljes épségükben tűnnek előnkbe, úgy a' Széchényi-emlékkönyv számos évszázad multával is hirdethetendő a' magyar nemzetnek legnagyobb honfija iránti kegyeletét. — Kérjük ennél fogva a' tisztelt honleányok 's hazafiakat, hogy, a' mennyire tehetni fogják, vegyenek ez emléklapokra meritett papírt.

Ezen ohajtás teljesíthetését mi alulírottak némileg az által törekvünk elősegíteni, hogy illő mennyiségű 's finom tömegű meritett papír-készletről eleve gondoskodtunk. Minden egyes ívre a' Széchényiek grófi czimere 's jelmondata nyomtatott, 's Széchényi-papír név alatt egy ily ív 5 uj kron lesz váltható Pesten a' m. n. Muzeum könyvtárában, a' magyar Akadémia irodájában, a' nemzeti Casino és Lloyd-társulat helyiségében, a' nemzeti kör és nép-kör szállásán, 's a' zenede előtermében, — továbbá fél vagy egész rizmáknént Schloss Lajos úr pesti papírárus (egy-egy rizmát 16 ft., fél rizmát 8 ft., negyed rizmát 5 forintjával) vidékekre szállítani késznek nyilatkozott, kinek papirkereskedési raktára a' Zrinyi-utczában 3. sz. a. Karczag-házban van.

Az egyes beküldendő emléklapok azonban (mennyire teljesíthető lesz) ne hajtassanak kisebb alakúvá öszve, hanem fél-ív nagyságban hagyatva, legczélszerűbbleg két vékony deszka-lemez, vagy vastagabb kártyapapír-, vagy enyves papír-táblák közé szoritva, vagy végre fahengerre gömbölyítve, — nagyobb társaságok egyetértő egyénei által pedig ugyanazon egy csomagban (az öszgyürés elkerülése, kényelmesb szállíthatás 's költségkiméltés tekintetéből) akár magán-alkalommal, akár posta-kocsi útján utasíttassanak az alulírt könyvtár-örhez, és pedig f. e. Május 15-ig, mely napot a' beküldések határidejétül tűzzük ki.

Koszorúzza bár a' nemzet és haza minél nagyszerűbb emlényfüzérrel e' szívből eredő áldozatot a' kegyelet és hála oltárán!

Kelt Pesten 1861. Január 15-kén.

Kubinyi Ágoston s. k.

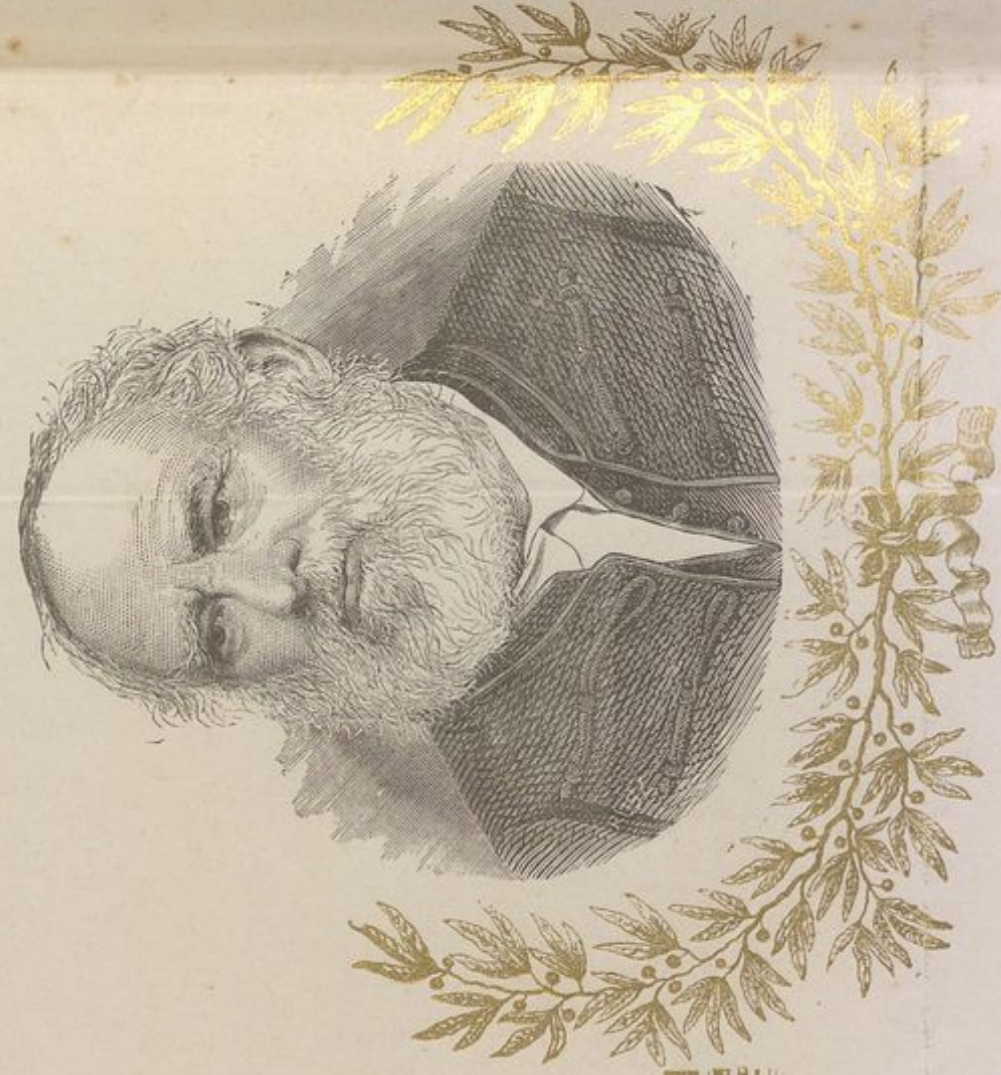
a' magyar nemzeti Muzeum igazgatója.

Mátray Gábor s. k.

Széchényi-országos könyvtár-ör
a' m. n. Muzeumban.

35.

EMILÉKSOROK

TEKINTETES

BUCSÁNSZKY ALAJOS

ÚR

—••••• N É V Ű N N E P E —•••••

S AZ ÁLTALA ALAPÍTOTT KÖNYVKIADÓ-ÜZLET FENNÁLLÁSÁNAK

50-IK ÉVFORDULÓJÁRA

—••••• 1881. JUNIUS 19. —•••••

†**U**gy napról, mint a melyre ma fölvirradtunk.

* Régi krónikákból csak kevésről hallunk.

Érez-szoborral lehet ezt megörökíteni.

Vagy arany betűkkel márvány lapra írni.

Föl lehet jegyezni, mint oly ritkaságot.

A mikor valaki egy üstököst látott,

Melyre száz évig is várhat a föld népe,

Mig újra feltűnik káprázatos fénye.

Űnes szó ritka hősről, űnes szó nagy királyról,

Szó van itt csupán csak egy derék polgárról,

Ki élte hajóján immár nyolczvan éve

Evez, vagy most pihen biztos révhez érve,

A ki veritékkel küzdötte ki létét,

S ötven éve szedi munkája gyümölcsét.

Juttatván belőle sok embertársának.

Kik nemes szívéhez közel juthatának.

De e derék polgár hős is ám ha veszzük,

Nem hibáznunk semmit, ha hősnék nevezzük.

A ki ötven évig küzd az ipar mellett

S küzdelmében soha egy esztát sem veszített.

Sőt sok más jó ügynek is segített nyerni.

Hősnék ilyen polgárt lehet s kell nevezni.

Hősiség babéra illesse homlokát.

Tiszteljük hősként a munka ősz bajnokát.

Csupa munka vala felszázados léte

S e munka áldása nem csupán őt érte,

Áldólag hatott az szeretett hazánkra.

A népet szoktatván lelki táplálékra.

Ő tanítá arra még a magyar népet,

Hogy könyvből ismerje a hasznost és szépet.

Isten imádása s a hazaszeretet,

A mit könyveiben a népek hirdetett.

És még most sem pihen, kit a munka életet,

Munka nélkül néki nem édes az élet;

Veje oldalán áll, mint szellemi vezér,

Ismervén az utát, mely üdvös ezélhoz ér.

Kis unokáját is ez uton vezeti,

Méltó utódává önmaga neveli.

Ötven éves multnak, melyet ő teremté,

Igy teremt ma jövőt tevékeny szelleme.

E derék férfit éltesse az Isten,

Ősz fejére még sok földi áldást hintsen,

Soká lelje benne örömet családja,

Számos ismerőse, rokona, barátja,

Érezze jótékony kezét özvegy, árva,

A kik előtt szive soha sem volt zárva.

Bucsánszky Alajos, éj soká! kívánjuk,

S egy szívvél-lélekkel hangosan kiáltjuk.

Tokonaid, barátid s az üdöl-személyget nevedben

BERTUS.

MITRA JUBILARIS

HONORIBUS

EXCELLENTISSIMI ILLUSTRISSIMI AC REVERENDISSIMI

DOMINI DOMINI

LUDOVICI HAYNALD

DEI ET APOSTOLICAE SEDIS GRATIA ECCLESiarUM COLOCENSIS ET BACSIENSIS CANONICE
PERPETUO UNITARUM ARCHI-EPISCOPI; SOLIO PONTIFICIO ASSISTENTIS; INSIGNIS ORDINIS
PROTOREGIS S. STEPHANI ITEM LEOPOLDI IMPERATORIS AEQUE AC REGIS BELGARUM
MAGNAE CRUCIS EQUITIS; CAESAREO-REGIAE MAJESTATIS A CONSILIIS INTIMIS; SACRA-
RUM CONGREGATIONUM ROMANARUM EXTRAORDINARIA ECCLESIAE NEGOTIA PROCURANTIS
ET INDICIS CONSULTORIS; COMITIS ROMANI; SS. THEOLOGIAE DOCTORIS; ACADEMIAE
HUNGARICAE DIRIGENTIS ALIARUMQUE PLURIMARUM COMMEMBRI; CRUCE
AUREA PRO PIIS MERITIS CORONATI ETC. ETC. ETC.

QUUM

SUAE IN EPISCOPUM CONSECRATIONIS

JAM

SEXTUM LUSTRUM

OVANTE ECCLESIA REGNOQUE HUNGARIAE FELIX FAUSTUS FORTUNATUSQUE
AUSPICARETUR.

D. D. D.

COLLEGIUM, GYMNASIUM EPHEBEUMQUE COLOCENSE ARCHI-EPISCOPALE SOCIETATIS JESU.

XVIII. CALENDAS SEPTEMB. 1877.

COLOCAE,

PROCEDEBANT MALATIN ET HOLMEYER TYPOGRAPHI ARCHI-EPISCOPALES.

VNC TO LVSTRA PATRI

MITRAE DECUS AVREA NECTUNT.

quem clara Virtus raptat eburneis
Pennis ad almae culmina gloriae :
Argenteis nunc Mitra sertis
Te LUDOVICE PATER ! coronat.

Jam quinque lustris palmigerum caput,
Spinis cruentum sustinuit decus ;
Grande infulae pondus ! vel ipsis
Angelicis humeris negandum !

Quam saepe vasto fulgura murmure
Nubesque noctis coeca caligine
Quam saepe Averni flumen atrum
Praesulis in diadema torsit

Saevas procellas !? Astripotens tamen
Scutum levavit, robur et aes triplex :
    Tuae neve Aurorae nitores
    Fraus tumulet nebulis sepultos !

Aurora fulsit ! quinaque lustra jam
In Hunniae astris aemula solis est :
    Spargens tenebris mite lumen
    Et lacrimas radiis remulcens.

Solem hunc beantem Dacia senserat,
Quo volvit auri grana Samusius,
    Et Alpium gelu perenni
    Saxa Marusius urget atrox.

Ut Sol triumphans nubila dissipat,
Et spectra noctis luce fugat nova,
    Quumque Eois succumbit undis
    Hesperiiis rutilat resurgens :

Sic Mitra pulsus invidiae dolis
Novo nitebat lumine celsior ;
    Quumque irrefractus solis instar
    Per patriae penetras procellas :

Te Urbs mater orbis, Te Pater orbium
Tunc duplicatis auxit honoribus :
    Aurora victrix sic quiescit
    Per roseos coronata nimbos !

Tunc Roma mirans mellifluos bibit
Sermonis amnes nectare turgidos,
    Quum Tulliano fundis ore
    Dogmata purpureo Senatu.

Jamque Archipraesul fronte geris jubar
Vepres tegens, — quos sors patriae tulit,
    Quosque in rosas Carthaginenses
    Pontificis favor expiavit !

Heic stringis aras ossaque Martyrum
Haud indecoro sanguine sordida,
    Heic Hunniae Numen ruinas
    Ut reparet, gemebundus oras.

Aurora surget ! Sol radios recens
Formosior mox per Colocensium
    Vibrabit oras, gloriosa
    Saecula ruderibus tegentes.

Huc Te Ugrin audax pro patria mori
Et fulmen illud Christiadam : Tomor
    Telegdi, Frangepani, Szecheny :
    Sydera, Te vocavere Solem !

Jam nox recessit ! mox hiemis vices
Vernis mutantur floribus asperae ;
    Pax pulcra spesque laeta
    Et charitas redimita olivis

Calore Mitrae jam redeunt Tuae !
Dulcique risu Flora perambulans
    Coelestis arva, templa condit
    Et pueris recreat palaestras.

Heu quanta virtus ! fertilis Infula !
Coeleste lumen ! qualis amor rapit
    Te ? incendioque urit beato :
    Quo remeet paradisus orbi ? !

Quot quinque lustris pectora refoves
Quae fata ^{vasto} ~~truci~~ vulnere sauciant ! ?
    Quot orphanis valvas paternas, —
    Quot gregibus reseras ovile ? !

Vides Tibiscum, Carpathico sinu
Molli cadentem ? nunc medio alveo
    Lambit quietus arva fertque
    Mille rosas per amoena prata ;

Mox rumpit undas diluvie fera,
Volvensque syrtes non sine montium
    Clamore, — terret ac flagellat
    Numinis ultor iniqua regna :

Sic aureo Tu flumine perlinis
Mentes modestas, floribus imbuens ;
    Mox fulmen oris in Gigantes
    Falsiloquos jacularis ardens.

Te semper anteit Gratia, Comitas,
Dotes opimas et violas manu
    Gestans amicas ; neque Cornu
    Dives abest miseris profusum.

Sed lyra cesses nectere pristinas
Laudis coronas ! Jam potius nova
    Cantes trophaea, quae sacrata
    Mitra feret jubilante coelo !

Quid ergo Patri poscat amantium
Coetus ? quid oret sub Dominae pede ?
    Fundens precum coeleste nectar,
    Serta rosis violisque nectens ?

„O Diva, priscam quae regis Hunniam
„Praesens supremos evehere ad gradus
    „Gentis ruinas, vel superbos
    „Vertere pulveribus tyranos,

„Serves Clientem ! gaudeat Infula,
„Quae solis instar Pannonibus micet,
    „Ut alma pax, salusque porro
    „Per radios oriatur Ejus !

„Sit Mitra sertum, quod religent poli
„Gemmae perennes : lucida sydera !“
    Namque astra quaerit ; non opimas
    Jazygiae segetes feracis,

Non aestuosis Danubii plagis
Armenta, — non aurum aut ebur Indicum,
Non rura, quae Vajas quieta
Mordet aqua, taciturnus amnis.

Plus his vovendum! Corda voventium!
Queis vincla amoris, non tremuli metus
Dextras revincunt ad Sionis
Proelia Te Duce contra Avernum.

Duc nos phalanges! Non Tibi perfidos
Heroas armasti. — Ibimus, ibimus!
Quocumque praecedis, ut ales
Quum soboles docet ire ad astra!

Nos neque fauces haeresis igneae
Nec si resurgat sacrilegus Vatha
Divellet unquam. — Signa fulgent!
Ire decet Duce Te ad trophaea!

Jesu Sodales, qui imperio Tuo
Colunt juventam, — en aere perennius
Futura saecula, in posterorum
Pectoribus, monumenta condunt!

Sic Mitra vincet! quae decus aureum
Argenteis nunc erinibus implicat,
Quae vicit alma quinque lustra:
Perpetuos capiet triumphos!

MITRA KÜZD — GYŐZ!

(DITHYRAMB.)

Nagy sírhalom kél romba vérbe fúlva
Rajt' ül kövén a „nagyszerű halál“!
S a dúlt iker hon tört oltárra húlva
Reménysugárt csak égből vár s — talál;
Hajnal-sugárként püspök mitra leng
A síri tájra, — s angyal ajka zeng:
„Lángész frigyúlve hittel, égi lánggal
„A vért s romot behinti üdv virággal!“

S a mitra leng! egy ifju főre szálla,
Hol szűz iboly s tudós babér fonúl;
Napként derül az erdős kis hazára
Szívét kítárva béke-templomúl.

S épül a szentély, — kél a pusztá rom,
Erdélyen átdörg száz völgy s bércorom:
„Lángész frigyúlve hittel, égi lánggal,
„A vért s romot befödte zöld viránnyal!“

A mitra leng! Magyar Sion a bárka,
Innét röpült a békhözó galamb!
S hol honfivért mos bús Marosnak árka
S honüdv temetve fuldokol alatt:
Ott nő olajgally ihlető szaván
S mosolyg szivárvány Retyezát haván,
„Lángész frigyülve hittet, égi lánggal
„A vérözönt lohasztja béke-vágygyal!“

S a mitra leng! szeráfi szárny ragadja
Hol égig ér Királykő s zord Szurul,
S gigász-erődként áll Csik szirt-rakatja:
Ott vív s beárnyal mint nemtő turul;
S hol Iza csörg, kanyarg a szóke Olt
Mézajka önt vigaszt s hó könyet olt;
„Lángész frigyülve hittet, égi lánggal
„A könyhazát üdíti kéjvirággal!“

S a mitra küzd! s miként ha böles Batthyány
S Mártonffy, Lépes, hordnák hős diszét:
Érzék a tévely s elme-góg Titáni
Hajnalsugár az éjt hogy tépi szét;
Erdély Sionja! gyémánt sziklaszál
Ily hős vezérrel ronthatlan valál!
„Lángész frigyülve hittet, égi lánggal,
„Gyözhetlenül csatáz az alvilággal!“

A mitra küzd! s fölseng apostol ajkán:
„Semmit mirólunk! semmit nélkülünk!“ *)
Erdély s Magyarhon ezredévi sajkán
Vihar s derűben már együtt ülünk;
S az ősi vérben egygyé forrt kapocs
Szent s drága, bár rá gyöztes láb tapos.
„Lángész frigyülve hittet, égi lánggal
„Népjognak éjén virraszt örvilággal!“

S a mitra száll! száll erdős új honából,
— Hajnal nem éghet, hol még éj borúl! —
Rideg a fénypole, mit honüdv nem ápol
S csak szolgakény használna táborúl?
A nap leszáll bár, fényes ő maga,
S a táj, mit elhagy, lesz bús éjszaka.
„Lángész frigyülve hittet, égi lánggal
„Túr, s nem csuszik, ha üldik pártfulánkkal!“

A mitra száll! száll díszrabortan, árván,
S im Róma hantja ékesb díszterem:
Mint Érsek-áldort fény ölébe zárván
A vatikáni bíboros terem.
S ki honanyjáért horda gyászkoszort,
Hú Atyja keblén búja szétoszolt.
„Lángész frigyülve hittet, égi lánggal
„A Capitólon kelt föl új világgal!“

*) Folirati vitabeszéd a felsőházban 1861. június 17-kén.

Leszáll ligetbe, fölkúsz bércoromra,
— Oh itt kegyelve néz a nap király!
S mit dus sugára fűze szép csokorba
Ezerszinű virágokat kínál;

S ott boldog Ő! hisz földi csillagok
Letükrözik az égi dicslakot.
„Lángész frigyülve hittet, égi lánggal,
„Tövisfüzért is béfon kéjvirággal!“

Érted tövist hord! néked gyűjt virágot, —
Te gyászos özvegy, omladó haza!
Hajh hírbabérod férgektől kirágott!
S reményfüzered foszladó, laza;

Im szebb virág nő Bujdosód helyén:
Bölcs észhatály, könnyör, buzgó erény!
„Ő számüzött! de hittet, égi lánggal
Távol honára fényt hoz hír-virággal!“

A mitra nyugszik lágy művészet árnyán,
Ihlett körökben szent társ, Ihlető!
A zord valóból fölleng eszme szárnyán,
Hol báj valót rejt csillagos tető,

S a kéj hevén, — mit rá a Szép creszt
Gyógyul a seb, könnyebb a létkereszt;
„Lángész frigyülve hittet, égi lánggal
„A mennybe száll hang- s színharmóniákkal!“

S ki „hírhedett zenésze a világnak.“
Összhangzatos szívével oly rokon,
Együtt a sejtés chaoszába hágnak
Szívet s „velőket rázó húrokon;“

És sejtve zengi a bűv zongora:
Kél hajnalunk, hazánknak jobb kora!
„Lángész fohásza, hittet s égi lánggal,
„Egy karba olvad, honfiú imánkkal!“

E halk fohász, — népmilliók imája!
Áthasgatá a bosszus fölletet,
Oltár ragyog... térdén a hon királya!
Fürtjén a szent dísz s ősi fölkenet;

S a mitra ott leng: hajnalesillagul:
Hol trón s haza szebb korba alakul!
„Lángész frigyülve hittet, égi lánggal
„A hont s királyt megáldja békvilággal!“

S a mitra jó, hogy járva Kalocsának
Duna s Tiszánk növelte nyájait,
— Hol annyi vért s romot lelocsolának. —
Viruljon éden fája, bája itt!

E táj kinos Bethsaida tó vala
S Ő habtüremlő javas angyala:
„Lángész frigyülve hittet, égi lánggal
„Mint Ráfael üdít könnyör csodákkal!“

S e mitra szálla vérző homlokodra!
Reá negyed század fon koszorút,
De melynek annyi tört szíromja, fodra!
Száz harcot említ, száz kiállt borut!
Lehullt a túske! nyíl más szebb füzér
A hála s dicsnap tiszta szent tüzén;
„Boldog a lángész hittel égi lánggal!
„Hű nyája körzi nefelejts virággal!“

Itt állsz, dicsőült Érsek-ősök ormán,
Ugrin s Tomor hol ölte vérbibort:
Midőn az egyház s honnak csonka tornyán
Villám acéllal vad pogányt tiport!
Hol mint jogangyal ősz Szechényi Pál
Bitor erőnek egymagán megáll.
„Mártír Utód! Te is forrsz égi lánggal,
„S ha kell, hitért honért küzdsz fél világgal!“

Küzdesz s teremtesz száz újabb erődöt
A léleküdv s kereszt malaszt-falán,
Az agg s szegény, a léthartól verődött —
Pihenve ül irgalmad asztalán,
S a kisdéd, árva dadog hó danát
Kegyed ölében lelve hűbb anyát.
„Lángész, kit ihlet hit, szerelmi lánggal:
„Te békitél ki földi kínhazánkkal!“

Atyánk LAJOS! huszonöt évi mitrád
Harcát s győzelmit oh hogy zengjem el?!
Midőn király, nép s Isten jobbjá hint Rád
Babért, — s a nagyság trónjaig emel!
A hír komoly szavú Muzsája szól
Mitrád dicsének bájsugáriról!
„Lángész frigyülve hittel, égi lánggal
„Eget kíván, ne sértsük por-danánkkal!“

Koszorút elő! imáink kis virányán,
S áldozzuk azt a sírhalom felé
Hol Anyja nyugszik s élte hajnal árnyán
Fiát ily égő Nappá szentelé!
Most Ő egekben gyűjt ezer füzért
Mit nagy Fiára népezrek tüzén!
Lángész! dicsővé hittel, tiszta lánggal:
„Szent nő nevelt! ezt áldjuk hő imánkkal!“

S imánk virágin harmat gyöngye hullt,
Hálánk könnyárja hinté azt oda!
Hiszen TE óvsz, ha vészek szörnye dult
S dijul a föld ránk sárral csapkoda!
Kit ránk bizál, a szittya nemzedék
Mitrád alatt hithű lesz és derék!
„Lángész! ragyogj e földön égi lánggal:
„S mitrád' befonja menny örök virággal!“

ÚJ-ÉVI üdvözlét

Megkondult az új harangja,
Bus hangjába zaj veggült:
Mi ez? tán a véssz angyala
Ismét köxénik menekült?

Nem - éjféli órája ütöt!
Elmult az ó esztendő....
Öröm... s üdvözlések kösött
Itt a tithos jövendő.

Kiványuk hogy amultaknál
Szebb jövendőt éjjetek!
Áll a haza, él a király!
Minden honf. remélhet.

Aztek urak és asszonyok,
Kinek kedves kegyetek!
Őn szívünkkel azt kíványuk
Még sokáig éjjetek.

1882.

WUNSCH zum neuen Jahre.

Wenn im dem Thurm die Glocke schalltet
Und rief an's Feuers Noth,
Denn wir herbei zu helfen,
Und reichend unsern Pflichtgebot.

Steh auf dem Spiel auch unser Leben,
Wir werden mühevoll in die Gluth!
Das Gottes Hilfe noch zu retten,
Die Können-schen Hob und Gott.

Das gold'ne Eintracht währet besser
Als das im theuern Ungarland!
Um den König schling sich fest
Die treuen Völker Liebesband.

Am Haar hängt oft ein Lebens
Solches zu retten ist uns Noth!
Wenn Sie aber ein Nothgebot
Schön dankend verwertet sich.

Május. Junius.

H	1	8	15	22	29	CS	1	8	15	22	29
K	2	9	16	23	30	P	2	9	16	23	30
Sz	3	10	17	24	31	Sz	3	10	17	24	—
CS	4	11	18	25	—	H	4	11	18	25	—
P	5	12	19	26	—	H	5	12	19	26	—
Sz	6	13	20	27	—	K	6	13	20	27	—
V	7	14	21	28	—	Sz	7	14	21	28	—

Julius. Augustus.

Sz	1	8	15	22	29	K	1	8	15	22	29
V	2	9	16	23	30	Sz	2	9	16	23	30
H	3	10	17	24	31	CS	3	10	17	24	31
K	4	11	18	25	—	H	4	11	18	25	—
Sz	5	12	19	26	—	Sz	5	12	19	26	—
CS	6	13	20	27	—	V	6	13	20	27	—
P	7	14	21	28	—	H	7	14	21	28	—

Januarius. Februarius.

Sz	1	8	15	22	29	—	—	—	—	—	—
H	2	9	16	23	30	P	2	9	16	23	30
K	3	10	17	24	31	Sz	3	10	17	24	—
Sz	4	11	18	25	—	V	4	11	18	25	—
CS	5	12	19	26	—	H	5	12	19	26	—
P	6	13	20	27	—	K	6	13	20	27	—
Sz	7	14	21	28	—	—	—	—	—	—	—

Märzcius. Aprilis.

Sz	1	8	15	22	29	—	—	—	—	—	—
CS	2	9	16	23	30	V	2	9	16	23	30
P	3	10	17	24	31	H	3	10	17	24	—
Sz	4	11	18	25	—	K	4	11	18	25	—
V	5	12	19	26	—	Sz	5	12	19	26	—
H	6	13	20	27	—	CS	6	13	20	27	—
K	7	14	21	28	—	P	7	14	21	28	—

September. October.

P	1	8	15	22	29	V	1	8	15	22	29
Sz	2	9	16	23	30	H	2	9	16	23	30
V	3	10	17	24	—	K	3	10	17	24	—
H	4	11	18	25	—	Sz	4	11	18	25	—
K	5	12	19	26	—	CS	5	12	19	26	—
Sz	6	13	20	27	—	V	6	13	20	27	—
CS	7	14	21	28	—	H	7	14	21	28	—

November. December.

Sz	1	8	15	22	29	P	1	8	15	22	29
CS	2	9	16	23	30	V	2	9	16	23	30
P	3	10	17	24	—	H	3	10	17	24	—
Sz	4	11	18	25	—	K	4	11	18	25	—
V	5	12	19	26	—	CS	5	12	19	26	—
H	6	13	20	27	—	Sz	6	13	20	27	—
K	7	14	21	28	—	CS	7	14	21	28	—

Alázatos tisztelő szolgái
a kéményseprő legények.

Ihre bereitwilligsten
Rauchfangkehrer Gesellen be

Mat. Kleinbiller Károly

Nyomatott Kutasi Imrenél Debreczenben.

TÖLLGYESY LÁSZLÓ
Esztergom, Viziváros, uri-utca, 58. sz. a.

arnál

37

20
SIT. LVDOVICE. TIBI. PAX. MITRA. CORONA. NITEBIT.

GREX. VO VET. VT. FELIX. VITA. TIBI. SIT. AVE.

36. Offitium Jubilaeis honoribus domini Ludovici Haynaldi
Colocensis et Laciensis archi-episcopi; de. etc. quum suae in episco-
pum consecrationis iam sextum Lustrum auspicaretur. 1874.
Colocae

37. Hjóviðavörlet 1882. A keményrepro" Legeinyek, Fölgyesi László
nál Esztergomban.

